Vrye Weekblad

Die nuwe stem vir 'n nuwe Suid-Afrika

31 Maart 1989 — Tel: (011) 836-7236 — Prys: R1,20 (R1,06 + 14c AVB)

Die Demokratiese Party se vuurdoop in Reigerpark — 3

Nostalgie van 'n Paarlse banneling in Kanada — 6

Maties se deurbraak met ANC

Anton Steenkamp

DIE samesprekinge tussen 'n groep Stellenbosse studenteleiers en een van die sterkste ANC-spanne wat nog met 'n binnelandse afvaardiging gepraat het, is 'n oorwinning vir Suid-Afrikaners wat onderhandeling met die ANC voorstaan.

Die belangrikheid wat die ANC aan verlede naweek se Lusaka-ontmoeting geheg het, blyk duidelik uit die feit dat die president van die ANC, Oliver Tambo, die studente self te woord gestaan het.

Die boodskap van die ANC wat die Maties na hul universiteit terugneem, is dat die Afrikaanse taal en kultuur in 'n post-apartheid Suid-Afrika steeds sy volle regmatige plek sal inneem.

Die studente het ook die Zambiese president, Kenneth Kaunda, en verteenwoordigers van Tanzanië, die Duitse Demokratiese Republiek, Nederland, Kanada, die VSA, Kuba, Zimbabwe en die Zambiese jeugbeweging ontmoet.

Kaunda het selfs deur die studente 'n boodskap aan Pretoria laat stuur: hy sal met die NP-regering praat as Suid-Afrika sy woord met die Namibia-ooreenkoms hou.

Onder die lede van die top-afvaardiging van

Na bladsy 2

Die wit Zoeloe en sy bruid

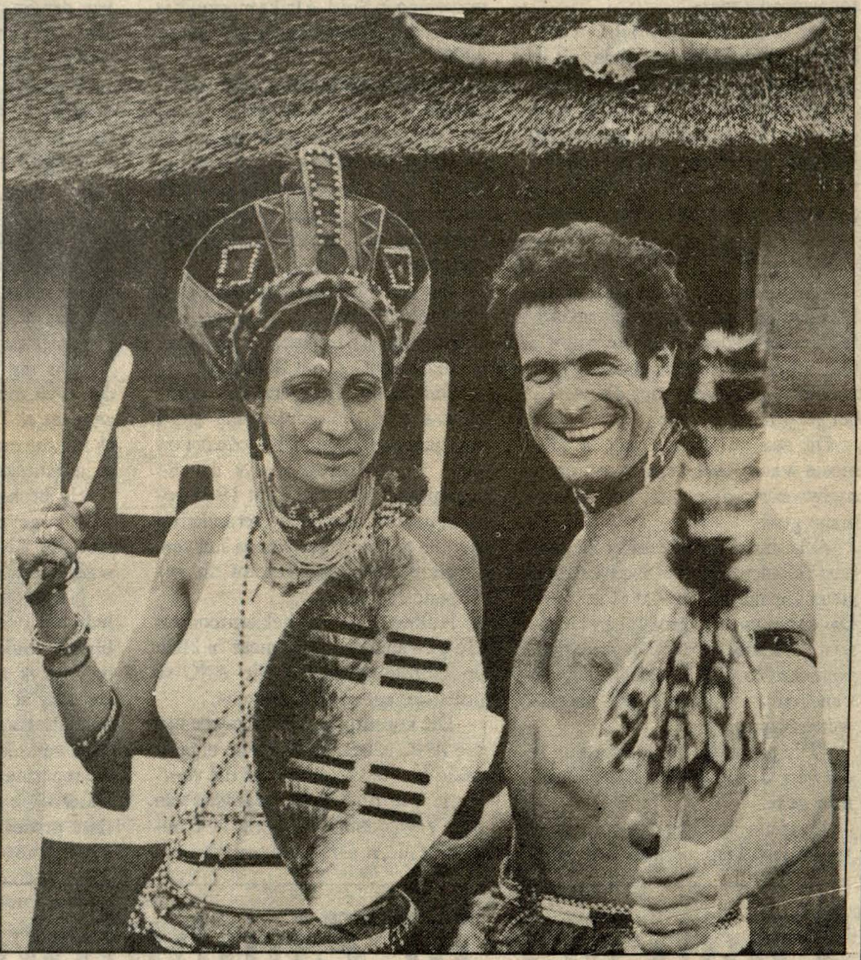

Johnny Clegg van Savuka-faam met sy vrou, Jenny, na hul tradisionele Zoeloe-troue by Sphongweni naby Greytown
Foto: Gisele Wulfsohn

Maggie, onthou jy nog Lancaster House?

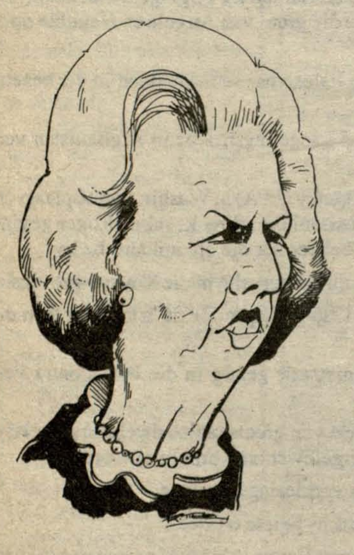

PETA THORNYCROFT, 'n Zimbabwiese joernalis, gee haar indrukke van Margaret Thatcher se besoek aan Zimbabwe

EEN van die dogtertjies wat vir Thatcher gedans het met haar aankoms in Harare het later gekla dat sy amper verblind is deur die Britse leier.

Die probleem is blykbaar die groot hoeveelheid diamante van moontlike Suid-Afrikaanse oorsprong wat Thatcher gedra het.

Die TV-kameras en flitsligte het blykbaar weerkaats van die groot trosse diamante op Thatcher se boesem, en die kind is vir 'n oomblik verblind.

Thatcher se eerste besoek aan Zimbabwe, 'n land wie se geboorte sy huiwerig toegelaat het, was só beleefd, so goed gedoen, en die portrette van haar op die vlagpale langs die Union Jack so grasieus, so betowerend.

Om eerlik te wees, ek het geen idee waarom sy hierheen gekom het nie, behalwe dat pres Robert Mugabe haar gevra het, en hy is 'n onwrikbare teenstander van Suid-Afrika.

Thatcher is gevolg deur 'n groep bleek Britse joernaliste wat moeg en beswaard voorgekom het. Hulle moet verslag doen oor elke nuanse van Thatcher se uitsprake, uitsprake so volmaak gehul in dubbelsinnighede dat dit onmoontlik is om verstaan wat sy sê, behalwe miskien die mense wat geskool is in Britse spraak.

Mugabe, wat haar so hartlik ontvang het, is die leier omdat hy onverpoosd geveg het teen die wit minderheid. En daardie oorlog, wat deur die Rhodesiërs verloor is, het gelei tot samesprekinge waaruit die huidige Zimbabwe gebore is.

Rhodesië word nie maklik met Suid-Afrika vergelyk nie, maar Mugabe het geweld eers afgesweer nadat hy die oorlog gewen en 'n vredesooreenkoms bereik het.

Maar Thatcher sê sy voel die tyd is ryp om deur samesprekings 'n skikking in Suid-Afrika te bereik. Sy sê sy sal nie met die ANC praat voordat dié organisasie geweld afsweer nie. Nelson Mandela moet vrygelaat word, maar hy moet ook geweld afsweer. Sy sê niks omtrent PW Botha wat dieselfde moet doen nie.

Na bladsy 2

Wat het van PW Botha se vinger geword? — 13

Maties se deurbraak

Van bladsy 1

die ANC wat die Maties ontmoet het, was die president van die ANC, Oliver Tambo, die hoof van die kulturele afdeling, Barbara Masekela, en hoofbestuurslede Thabo Mbeki, Joe Slovo en Steve Tshwete.

Die twee groepe Suid-Afrikaners het heerlik met mekaar Afrikaans gepraat en selfs saam tradisionele liedjies gesing soos Sarie Marais, Die Lied van Jong Suid-Afrika, Die Walied en Die Padda Wou Gaan Opsit.

Maar die reaksie in Suid-Afrika was voorspelbaar: die universiteitsowerhede is ongelukkig oor die toer en die lyfblaaie van die Nasionale Party, Die Burger en Beeld, het hul tradisionele aanklagte van "nuttige idiote" gemaak, kompleet met spotprente.

Die groep verwag probleme met hul terugkoms op Stellenbosch, omdat van die SR-lede wat nie saamgegaan het nie, voel dat hulle in stryd met 'n mosie van die Studenteraad opgetree het.

Agt van die 14 SR-lede is op die ou end saam Zambië toe, van wie drie wel saam met tien ander kampusleiers die internasionale forum bygewoon het waar lede van die ANC teenwoordig was.

Die toerleier, Mark Behr, 'n SR-lid, het dit duidelik gestel dat dit in hul persoonlike hoedanigheid was. Volgens regsadvies wat hulle voor hul vertrek ingewin het, sou die SR buite hul magte opgetree het as hulle deur die mosie ook 'n verbod op persoonlike gesprekke wou plaas.

Geen basis

Prof Laurie Ackermann, wat die Menseregte-leerstoel op Stellenbosch beklee, het vandeesweek gesê 'n mosie wat 'n verbod probeer plaas op persoonlike gesprekke met die ANC, het geen regsbasis nie.

Dit sou gelykstaan aan 'n SR-mosie wat sy lede verbied om na 'n rugbywedstryd te kyk, het Ackermann gesê.

Ackermann en twee ander Stellenbosse akademici het 'n boodskap van steun aan die groep Maties gestuur. Die ander twee is prof Johan Degenaar, die hoof van die departement politieke filosofie, en Jannie Gagiano van die departement staatswetenskappe.

"Die pad terug na aanvaarding in die wêreld is deur Afrika," het Degenaar gesê.

Gagiano het die besoek as 'n simboliese stap beskou wat Afrikaanse studente sal dwing om te dink oor dinge "wat verhoed word deur die paranoia van die staat".

Die rektor van die Universiteit van Stellenbosch, prof Mike de Vries, het vandeesweek gesê die reaksie van die universiteitsowerhede op die gesprek sal uitgeklaar word sodra die groep terug is op Stellenbosch.

"Op die oomblik is alles nog baie onduidelik, maar hulle sal moet verduidelik of die gesprek vooraf beplan is of net toevallig was. Ek het my bedenkinge oor die wenslikheid van amptelike gesprekke met die ANC, veral deur studente," het De Vries gesê.

Behr het vandeesweek uit Windhoek, waar die Maties nou op die tweede been van hul toer met verskeie belangegroepe samesprekinge voer, aan Vrye Weekblad gesê: "Dis 'n skreiende skande dat 'n studenteraad nou nog verbied word om amptelik met die ANC te praat.

"Dit dui op die politieke naïwiteit van sommige mense op die Stellenbosse kampus wat nog glo dat 'n oplossing in Suid-Afrika moontlik is sonder die aktiewe deelname van die ANC."

Behr het dit duidelik gestel dat al die SR-lede wat Lusaka toe is, graag met die ANC wou praat, maar dat sommige van hulle kop uitgetrek het weens druk van regeringskant en uit die geledere van groepe op die kampus. Sommige van die SR-lede is NP-ondersteuners.

Hoewel dit op persoonlike vlak 'n emosionele ervaring was, was die debatte tussen die Maties en die ANC besonder krities, het Behr gesê.

Die Maties het veral die wenslikheid van die gewapende stryd bevraagteken. Die ANC-lede het op hulle beurt daarop gewys dat die organisasie van 1912 tot 1960 gepoog het om vreedsame verandering teweeg te bring, en eers na hul verbanning oorgegaan het tot die gewapende stryd.

Hulle het dit ook beklemtoon dat die gewapende stryd maar 'n klein onderafdeling is van die ANC se politieke agenda en strategie.

Die konstitusionele voorstelle van die ANC is bespreek, en die organisasie het beklemtoon dat dié voorstelle, gegrond op die beginsels van die Vryheidsmanifes, nie 'n bloudruk is nie, maar op die onderhandelingstafel gelê sal word saam met voorstelle van ander lede van die Suid-Afrikaanse bevolking.

Dit was volgens Behr duidelik dat die ANC nie 'n suiwer sosialistiese ekonomiese stelsel voorstaan nie, maar eerder 'n gemengde ekonomie.

"Hulle gaan uit van die standpunt dat kapitaal en individuele inisiatief noodsaaklik is vir die groei van 'n Derde Wêreld-land."

Die ANC het 'n afskrif ontvang van die SA Regskommissie se verslag oor individuele en groepsregte, en is besig om dit te bestudeer.

Tydens 'n drie uur lange ontbyt by pres Kaunda se ampswoning, wat deur die Zambiese president met gebed geopen is, het Kaunda gesê daar is hoop vir 'n oplossing van Suider-Afrika se probleme, mits gesamentlik na oplossings gesoek word.

"Daar is geen manier waarop ek Afrikaners kan haat nie. Ek haat egter die dinge wat pres Botha en sy regime doen," het Kaunda gesê.

In antwoord op 'n vraag oor sanksies het Kaunda gesê dit is "die beste van twee euwels en beter as 'n bloedige revolusie".

Die Maties se SR-voorsitter, Pierre van der Spuy, het na die ontbyt 'n Matie-das en 'n bottel Stellenbosse wyn aan Kaunda oorhandig.

Van der Spuy het aan Vrye Weekblad gesê hy sal weer Zambië toe gaan, ondanks die teenstand van sommige van sy kollegas.

Informeel

Hoewel hy nie aan amptelike gesprekke met die ANC deelgeneem het nie omdat hy hom gebonde gevoel het aan die SR-mosie, het hy informeel met sommige ANC-lede gesels.

"Dis tog belaglik om te verwag dat as ek met 'n ambassadeur staan en praat, en Thabo Mbeki stap nader, ek my rug op hom draai. Hoe kan ek as 'n onbeskofte moroon optree?"

Hy beskou die afsweer van geweld 'n gevolg van gesprekvoering met die ANC, en nie as 'n voorwaarde nie, het Van der Spuy gesê.

Na die ontmoeting met die ANC-lede het Behr gesê: "Dit is tyd dat blanke Suid-Afrikaners rasioneel begin kyk na die Suid-Afrikaanse regering se voorwaardes vir onderhandeling met die ANC, en dat hulle daadwerklik begin druk uitoefen op die regering om die noodtoestand en ander beperkings op die demokratiese proses op te hef, en politieke gevangenes vry te laat."

Thatcher in Zimbabwe

Van bladsy 1

Dit is dus moeilik om te sê oor watter inligting Thatcher beskik wat haar die gevoel gee dat 'n skikking onderweg is.

As sy nie met die ANC wil praat nie, hoekom moet Suid-Afrika? Wie gaan met wie onderhandel?

Sy is reg as sy Renamo terroriste noem, maar sê nie waar hulle hul wapens kry nie. Maar hier was sy in 'n frontliniestaat met amper 'n 100 000 vlugtelinge, en in die nabye omgewing is nog 3 miljoen wat deur dieselfde oorlog ontwortel is. Meer as 'n miljoen mense is dood in Suid-Afrika se koloniale avonture.

Die voorblad van die futlose hoofkoerant in Zimbabwe het op die dag van Thatcher se aankoms foto's gewys van die selferkende Suid-Afrikaanse agent, Kevin Wood, se bêreplek van wapens wat deur Suid-Afrika voorsien is.

Meer as 40 miljoen mense in die streek het 'n diep sug na vrede. En Namibia is miskien 'n begin, maar wat Thatcher blykbaar nie verstaan nie, is dat die proses nie tot stand gekom het deur goeie bedoelings nie - Cuito Cuanavale het die deurslag gegee.

Niemand in die frontliniestate verwag dat iemand die Suid-Afrikaanse regering militêr omver gaan werp nie. Daar is geen twyfel dat onderhandelings eendag sal plaasvind nie, maar die tyd is nie nóú nie, ondanks Thatcher se optimisme.

Mugabe se sinisme is meer realisties, en hy woon in Suider-Afrika. Miskien sal Harare se skoon strate en ontspanne rasse-verhoudinge, die florerende plase in wit hande, en die strate vernoem na Churchill, Ascot en Surrey 'n effek op haar hê. As sy die redes kan onthou waarom sy in die eerste plek tot Lancaster House ingestem het ...

Die besoek, wat veronderstel is om histories te wees, is deur 'n Britse joernalis beskryf as "a good photo call, a great bonanza for her producer" - haar perssekretaris.

Sy het darem nie soos haar opposisieleier Neil Kinnock met 'n AK 47 in haar linkerneusgat geëindig nie. Dit was 'n ander storie.

Miskien sal haar besoek aan Malawi meer opwindend wees. En meer ontspanne ook, omdat sy nie met die Suid-Afrikaanse probleem hoef te worstel nie. Haar gasheer, lewenslange president Banda, is 'n bejaarde diktator en een van Suid-Afrika se onwrikbaarste bondgenote.

Britte behandel aangehoudenes 'skokkend'

DIE behandeling wat die ses oud-aangehoudenes van die Britse Ambassade gekry het was "nie net skokkend nie maar onmenslik", het die National Union of Mineworkers (Num) gister in 'n verklaring gesê.

Num het gesê "sogenaamde opregte verandering" in Suid-Afrika is net sigbaar vir "diegene wat ekonomiese voordeel trek uit die onderdrukking van die Suid-Afrikaners, byvoorbeeld Brittanje.

Die weiering van geriewe aan die ses bevestig dat Brittanje steeds apartheid ondersteun, sê die verklaring. - Sapa.

Dié week in die nuus

Suid-Afrika

Ses voormalige aangehoudenes, wat ingeperk is, soek skuiling in die Britse ambassade in Pretoria.

'n Hongerstaker ontsnap uit 'n Durbanse hospitaal en soek skuiling in die Amerikaanse ambassade in Johannesburg.

Minstens 133 mense word nog in Natal aangehou, van wie 17 op 'n hongerstaking is, sê die National Association of Democratic Lawyers.

Die polisie kondig aan dat alle aangehoudenes wat met eetstakings begin, na Bloemfontein verskuif sal word.

Kerkleiers, onder wie eerw Frank Chikane en aartsbiskop Desmond Tutu, voer samesprekings met die Minister van Wet en Orde, Adriaan Vlok, oor die toekoms van aangehoudenes wat op 'n eetstaking is.

Sandile Thusi beëindig sy hongerstaking van vyf weke op simboliese wyse deur die Nagmaal te gebruik.

Johan Papenfus, 'n Suid-Afrikaanse krygsgevangene, word in Kuba vrygelaat in ruil vir drie Kubaanse en twaalf Angolese krygsgevangenes in Namibia.

Cosatu beweer dat Inkatha-vigilantes in die Pietermaritzburg-gebied deur die polisie gesteun word.

Die Paasnaweek eis die lewens van 118 mense in padongelukke.

'n Tienjarige seun val 200m ver in die Magaliesberg. Hy is in 'n kritieke toestand in die hospitaal.

Untag-soldate in Tsumeb word aangerand deur blanke Namibiërs. Een van die soldate se kakebeen word afgeslaan.

Spaanse vliegtuie en Italiaanse helikopters vir die gebruik van Untag-magte kom in Windhoek aan.

'n Sewende geval van breinvliesontsteking (meningitis) word op Cradock aangemeld.

Carole Charlewood verlaat die SAUK.

Brig Johan Deyzel het geskenke soos 'n vakansiehuis en oorsese reise ontvang van Jalc, waar hy deur die Weermag geplaas is, word voor die Harms-kommissie getuig. Hy is gedwing om uit die Weermag te bedank, maar het nogtans 'n eenmalige bedrag van R150 000 gekry en ontvang steeds 'n pensioen van R48 000 'n jaar.

Bobby Godsell van Anglo American word herverkies tot voorsitter van die SA Co-ordinating Committee on Labour Affairs (Saccola).

Akademici aan die Universiteit van Wes-Kaapland verduidelik die rol van UWK in die gemeenskap in landswye koerantadvertensies ná klagtes oor die "verpolitisering" van die kampus.

Die Zionist Christian Church se Paasbyeenkoms op Moria, naby Pietersburg, word deur 1,5 miljoen mense bygewoon.

Braklaagte se gemeenskapsleier, Pupsey Sebokgodi, wat die gebied se insluiting in Bophuthatswana teengestaan het, word deur die tuislandowerhede aangehou.

'n Beplande debat oor Salman Rushdie se boek, The Satanic Verses, word by die Universiteit van Natal uit vrees vir konflik afgestel.

Onafhanklikheid vir Namibia kan weermagverpligtinge vir burgermaglede met 30 persent verminder, sê die hoof van die leër, genl Kat Liebenberg.

Wêreld

Margaret Thatcher kom in Harare aan met 'n oproep tot onderhandeling tussen Suider-Afrikaanse leiers.

Zaïre stem in om hulp aan Unita te staak, volgens die Zambiese president Kenneth Kaunda.

Boris Jeltsin, 'n uitgesproke kritikus van die Kommunistiese stelsel, verwerf 89 persent van die stemme in Moskou se verkiesing.

Oliebesoedeling omskep die Prins William-seestraat in Alaska tot 'n rampgebied nadat 'n Exxon-olietenkskip gestrand het en sowat 42 miljoen liter ru-olie in die seestraat uitgelek het.

Suid-Afrikaners met wyd uiteenlopende politieke sienings praat op 'n konferensie oor Suider-Afrika op Bermuda.

Gewapende gevangenes hou 600 gyselaars aan in 'n tronk in Guatemala.

Hongarye ontken dat hy geheime handelsbetrekkinge met Suid-Afrika het.

'n Bom ontplof in Islamabad, Pakistan, 'n paar uur nadat die Britse minister van buitelandse sake, sir Geoffrey Howe, in die stad aangekom het.

Angola beskuldig Suid-Afrika daarvan dat hy pogings dwarsboom om drie gesamentlike monitorposte op die grens van Angola en Namibia op te rig. Suid-Afrika ontken dit.

Israelse troepe skiet 'n vierjarige Palestynse seuntjie dood in die besette Wes-oewer van die Jordaanrivier.

Mujahideen-rebelle sê hulle het 53 regeringstroepe in Afghanistan verlede naweek doodgeskiet.

Die Environmental Protection Agency (EPA) in Washington sê plaasvervangers vir chemikalieë wat die osoonlaag afbreek, sal makliker gevind kan word sonder streng regeringsbeheer oor die chemikalie-bedryf.

In Joego-Slawië sterf 21 mense in onrusvoorvalle in die Kosovo-provinsie.

Nieu-Seeland wen die America's Cup-seiljagtrofee ná 'n hofsaak teen die San Diego-seiljagklub.

Beamptes van die Reagan-administrasie getuig in die Iran-Contra-verhoor van kol Oliver North.

Howard Marks, wat verdink word van grootskaalse dwelmsmokkelary, word deur Spanje aan die VSA uitgelewer om verhoor te word.

Die Turkse kabinet bedank na 'n verkiesingsneerlaag.

Antieke goue juweliersware word in Egipte ontdek.

'n Afvaardiging van Ethiopië besoek Egipte in 'n Midde-Oosterse vredesinisiatief.

Alle politieke kommentaar in hierdie uitgawe van Vrye Weekblad is deur Max du Preez, en opskrifte deur Koos Coetzee. Albei is van Breëstraat 153, Newtown, Johannesburg.

DIE DP LOODS SY NUWE POLITIEK IN REIGERPARK

Die Demokrate se swart vuurdoop

Denis Worrall, Zac de Beer, Wynand Malan en Louis Luyt op die Reigerpark-vergadering

Foto: Ruvan Boshoff

Elsabé Wessels

HEFTIGE verset teen die vertoon van die landsvlag op 'n openbare vergadering in Reigerpark het die leiers van die te stigte Demokratiese Party (DP) dié week 'n onverwagte vuurdoop in die eise van die buite-parlementêre politiek gegee.

Maar vir die DP-troika - Wynand Malan, Zach de Beer en Denis Worrall - was Woensdagaand se vergadering 'n belangrike begin - miskien selfs 'n klein oorwinning - vir die nuwe soort politiek wat die DP wil bedryf. Hulle is gul ontvang deur 'n groot gehoor wat om die helfte wit en swart was. Reigerpark is 'n bruin groepsgebied.

Vir die groep entoesiastiese wit DP-ondersteuners was die vergadering net so 'n belangrike ervaring.

Die boodskap van die swart deel van die gehoor was duidelik: as julle buite-parlementêr wil skakel, dan doen julle dit as ons gelykes en julle luister na ons basiese eise.

In 'n aand waarin Malan, Worrall en De Beer sterk vir nasionale eenheid gepleit het, was die dramatiese verset teen die vertoon van die landsvlag nie net 'n simboliese gebaar aan die kant van die bruin gemeenskap nie, maar 'n werklike teken van die aanstootlikheid waarmee die amptelike nasionale simbole, die landsvlag en die volkslied, deur die stemlose massa in Suid-Afrika bejeën word.

"Ons vergader nie onder daardie vlag nie. Dit is 'n simbool van onderdrukking." Met dié woorde het 'n Reigerparker die buite-parlementêre sentiment verwoord.

Met die aanvang van die vergadering het dit duidelik uit die gehoor opgeklink dat die vlag verwyder moet word. Louis Luyt wat as voorsitter opgetree het, het beswaarmakers se griewe oor die hoof gesien.

Daarop het bruin lede van die gehoor opgestaan en uitgeloop. Buite die gemeenskapsaal is daar gedebatteer of die DP se vergadering "op township-manier ontwrig gaan word" en of kritiek in die vergadering uitgespreek sal word. Daar is op laasgenoemde besluit.

Die kritiek het egter nie afbreek gedoen aan die gul wyse waarop die drie leiers ontvang is nie. Daar was nie vyandigheid teenoor die DP-leiers in die protesaksie teen die vlag nie. Onder ware township-omstandighede sou die vlag waarskynlik afgeruk gewees het.

Waarmee Malan, Worrall, De Beer en wit lede van die gehoor konfronteer is, was die aggressiewe, eerlike en onverhandelbare politieke eise van die buite-parlementêre politiek.

Reigerpark is, relatief tot ander townships, nie juis radikaal nie, maar die "verwitting" van Boksburg deur die KP-stadsraad het Reigerpark en die naburige Vosloorus die afgelope maande intens gepolitiseer.

Alhoewel hulle in hul persoonlike hoedanigheid gepraat het, was dit bestuurslede van die Red Boksburg-komitee - inwoners van Reigerpark en Vosloorus - wat die drie sprekers gekonfronteer het oor die landsvlag, en die gebruik van die saal sonder om die gemeenskap se mening in te win.

Hulle is ook gevra om hul beleid uit te spel oor die noodtoestand, vrylating van aangehoudenes en die herverdeling van grond.

In wat seker Worrall se verreikendste toespraak nóg is wat erkenning van die eise van die buite-parlementêre groepe betref, het hy die algehele opheffing van die noodtoestand, die onvoorwaardelike vrylating van Nelson Mandela en ander politieke gevangenes en die onvoorwaardelike herroeping van alle diskriminerende wetgewing geëis.

Malan het die DP verbind tot gesprekvoering met alle groepe, binne en buite die parlement. Hy het gesê die ANC verteenwoordig 'n belangrike deel van die Suid-Afrikaanse bevolking en is geregtig om politiek in die land te bedryf. Die DP sal aanhou om met die ANC te praat ongeag druk van regeringskant.

Malan het die gebruik van die vlag op sentimentele gronde probeer verdedig, maar dit was duidelik dat sy argument nie die steun van swartmense op die vergadering gewen het nie.

Hy het egter bygevoeg dat nuwe nasionale simbole, soos 'n volkslied en vlag, op die lang termyn gesoek sal moet word.

Man brand dood, brandweer 'doen niks'

Anton Steenkamp

'N INWONER van Lawaaikamp het Donderdagaand verlede week in sy huis doodgebrand nadat George se brandweer na bewering geweier het om die plakkerskamp binne te gaan.

Die 18-jarige Abenisa Pa Sambokwe is dood toe sy huis afgebrand het. Volgens Zolile Hugo, bestuurslid van die Gemeenskapskomitee van George, het die inwoners twee polisiemanne in 'n patrolliemotor gevra om die brandweer te ontbied.

Hulle het dit gedoen, maar een van die polisiemanne, Koos Terblanche, het toe glo aan die omstanders gesê George se brandweer "weier om in Lawaaikamp in te gaan".

Die inwoners het op die ou end die brand geblus, maar dit was te laat, het Hugo gesê.

Die bevelvoerder van George se brandweerstasie, Lourens Brits, het gister gesê "die bewering is nie korrek nie", maar wou nie verder kommentaar lewer nie.

Hy het verdere navrae na die stadsklerk, Carel du Plessis, verwys. Du Plessis was gister nie beskikbaar vir kommentaar nie.

Angolese span nie te welkom . . .

Daniël Grootboom

DIE begin van die einde vir sport-isolasie van Namibiërs blyk op die horison te wees met 'n Angolese sokkerspan wat vandag in Windhoek aankom.

Met Resolusie 435 wat van môre af amptelik in werking gestel word kan die sportmense van Namibia begin uitsien na internasionale mededinging wat hulle so lank ontneem is.

Daar is egter 'n probleem met die Angolese sokkerspan. Dit is nié die nasionale span van Angola soos die organiseerders van die wedstryd beweer het nie. Met die aankondiging van die span Woensdag in Windhoek blyk dit dat dit 'n klubspan is. Die Angolese nasionale span is in Portugal om deel te neem aan die 75ste verjaarsdagvierings van die Portugese Sokkerfederasie.

Die span wat Sondag 'n wedstryd teen 'n Namibiese uitnodigspan sal speel, het 'n verdere probleem. Hulle gaan dalk nie teenstanders hê om teen te speel nie.

Die Namibiese Nasionale Sokkerliga (NNSL), wat die grootste beheerliggaam van sokker in die land is, het hul spelers verbied om aan die wedstryd deel te neem. Die organiseerders van die wedstryd het dit as individue gedoen en glad nie die NNSL geken met hul reëlings nie, sê die NNSL se president Elliot Hiskia.

"Hulle het nie die regte kanale gevolg nie. Hoewel ons glad nie ontken dat internasionale mededinging goed vir Namibiese sport kan wees nie, is daar 'n regte manier hoe om so 'n wedstryd te reël," sê Hiskia.

Sy organisasie het ook die Namibiese Sportraad versoek om geen velde vir die wedstryd beskikbaar te stel nie.

Sapa berig dat een van die organiseerders, Peter Mobi, gesê het dat onderhandelinge met die Administrateur-Generaal, Louis Pienaar, en Verenigde Volke-personeel wat reeds in Namibia is, die wedstryd vooraf gegaan het.

In die berig is geen melding gemaak van onderhandelinge met die NNSL nie.

OAE-kantoor in Namibia?

NEW YORK - Volgens diplomatieke bronne het Suid-Afrika die Organisasie van Afrika-Eenheid (OAE) en die frontliniestate gevra om kantore in Namibia te open gedurende die gebied se oorgang na onafhanklikheid.

Die Suid-Afrikaanse afvaardiging in New York weier om die bewering te staaf of te verwerp. Die bronne sê dat die terme van die ooreenkoms nog nie bepaal is nie.

Ide Oumarou, die voorsitter van die OAE, het Javier Perez de Cuellar, die sekretaris-generaal van die VV, verlede week gevra om in te gryp en Suid-Afrika te dwing om 'n OAE-teenwoordigheid in Windhoek toe te laat.

Suid-Afrikaanse amptenare het ná die versoek gesê hulle is nie gekant teen die opening van 'n OAE-kantoor in Namibia nie, maar dié organisasie moet regstreeks met Suid-Afrika skakel en nie deur 'n derde party nie.

Diplomatieke bronne sê onderhandelings vind plaas om die besonderhede van die verteenwoordiging, onder meer die aantal afgevaardigdes en die status wat hul sal geniet, te bepaal.

Die frontliniestate - Tanzanië, Zimbabwe, Zambië, Angola, Botswana en Mosambiek - maak deel uit van 'n streekskoalisie wat apartheid verwerp.

Die Namibiese onafhanklikheidsproses begin môre met die formele implementering van die VV se Resolusie 435. Die proses word gemonitor deur 'n militêre groep van die VV wat moet toesien dat 'n verkiesing in November plaasvind. - AFP

Amper 4 000 jeugdiges sit in SA tronke

'N TOTAAL van 3 756 minderjarige gevangenes word in Suid-Afrika aangehou, volgens die Minister van Justisie, Kobie Coetsee.

In antwoord op 'n vraag van William Meyer (LP Robertson), het Coetsee gesê 2213 swart, 1500 bruin, 42 Indiër en een blanke jeugdige word aangehou.

Hulle word aangehou in twee tronke wat spesiaal vir jeugdiges ingerig is - by Leeukop en Pollsmoor - en 'n verdere 15 inrigtings waar gevonniste jeugdiges op gesentraliseerde grondslag aangehou word.

Die meeste van die jeugdiges is tussen 18 en 20 jaar oud, terwyl twee 14 jaar oud en vyf 15 jaar oud is.

In antwoord op 'n vraag oor die beheer binne die inrigtings het Coetsee gesê dat ten volle opgeleide personeel omsien na die jeugdiges, en, waar beskikbaar, word spesialiste soos opvoedkundiges, sielkundiges, maatskaplike en godsdienstige werkers gebruik.

Gevonniste jeugdiges word op 'n gereelde grondslag vir aanhouding, behandeling en opleiding oorgeplaas.

In gebiede waar daar nie aparte tronke vir die jeugdiges bestaan nie, of waar gesentraliseerde aanhouding nog nie toegepas word nie, word hulle sover moontlik in afsonderlike afdelings of selle aangehou. - Sapa

Ondersteun Vrye Weekblad
ADVERTEER!
Bel vir Gwynne
(011) 836-7236

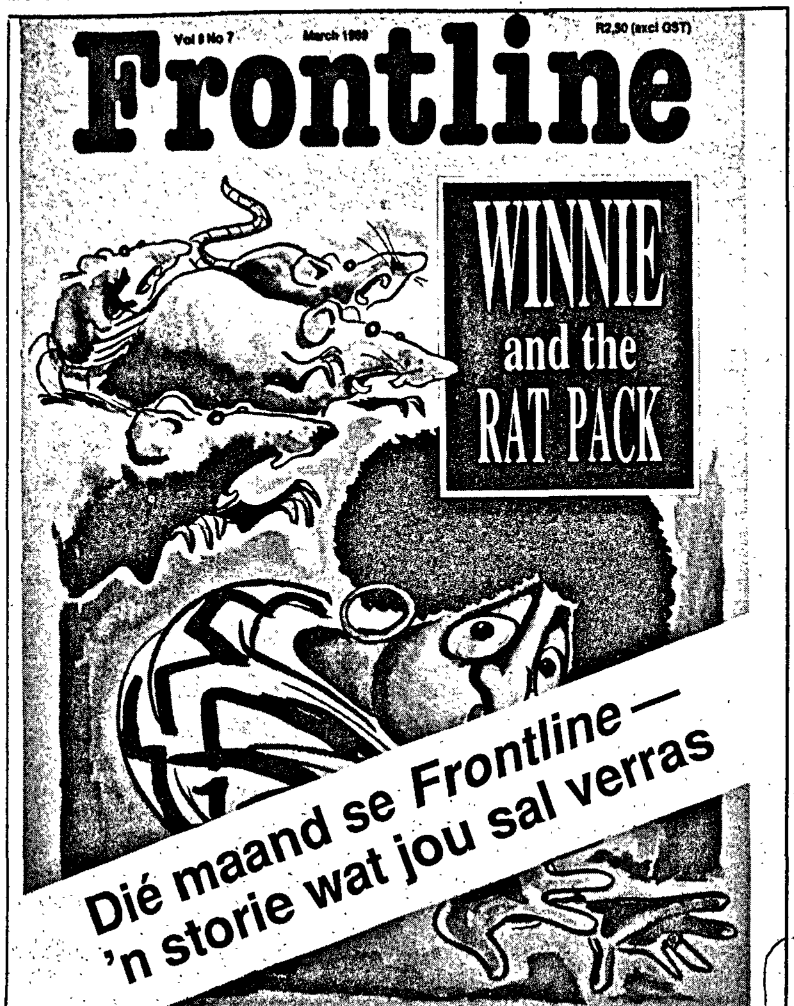

Uit want jy's swart, sê Eerste Nasionale Bank

Anton Steenkamp

EERSTE NASIONALE BANK het hulle op die Groepsgebiedewet beroep om 'n uitsettingsbevel teen 'n swartman in Louis Trichardt te kry.

In 'n aansoek wat Woensdag voor die landdroshof in Louis Trichardt gedien het, vra die bank dat Percy Mmethi gelas word om 'n kleinhoewe agt kilometer buite Louis Trichardt te ontruim.

Die bank se prokureur sê in 'n beëdigde verklaring Mmethi "is 'n lid van die swart groep soos bedoel in Artikel 12 van die Wet op Groepsgebiede, nr 36 van 1966", en die eiendom waarop hy woon, is "gereserveer vir okkupasie deur persone behorende tot die blanke groep" onder Artikel 1 van die Wet.

Hy voer aan dat Mmethi 'n "onbevoegde persoon ten opsigte van die beheerde gebied waarin die eiendom geleë is", omdat hy nie 'n permit het om daar te woon nie.

Volgens stukke voor die hof huur Mmethi reeds sedert 1982 die perseel, en verstryk die huurtermyn eers in 1993. Eerste Nasionale Bank het egter vonnis teen die eienaar van die perseel verkry om die eiendom in eksekusie te verkoop.

Hoewel die huurreg, wat verkry is voordat 'n verband oor die perseel uitgeneem is, in so 'n geval gewoonlik sterker is en bly voortbestaan, vra die bank nou in terme van die Groepsgebiedewet dat Mmethi "van die eiendom verwyder word alvorens sodanige reëlings vir die openbare veiling getref word sodat voornemende kopers onbelemmerd die eiendom kan besigtig en ook nie afgeskrik word deur die bestaan van 'n sogenaamde huurooreenkoms ten gunste van eerste respondent (Mmethi) nie".

Mmethi gebruik die perseel om motors te herstel, en vrees dat hy van dié inkomste ontneem sal word as hy die perseel moet ontruim.

'n Woordvoerder van Eerste Nasionale Bank, Teddy Brown, het by navraag aan Vrye Weekblad gesê die Groepsgebiedewet "is nie eers 'n kwessie nie. As die lening aan die bank deur die eienaar terugbetaal word, kan Mmethi daar bly. Dis purely 'n business deal."

Helsberg se bokke wei voorlopig . . .

Anton Steenkamp

DIE veeboere van die Richtersveld kan hul bokke nog 'n rukkie laat wei.

'n Besluit dat hul tradisionele weiveld in 'n Nasionale Park omskep word en hulle moet trek, is vir eers op die lange baan geskuif.

Een van die "burgers" van die noordelike Richtersveld in Namakwaland het onlangs 'n dringende aansoek voor die Hooggeregshof ingedien dat die Bestuursraad van die gebied en die Minister van Plaaslike Bestuur, Behuising en Landbou verbied word om 'n ooreenkoms te onderteken dat dié gebied in 'n Nasionale Park omskep word, wat sou meebring dat die veeboere moet trek.

Die hof het bepaal dat die twee partye van 20 Maart af die ooreenkoms 30 dae lank nie mag onderteken nie, en intussen moet probeer om 'n vergelyk met die inwoners van die gebied te tref.

As 'n vergelyk nie getref kan word nie, kan die aansoeker, Willem de Wet, binne 72 uur 'n hofbevel teen die respondente kry.

Afhanklik

De Wet, wat homself as 'n "Nama-Kleurling van Kuboes in die Noordelike Richtersveld" beskryf, sê in sy beëdigde verklaring dat die gemeenskap van veeboerdery afhanklik is.

"Indien voortgegaan word om 'n Nasionale Park in te stel, beteken dit dat ek my vee uit die Helsberge-gebied sal moet verwyder en my vee sal moet neem na die Korridor-Wes-plase wat ons as kompensasie sou kry. Dit sal my om verskeie redes benadeel. My diere sal nie noodwendig aard in die Korridor-veld nie, waar die veld van 'n ander geaardheid is en my vee krimpsiekte sal kry."

Die ooreenkoms sou bepaal dat die bestuursraad en die Minister die grond vir 99 jaar beskikbaar stel om tot 'n Nasionale Park verklaar te word. 'n Ander gebied wat buite die landelike gebied van die noordelike Richtersveld val, sou dan beskikbaar gestel word vir veeboerdery.

Verminder

De Wet sê in sy aansoek dat dit sou beteken die inwoners moet hul vee op 'n gebied omtrent 'n derde van die grootte van die huidige gebied laat wei, wat sal beteken dat hulle van hul vee moet verminder.

"My familie en voorsate en my vrou se familie en voorouers gebruik tradisioneel die Helsberge as weiding," sê De Wet in sy verklaring. "My vrou se grootjie is ook daar begrawe."

De Wet maak beswaar daarteen dat die veeboere nie voldoende geleentheid gekry het om hul saak te stel nie, en sê dat gemeenskapsbetrokkenheid noodsaaklik is vir enige natuurbewarings- en ontwikkelingsplan in die gebied.

Hy en die ander lede van die gemeenskap is bereid om self betrokke te raak by die bewaring van die gebied, mits hulle nie van hul weidingsregte ontneem word nie. Hulle kennis van die inheemse plantegroei kan baie beteken in die ontwikkeling van 'n park, mits hulle daar kan bly.

Drie omseil Arbeidswet

Anton Steenkamp

DRIE Wes-Duitse motorvervaardigers het met Suid-Afrikaanse vakbonde ooreengekom om nie die omstrede Wet op Arbeidsverhoudinge toe te pas nie.

Die onderneming deur Volkswagen, BMW en Mercedes-Benz is die eerste in sy soort vir 'n buitelandse maatskappy in Suid-Afrika. Dit sal omtrent 14 000 werkers betrek.

Die ooreenkoms bevat 'n veertienpunt-kode vir arbeidsverhoudinge wat soortgelyk is aan kontrakte wat in Wes-Duitsland van krag is.

Dit sluit onder meer die volgende bepalings in:

* Die reg tot wettige stakings sonder die vrees vir afdanking.
* Die reg van stakers om vreedsaam te "picket" op die maatskappy se perseel. Op hulle beurt onderneem die vakbonde om nie intimidasie toe te laat nie.
* 'n Onderneming dat werkers wat onder die noodmaatreëls aangehou word, volle betaling sal kry.
* 'n Besluit om private arbitrasie eerder as die nywerheidshof te gebruik as 'n disputt opduik.
* 'n Onderneming deur die maatskappye om nie hul fabrieke na tuislande te verskuif om vakbonde te probeer ontwyk nie.

Beswaarde mag appelleer

DAVID BRUCE, wat tot ses jaar tronkstraf gevonnis is vir sy weiering om militêre diensplig onder die "apartheidsregime" te doen, het dié week toestemming tot appèl gekry.

Regter JH Coetzee, wat die magistraat se oplegging van 'n verpligte vonnis bekragtig het, het in die Randse Hooggeregshof gesê dis moontlik dat vyf regters anders kan besluit. - Sapa.

Ons kondig met trots aan dat 'n uitstalling van opwindende naïewe Afrika-kuns en -appliek vandag by ons galery begin

ZONA

Grantlaan 64,
Norwood,
Johannesburg 2192

Tel: (011) 728-4154

ONS VERKOOP DIE ALLERBESTE INHEEMSE HANDWERK EN KUNS

Spesiale openingstye gedurende die uitstalling:
Maandag tot Vrydag: 9vm - 5nm
Saterdag 1 April: 9vm - 2.30nm
Sondag 2 April: 2.30nm - 7.00nm

So lyk 'persvryheid' in SA

Saamstaan-joernalis kry R10 000 uitbetaal

Ayesha Ismail

IN 'n skikking buite die hof het die Minister van Wet en Orde onlangs R10 000 uitbetaal aan Patrick Nyuka, 22, 'n joernalis van die Oudtshoornse koerant Saamstaan, wat deur kitskonstabels geskiet is terwyl hy 'n storie vir sy koerant gedoen het.

Nyuka, van die Bhongoletu-township op Oudtshoorn, het aanvanklik R85 000 van die Minister geëis vir beserings aan sy rug en arm. Hy kan nie meer as joernalis werk nie nie.

Twee ander inwoners van Bhongoletu wat ook in die skietvoorval geskiet is, Lindiwe Philips, 36, en Matthews Ngalo, 20, word ook deur die minister uitbetaal. Philips ontvang R20 000 ná 'n eis van R119 000, en Ngalo R1500 vir 'n eis van R18 000.

In 'n verklaring beweer Nyuka dat hy in September 1987 'n storie moes doen oor die verwelkomingspartytjie van twee township-inwoners wat ná 18 maande tronkstraf vir openbare geweld vrygelaat is.

Hy was op pad huis toe om 'n nuwe film te gaan haal toe hy drie kitskonstabels sien. Hy het gehoor hoe hulle hul gewere oorhaal en een het gesê: "Ek gaan deur die venster (van die saal) skiet."

Hy het besef dat konfrontasie onafwendbaar was en het besluit om terug te keer na die saal om sy notaboek en kamera te gaan haal. Met sy terugkeer het een van die konstabels, Sipho Jantjies, hom gekonfronteer en gevra wat hy saam met hom dra. Hy het daarna probeer om die kamera by Nyuka af te neem.

Volgens Nyuka het die drie kitskonstabels besope voorgekom.

Nyuka het sy notas vernietig omdat hy dit as vetroulike inligting beskou het, waarna hy deur die drie kitskonstabels aangerand is. Hy het probeer vlug en is in die rug en arm geskiet.

Volgens mediese verslae sal hy nie sy normale pligte as joernalis kan nakom nie. Nyuka sê daar is nog omtrent 29 loodkoeëltjies in sy liggaam.

THE NEW AFRICAN

TOWARDS A NON-RACIAL SOUTH AFRICA

R20 000 vóór koerant verskyn

Anton Steenkamp

DIE nuwe Natalse koerant, The New African, wat reeds vóór sy eerste uitgawe gewaarsku is deur Kobie Coetsee, die Minister van Justisie, moet 'n deposito van R20 000 aan die Minister van Binnelandse Sake betaal om as koerant te kan registreer.

Die redaksie van The New African het verlede week in 'n brief aan Coetsee beswaar gemaak teen die stelsel wat dit aan die minister oorlaat om enige bedrag van R10 tot R40 000 te eis vir die registrasie van 'n nuwe koerant.

Die bedrag van R20 000 is die tweede hoogste wat van 'n koerant in Suid-Afrika geëis word. Die hoogste tot dusver was die R30 000 registrasiefooi wat Vrye Weekblad moes betaal.

Die redaksie van The New African het vandeesweek gesê hulle vind dit betekenisvol dat die regering nie die maksimum registrasiefooi van R40 000 geëis het nie.

"Ons sou graag wou glo dat die regering rede ingesien het, maar weens hul houding jeens die media in die verlede, en die aanduidings in Coetsee se brief, is dit te betwyfel."

Coetsee sê in sy brief dat die moontlikheid nie uitgesluit is dat teen The New African opgetree sal word onder die Wet op Binnelandse Veiligheid nie.

Die redaksie wys daarop dat R20 000 nog steeds 'n reusebedrag is vir 'n klein publikasie - en om te kan publiseer, móét hulle betaal.

"Dit beteken nie dat ons nie beswaar het teen die beginsel om te moet betaal vir die reg om te publiseer nie.

"Elkeen is geregtig daarop om te kan publiseer, net soos hulle geregtig is op vryheid van spraak, denke, uitdrukking, assosiasie en beweging.

"Suid-Afrikaners word van hierdie regte ontneem deur 'n regering wat bang is vir kritiese nuwe stemme, bang vir die onbelemmerde vloei van inligting - bang vir die waarheid."

Die eerste uitgawe van The New African verskyn op 3 April.

Joernalis uit op borg

Ayesha Ismail

'N JOERNALIS van die Wes-Kaapse landse gemeenskapskoerant Grassroots, Veliswa Mhlawuli, is onlangs vrygelaat op R2500 borgtog ná aanklagte ingevolge Artikel 29 van die Wet op Binnelandse Veiligheid. Sy is reeds ses maande lank in die tronk.

Mhlawuli, 'n moeder van twee, het verlede jaar in die BBC-dokumentêr Suffer The Children verskyn. Twee weke ná die SAUK se reaksie op dié dokumentêr is Mhlawuli buite haar huis in KTC deur 'n onbekende persoon geskiet.

Sy het haar regteroog verloor as gevolg van die aanval. Agt weke later is sy aangehou vir ondervraging.

Dit is nie seker of die aanval op haar lewe verbind kan word met die geheimsinnige dood van 'n jeugdige van Soweto in Januarie verlede jaar nie.

Sicelo Dlomo, 18, is doodgeskiet nadat hy op Suffer the Children verskyn het. Sy lyk vol koeëlgate is buite sy Jabulani-woning gevind. Kort vantevore is hy deur die polisie ondervra oor sy optrede in die TV-program.

Hy het aan miljoene kykers in die VSA vertel hoe hy tydens aanhouding deur die polisie gemartel is.

Sy naam is nie in die program gebruik nie, maar die polisie het hom opgespoor by Khotso House en na John Vorster-plein geneem vir ondervraging. Volgens die polisie het hy 'n verklaring afgelê waarin hy die beweringe weerlê wat hy op die Britse TV gemaak het.

Niemand is nog in hegtenis geneem in verband met Dlomo se dood nie.

Kind se 'spook' kos tantes hul lewens

Peter Auf Der Heyde

GRAHAMSTAD. - 'n Kind wat ná sy dood by sy familie gespook het, het gelei tot die dood van sy twee tantes, het die Hooggeregshof in Grahamstad vandeesweek gehoor.

Volgens getuienis is die 14-jarige seun 'n week ná sy begrafnis gesien waar hy in 'n oop veld gedwaal het.

Sewe inwoners van Stutterheim word aangekla weens die halssnoermoorde van twee vroue in Januarie 1986 in die Cenya-stamgebied naby Stutterheim.

Ntuntuse Komani, 58, een van die aangeklaagdes, het in die hof getuig dat sy seun, Vumile, in Desember 1985 deur die polisie doodgeskiet is.

Nadat hy gehoor het dat sy seun in die oop veld naby sy huis gesien is, het hy gaan kyk. Komani het toe sy seun Vumile gesien. Die kind het hom vir klere gevra omdat hy koud gekry het.

In antwoord op 'n vraag van die aanklaer het Komani gesê hy het aanvaar sy seun leef nog en het besluit om 'n toordokter te raadpleeg om uit te vind wie sy seun getoor het.

Ná besoeke aan verskeie sangomas is twee van Komani se familielede aangewys as die hekse.

Die hof het vroeër gehoor dat die twee vroue, skoonsusters van Komani, uit sy huis geneem en verbrand is.

Antropoloë sê dis nie ongewoon dat gemeenskappe wat ly onder spanning en ontbering hul teëspoed as die gevolg van toordery probeer verklaar nie.

'n Xhosa-sprekende antropoloog van die Institute for Economic and Social Research aan die Universiteit van Rhodes, en 'n spesialis in Xhosa-tradisies, sê sulke gelowe kom nog heel algemeen voor.

Die geleerde, wat nie sy naam openbaar wil hê nie, sê dat mense in sulke gemeenskappe dikwels verklarings by sangomas gaan soek as iets buitengewoons gebeur.

"Daar is die verskynsel van die isithunzela. Dis 'n naakte liggaam sonder 'n tong, wat rondbeweeg en toorwerk doen.

"Die sangoma wys dikwels iemand wat na aan die oorledene is as die skuldige aan. Shakespeare het gesê 'The nearer in blood, the nearer blood'. Dit geld beslis in ons tradisie."

Hy het gesê in dié geval lyk dit of die feite in hierdie prentjie pas.

"Die seun word naak gesien, en hy vra vir klere. Die sangoma wys die skoonsusters van die kind se pa aan as hekse, en dié tyd waaroor ons praat, kan sekerlik as 'n spanningsvolle tydperk beskryf word."

Sy sieninge is bevestig deur prof MG Whisson, die hoof van die departement van antropologie aan die Universiteit van Rhodes.

"Dit kom voor of die Suid-Afrikaanse tradisie sterk ooreenkomste toon met gevalle in ander gemeenskappe.

"Die verskil lê egter daarin dat hierdie verskynsel nog nie in Suid-Afrika erken word nie, hoewel mense se geloof daarin wel erken word."

Hy het gesê dat antropoloë vasgestel het dat mense in Haïti werklik "getoor" is en ná 'n kort rukkie weer teruggebring is as lewendes.

"In hierdie gevalle is daar egter 'n dwelmmiddel waarmee die mense gehipnotiseer word, en hulle dan laat voorkom as zombies. So 'n middel is nog nie in Suid-Afrika gevind nie."

Vroeër het Vuyani Sikotshi, 'n halfbroer van een van die beskuldigdes, voor die hof getuig hoe sy broer, Noyuyi Mlonynie, 24, en ander jeugdiges vier motorbande na 'n donga naby Komani se huis gerol het.

Die bande is toe oor die vroue se liggame geplaas en aan mekaar vasgebind. Ná bewering het een van die beskuldigdes petrol oor hulle uitgegooi en hulle aan die brand gesteek.

Die vroue het geval en in die sloot ingerol. Sikotsha het getuig dat toe ~~een van die bande van een~~ van die vroue afgerol het, sy broer die brandende band met 'n stok na haar toe teruggedruk het. Die verbrande liggame van die twee vroue is die volgende dag in die sloot gekry.

Die ander beskuldigdes in die saak is Zimoshile Mandleni, 34, Zamunizi Ngoye, 19, Sinckemtema Puye, 20, Madoda Zamkana, 21, en 'n jeugdige van sestien.

Al sewe pleit onskuldig en is - met die uitsondering van Zamkana - op borgtog vrygelaat. - Albany News

Die nostalgie van 'n Paarlse banneling:

'So nou en dan maak ons 'n bietjie boerekos'

Charlie Crail van die Paarl, wat nou in Kanada woon

Max du Preez

DIE temperatuur van 28 grade onder vriespunt kon geen indruk maak op die warmte wat uit Charlie Crail gestraal het nie.

Ek en Charlie het mekaar by 'n konferensie oor die Suid-Afrikaanse media in Kanada raakgeloop en mekaar net een kyk gegee voor ons Afrikaans begin praat het.

In sy huis in voorstedelike Regina met die baie sneeu op die dak en in die tuin het hy so nostalgies geraak soos seker net 'n Suid-Afrikaner in ballingskap kan raak. Oor die Kaapse berge, oor Afrikaans, oor die Bolandse bruin gemeenskap.

Charlie, skrywer, digter (in Afrikaans) en dramaturg, se storie is dié van baie ander Suid-Afrikaanse uitgewekenes. Aktiviste wat voor die stelsel moes uitwyk en nou in die koue sit en huis toe verlang.

Charlie is van die Paarl (hy praat nog van "die Kaapkolonie"). Hy het aan die Hoërskool Noorder-Paarl gematrikuleer, was 'n ruk lank by die Universiteit van Wes-Kaapland, het daarna 'n onderwysdiploma gedoen en selfs twee jaar gestudeer om 'n Anglikaanse priester te word voor hy as klerk by fabrieke begin werk en aktief in die vakbondwese beland het.

Sy betrokkenheid by Nusas en by gemeenskapsorganisasies en sy rol in die arbeidsveld het hom deeglik onder die aandag van die owerhede laat kom.

Toe dinge te warm word, gaan werk hy by die Anglikaanse kerk in Namibia.

"Hier het ek tussen die geledere van Swapo beland. Dit was vir my 'n belangrike tyd. Ek het ontdek politieke vergaderings hoef nie die soort ding te wees waaraan ons gewoond is nie - dat jy das en baadjie moet dra en Engels moet praat nie.

"Onder die leiding van Swapo het die Namibiese mense 'n baie hoë peil van politieke bewussyn bereik. Politiek was nooit 'n afsonderlike aktiwiteit nie; dit is deel van alles wat hulle doen.

"Party van ons het gevoel ons wil ons gewig agter Swapo en die mense van Namibia ingooi, en onmiddellik het ek weer in botsing met die owerhede gekom. Die gevolg was dat ek my uit die voete moes maak en ons het in Botswana beland. Daar was ek amper twee jaar lank voor ons Kanada toe is."

As jy terugdink aan jou kinderdae in die Paarl, wat onthou jy?

"Wat ek die meeste onthou, is die gemeenskap waarin ek grootgeword het, my ouers en grootouers, die samehorigheid onder die vroue wat probeer het om die families bymekaar te hou.

Plaasarbeiders

"My grootouers aan beide kante was plaasarbeiders op wynplase, en die mense het bittermin geld verdien vir swaar werk. My ma en pa het na 'n beter lewe gestreef en dorp toe getrek. My pa het 'n ambagsman geword en goed geld gemaak en my ma was 'n fabriekswerker vir omtrent tien jaar. Toe my pa genoeg geld verdien het, het my ma by die huis gebly om kinders groot te maak.

"As ek terugdink, dan mis ek veral die Afrikaans wat gebruik is op skool, die Afrikaans wat op straat gebruik is. Die volheid van die taal. En tog, toe ek 'n opgeskote seun van so sestien was, het ek begin glo Afrikaans is eintlik die taal van die howe, van die kriminele aanklaers, van oorheersing.

"Maar ek het later al meer begin agterkom daar is meer aan die taal as net dit. Nou onlangs was ek in Ontario om met ander lede van die Kleurlinggemeenskap daar te gaan besoek. Ons het die gedigte deurgegaan van WEG Louw, ons het Winternag gelees van Eugene Marais, daar was soveel baie gedigte.

"Die meeste van dié mense praat net Engels - dis asof Afrikaans iets is wat hulle wil verwyder. Maar die meeste van die grappe wat hulle maak, het hulle herkoms in die Kaap, en as hulle dit in Engels vertel, verstaan niemand dit nie - net 'n Kleurling van die Kaap.

"Ek het vir hierdie mense gesê hoe noodsaaklik dit is om meer tyd te spandeer om hul kinders bewus te maak van die herkoms wat ons onsself het as Suid-Afrikaners. Dit is een van die grootste dinge. In my eie gesin sit ons elke week 'n dag of twee opsy waar daar net Afrikaans in die huis gepraat word.

"Aanvanklik, toe ons hier in Kanada aangekom het, het ek gevoel Afrikaans is verlore hier, dit speel geen rol nie.

"Maar vandat ek begin skryf het, het ek begin voel ek moet my meer uitspreek in Afrikaans. Al is my skryfmark Engels, vind ek dat al my stories hul oorsprong het in die Afrikaanse milieu.

"So, om jou vraag te beantwoord: my kinderdae was dae van pyn, hongerkry en swaarkry, maar aan die ander kant was dit ook 'n baie ryk tyd in my lewe en iets wat ek nooit sal wil verloor nie."

Is jy 'n Kanadees?

"Ek het Kanadese burgerskap uitgeneem, nie soseer vir myself nie, maar sodat my kinders moet voel hulle het 'n plek hier. Soort van versekering vir hulle. Maar hulle is ten volle bewus daarvan dat hulle in die eerste plek Suid-Afrikaners is."

Hoe moeilik was dit om in Kanada aan te pas?

"Well, hier is dieselfde geriewe as in die Kaap soos bioskoop, teater en TV. Maar daar was ook moeilikhede. Daar was kulturele verskille, verskille in die terms of reference, verskille in morele standaarde, dinge waaraan ons nie ons kinders wou blootstel nie.

"Somtyds was dit erg opdraend, maar dis sekerlik nie uniek nie.

"Daar was egter ook wonderlike voordele. Die gemeenskap hier is soveel oper en vriendeliker. Ons het onsself nou so ingerig hier op die westelike Prairies dat ons oral vriende in die provinsie het. Ons is dus nie geïsoleer nie."

Wat skryf jy?

"Hoofsaaklik kortverhale, veral vir die Canadian Broadcasting Corporation. Na 'n kursus in skeppende skryfkuns aan die plaaslike universiteit het ek heelwat radiodramas geskryf. Ek het ook al toneel gespeel. Tans is ek besig met 'n workshop met 'n radiodrama wat ons vir TV wil verwerk. Dit gaan hoofsaaklik oor die gemeenskappe waarin ek gelewe het.

"Ek het al verskeie kere probeer om oor Kanada te skryf, maar dit is beter om jouself leeg te maak van dinge wat vir jou belangrik is, en dit te deel met Kanadese. Ek het ook 'n kursus in joernalistiek gedoen, en skryf nou heelwat vryskutartikels oor Suid-Afrika, maar ook oor Kanada."

Mense

Wat mis jy die meeste van die huis hier in die koue?

"Wat ek die meeste mis is die mense. Ook die bergpieke om die Paarl. Die groeiende musiek, die groeiende taal wat nooit staties is nie.

"Wat ek nié mis nie is die baasskap, die alomteenwoordige onderdrukking wat jou heeldag en aldag in die gesig staar."

Is jy vryer in jouself hier as by die huis?

"Ja, ek dink so. In my wese is ek vryer. Nie dat Kanada so vry is as wat 'n mens hoop hy sou wees nie. Daar is beperkinge, daar is vooroordele teenoor sommige groepe. Dit is baie moeilik hier vir swartmense om werk te kry, die rassisme teen Indiane, ens. Maar natuurlik word dit nie ondersteun deur die gereg nie."

Is jy bitter teenoor die Afrikaner?

"Nie teenoor die Afrikaner as persoon nie. Selfs die boer wat na sy koringlande kyk, of die wynboer van die Westelike Provinsie - as mens het hy die moontlikheid binne homself om 'n nuwe persoon te word. Wat hom kniehalter is die owerhede.

"Ek het in Suid-Afrika met baie boere gewerk. In sommige gevalle het ek goeie vriendskappe gemaak. Maar daar het altyd verwydering gekom, en dit was hoofsaaklik deur die regering se beleid."

Lees en eet julle Kanadees?

"Ja, seker meerendeels. Maar so nou en dan maak ons so 'n bietjie boerekos.

"Ek maak 'n spesiale poging om altyd inligting oor SA in te win sodat ek kan tred hou met gebeure in my moederland. Ons is ook nog in goeie kontak met ons mense daar. Skryf, en so een of twee keer 'n maand bel ons."

Wat moet gebeur voor jy jou gesin sal terugvat huis toe?

"Ons sal terugkom wanneer daar 'n nuwe regering is, 'n regering wat gekose is deur die hele volk, wit en swart.

"Wanneer ek weet ek kan my kinders terugvat en hulle kan voel hulle is nie minderwaardig nie. Dat hulle die versekering het dat hulle die beskerming het van die wette van die land.

"Wanneer ek kan gaan en deelneem en bydra aan die kulturele ontwikkeling van die mense van my land."

Kanadese hoteleienaar verbied Indiane

Max du Preez

HALIFAX (Kanada) - Die meeste Kanadese meen rassisme in hul land is aan die toeneem - en gebeure die afgelope twee weke hier is deeglike bewys daarvan.

Op dieselfde dag dat die Kanadese regering 'n veldtog teen rassisme geloods het om saam te val met die herdenking van die Sharpeville-bloedbad in Suid-Afrika en die Internasionale Dag vir die Uitwissing van Rassisme, het die eienaar van 'n groot hotelgroep in die provinsie Nova Scotia aangekondig dat hy nooit weer groepe Indiane in enige van sy hotelle sal toelaat nie.

Dié verbod was nie juis voorbladnuus in Kanadese koerante nie.

Don Keddy, eienaar van Keddy's Motor Inns, het die verbod op Indiane geplaas nadat drie Indiane-hokkiespanne glo heelwat skade in een van sy hotelle aangerig het tydens 'n partytjie ná 'n toernooi.

"Dit is altyd die inboorlinge," (natives, soos Indiane hier genoem word), het Keddy gesê. "Ons gaan hulle nie weer in ons geboue toelaat nie. Hulle gaan nie my besigheid vernietig en my klante ontstel nie."

Keddy, wat met 'n plaaslike regter getroud is, het gesê hy gee nie om as mense sê sy stap is diskriminerend nie. "Ek gee nie 'n duiwel om nie. Laat hulle maar diskriminasie skreeu. Ek vat nie meer kanse nie."

Dan Christmas, woordvoerder van die Unie van Indiane van Nova Scotia, se reaksie was dat Keddy "nie dienste aan 'n hele klas van mense kan weier weens die gedrag van 'n paar individue nie".

'n Plaaslike Indianeleier, hoofman Goo Goo, het gesê daar is min verskil in die behandeling wat Indiane in Kanada kry en die behandeling wat swartmense in Suid-Afrika kry.

Dit is waar in die geval van alledaagse diskriminasie en van die armoede in die Indiane-reservate wat niks beter daaraan toe is as die Suid-Afrikaanse tuislande nie, het hy gesê.

In 'n regeringsverslag wat verlede week in Ottawa vrygestel is, sê die minister belas met etniese sake, Gerry Weiner, dat die regering die leiding sal neem in die veldtog teen rassisme, maar hulle moet die steun kry van die regstelsel, die media, onderwysinstellings en die publiek.

'n Gallup-opname wat hier gepubliseer is, het bevind dat twee derdes van die Kanadese bevolking glo rasse-vooroordeel in hul land het toegeneem en hulle glo dit gaan verder groei.

"Rassisme in Kanada is nie nuut nie, dis net dat dit nou op die lappe kom," sê Joseph Manyoni, 'n swart sosioloog-professor aan die Carletonse Universiteit. "Heelwat nie-blankes kla nie oor rassisme nie. Hulle lewe maar daarmee saam. Dit gee die indruk dat daar nie 'n probleem is nie."

Kanada is die afgelope tyd geruk deur verskeie brutale voorvalle van rasse-konflik, soos die onlangse bloedige botsings tussen wit in swart skoolkinders in Nova Scotia.

Verlede maand het 'n sielkunde-professor van Wes-Ontario, Philippe Rushton, heelwat woede onder Indiane en swart Kanadese veroorsaak toe hy in 'n studiestuk beweer het dat swartmense geneties minderwaardig is teenoor witmense.

Asof dit alles nie genoeg is nie, is die etniese konflik tussen Frans- en Engelssprekende Kanadese besig om weer kwaai op te laai.

Die premier van die Franssprekende provinsie, Quebec, het heelwat emosie onder Engelssprekendes gaande gemaak met sy onlangse beslissing dat groot winkels in Quebec nie meer aanwysingsborde en plakkate in Engels mag vertoon nie, maar slegs in Frans.

Die Frans-Engelse konflik word daagliks in die koerante hier gerapporteer en heelwat emosionele briewe word gereeld geplaas.

UNIVERSITEIT VAN KAAPSTAD

Arbeidsreg-eenheid

KONFERENSIE

GEDWONGE VERSKUIWINGS EN DIE REG IN SUID-AFRIKA

Sondag 16 April - Dinsdag 18 April 1989

Onderwerpe van bespreking sal insluit:

- die geskiedenis van die plattelandse grondstryd en verstedeliking
- die Wysigingswet op die Voorkoming van Onwettige Plakkery van 1988
- onlangse gevalle - Port Nolloth, Lawaaikamp, Moutse & Botshabelo
- die Groepsgebiedewet
- die rol van plaaslike owerhede in die gedwonge verskuiwings
- plaasarbeiders

Sprekers sluit in: Geoff Budlender, Colin Bundy, Aninka Claassens, Nicholas Haysom, Beattie Hofmeyer en Charles Simkins

Alle navrae kan gerig word aan Zaida Dinaully of Kate O'Regan by die Arbeidsreg-eenheid (021-6503709) (faks 021-650-2521)

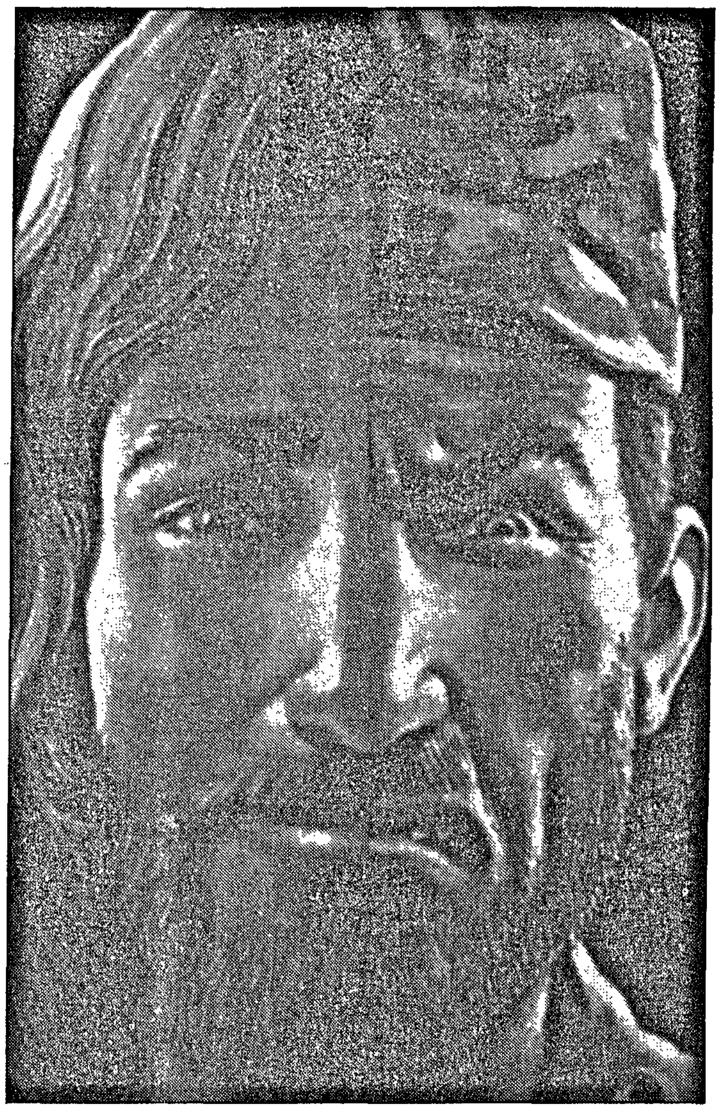

So belaster ons ander in Sy naam

Elsabé Wessels

'N SMEERVELDTOG teen Suid-Afrikaanse kerkleiers word gevoer in 'n Amerikaanse tydskrif wat deur die United Christian Action-groep (UCA) aan 350 000 Suid-Afrikaners, onder andere teoloë, politici en sakelui, gepos is.

Die tydskrif het sterk bande met Amerikaanse aartsverkramptes, onder andere Donald McAlvany, wat in Amerika as "'n vriend van Suid-Afrika" bekend staan, en noue bande met die Suid-Afrikaanse Buro vir Inligting het.

In 'n reeks artikels oor bevrydingsteologie waarin die Christenskap van kerkleiers in twyfel getrek word, loods die tydskrif heftige aanvalle op drs Allan Boesak, Beyers Naudé, Nico Smith, aartsbiskoppe Desmond Tutu en Denis Hurley, en eerw Frank Chikane.

Die tydskrif, Family Protection Scoreboard, wat elke drie maande in Suid-Afrika versprei word, bevat ook 'n foto en aanhalings van die ANC-leier Nelson Mandela. Volgens 'n nuusbrief van UCA is meer as 'n miljoen wêreldwyd versprei.

Prof Willem Joubert van Unisa het hierdie week die aantygings wat teen die kerkleiers gemaak word, as lasterlik beskryf. Hy het ook gesê dat die voorblad - met 'n figuur wat half-Jesus half-soldaat is - godslasterlik is.

Die glanstydskrif van 56 bladsye, wat in Amerika gedruk word, word vanaf UCA se Pretoria-hoofkwartier in Mendelsohnstraat, Waterkloof-Glen, versprei.

Die kantoor word beman deur Gunnar Wiebalck, 'n Duitse joernalis wat reeds vyf jaar onder die UCA-vaandel in Suid-Afrika werksaam is.

Posgeld in Suid-Afrika vir die verspreiding van die 350 000 tydskrifte moes soveel as R140 000 beloop het. Wiebalck sê dat donasies van intekenare UCA se onkoste dek, maar tientalle mense wat die tydskrif ontvang en met wie Vrye Weekblad gepraat het, ontken egter dat hulle ooit daarop ingeteken het of enige donasies gemaak het.

Wiebalck het ontken dat UCA 'n geheime organisasie is. Hy het op navraag erken dat UCA nóú saamwerk met Donald McAlvany, 'n Amerikaner wie se werkwyse in Washington as sogenaamde "vriend van Suid-Afrika" sterk onder verdenking staan.

Wiebalck werk ook nou saam met die voorsitter van die sogenaamde Conservative Caucus Inc, Howard Philips, wat hom maande lank al daarop toespits om die vredespoging in Namibia te verongeluk omdat dit volgens hom 'n "kommunistiese inisiatief" is.

Onder die McAlvany/Philips-vleuel word duisende dollars jaarliks bestee om Amerikaners na Suid-Afrika te bring om "hulself te vergewis van die kommunistiese geo-politieke aanslag" teen Suid-Afrika.

Dié besoeke, wat met die hulp van die Buro vir Inligting geskied, kry gewoonlik wye nuusdekking op SATV.

UCA en die McAlvany/Philips-groep word regstreeks in Suid-Afrika geassosieer met die befondsing van verskeie organisasies wat bekend is vir hul propaganda teen die werksaamhede van die anti-apartheidsbeweging binne en buite Suid-Afrika.

Ingelyf onder UCA is die Frontline Fellowship, Victims against Terrorism, Vroue vir Suid-Afrika, German South African Friendship Association, Rhodesia Christian Group, SA Catholic Defence League, Reformed - Independent Churches Association en die Bet-el Group of Ministries.

Dié organisasies is bekend vir hul skakeling met konserwatiewe godsdienstige en politieke bewegings in Amerika en Europa.

Op 'n vraag oor die werksaamhede van UCA het Wiebalck gesê die organisasie beywer hom om die invloed van die tradisionele kerke (Anglikane, Katolieke, Metodiste ens) in Suid-Afrika te "elimineer".

Hulle beywer hulle om veral buitelandse fondse aan anti-apartheidsgroepe gestaak te kry. As 'n voorbeeld vir die organisasie se "sukses" het hy daarop aanspraak gemaak dat Europese fondse deur hulle toedoen aan die koerant New Nation onttrek is.

Op die vraag of hy apartheid nie onchristelik vind nie, het Wiebalck gesê die verset teen apartheid is net die front vir 'n "kommunistiese aanval op die kapitalisme".

Hy sê daar is min ondersteuning vir die kommunisme in Suid-Afrika. Volgens die tydskrif-artikel is Suid-Afrika se voorste kerkleiers egter voorstanders van die bevrydingstryd en kommunisme.

Op 'n vraag of hy die tydskrif se standpunt steun dat Tutu kommunisme goedkeur, het Wiebalck gesê hy dink nie dit kan aan Tutu gekoppel word nie. "Die hele artikel kan nie as gevolg van 'n paar foute afgemaak word nie."

In 'n biografie oor elk van die kerkleiers word hul Christenskap onder verdenking geplaas.

Hy sê die SARK finansier die revolusie in Suid-Afrika onder Chikane se leiding. Hy beskuldig Nico Smith daarvan dat hy verbruikersboikotte in die townships aanvuur.

Oor Naudé sê Balsiger dat hy burgerlike verset aanwakker wat dikwels lei tot geweld.

Prof Dawid Bosch van Unisa het die tydskrif as "ooglopend eensydig" afgemaak. "Die kwaliteit en inhoud van die artikels staan sterk onder verdenking. Daar is duidelike politieke motiewe daaragter."

PW, gee ons water asseblief

Elsabé Wessels

HAGLIKE toestande heers in die Suidoos-Transvaalse township Siyathemba, waar 33 000 inwoners nie 'n druppel water in hul krane het nie.

Die waterkrisis duur reeds maande lank sonder dat plaaslike of provinsiale owerhede, ondanks talle versoeke, enigiets aan die saak doen.

Uit desperaatheid het die inwoners van Siyathemba, wat twee kilometer van die wit woongebied van Balfour is waar water vryelik vloei, hulle nou op die Staatspresident beroep.

Op 'n noodvergadering wat dié week in Siyathemba gehou is, is 'n petisie opgestel waarin vertoë tot die Staatspresident gerig word om onmiddellik in te gryp.

Vir langer as 'n jaar al is daar nie lopende water nie en is inwoners afhanklik van die wisselvallige lewering van water deur munisipale watertrokke.

'n Woordvoerder en prokureur vir die inwoners het die toestand dié week as "haglik" beskryf. Maagkoors neem toe en bejaardes loop ver en wag ure lank op die watertrokke.

Huisbewoners met spoeltoilette moes inderhaas putte grawe. Inwoners het al van die werk af weggebly in 'n poging om hul watervoorraad aan te vul, sê Vusi Sibeki, 'n veldwerker van die Suidoos-Transvaalse Raad van Kerke.

Water is in die wit woongebied, buiten vir 'n verbod op tuinslange, vryelik beskikbaar. Township-inwoners wat van die wit dorp se water probeer gebruik maak, word verjaag. Twee kerke het hul krane verwyder om te verhoed dat hul water gebruik word, sê Sibeki.

Ondanks die feit dat daar geen water in Siyathemba is nie, ontvang sommige inwoners steeds hoë waterrekeninge.

Dié saak is deur die gemeenskap se prokureur, Pieter Oosthuizen, ondersoek. Volgens Oosthuizen is voorvalle aangemeld van beweerde intimidasie deur amptenare van die swart dorpskomitee teen inwoners wat nie hul "waterrekeninge" betaal het nie.

'n Protesvergadering op Braklaagte teen inlywing by Bophuthatswana, Braklaagte se hoofman Sebogodi sit regs

Foto: Gill de Vlieg

Julle word ons burgers of ...

Elsabé Wessels

POLISIE van Bophuthatswana het dié week hardhandig toegeslaan op inwoners van die Wes-Transvaalse nedersetting Braklaagte wat hulle op Suid-Afrikaanse burgerskap beroep en teen inlywing in die tuisland gekant is.

Braklaagte, wat 20km buite Zeerust geleë is, is op 31 Desember verlede jaar ondanks hewige verset van die gemeenskap deur 'n verskuiwing van grenslyne in Bophuthatswana ingelyf.

Braklaagte-inwoners het met die implementering van die tuislandbeleid almal hul Suid-Afrikaanse brugerskap verloor. Die wetgewing wat swart Suid-Afrikaners outomaties hul burgerskap ontneem het, is in 1986 herroep, en Braklaagte se inwoners het hulle op Suid-Afrikaanse burgerskap beroep.

Nadat inwoners en polisiemanne dié week slaags geraak het, is sowat 100 inwoners, onder andere stamlede van kaptein Pupsey Sebeogodi, die leier van die plaaslike jeugklub, en 'n Apostoliese dominee in hegtenis geneem.

Volgens 'n Black Sash-veldwerker is verskeie aangehoudenes aangerand en is aangehoudenes aanvanklik regsverteenwoordiging geweier.

Altesaam 65 inwoners het Woensdag in die landdroshof op Lehurutse verskyn op aanklag van openbare geweld, brandstigting en saakbeskadiging. Daarná is 23, onder wie vroue en kinders onder 18 jaar, op borgtog vrygelaat.

Volgens die veldwerker het die tuislandpolisie se intimidasie van Braklaagte-inwoners begin nadat die gemeenskap op 10 Maart 'n hofaansoek teen inlywing verloor het.

In hofstukke het die gemeenskap gesê hulle vrees vervolging van die Bophuthatswana-polisie indien hulle by die tuisland ingelyf word.

Sedert die hofuitspraak het Bophuthatswana-polisie 'n polisiekamp in die middel van die gebied asook 'n padblokkade by die ingang van die gebied opgerig.

'Dis òf ek òf chaos'

President Mobutu Sese Seko van Zaïre is een van die Suid-Afrikaanse regering se min vriende. Sy korrupsie skrei ten hemele. Hy gebruik die ekonomie van sy land asof dit aan homself behoort, besit kastele oral in Europa, en steek sy land se buitelandse valuta in sy eie sak. Mobutu het klaarblyklik gedink hy kan die aandag van die probleme in sy eie land aflei deur rusie te soek met België. Maar sy planne het lelik geboemerang. Die Belgiese pers en parlement het sy korrupsie ontbloot en hom daarmee in sy wind geslaan. Die wêreldsoeklig is nou weer op Mobutu se plundering van sy land se rykdom. FRANCOIS MISSER en ALAN RAKE doen verslag

Links: Mobutu — korrupte Groot Gids, Stuurman, Redder

DIE ou koloniale moondhede en die nuwe Afrika-state baklei al lankal, maar nog nooit soos in die huidige skreeugeveg tussen België en Zaïre nie. Geen ander Afrika-land baklei nog drie dekades ná onafhanklikheid met sulke passie teen sy oud-koloniseerders nie.

Maar dan het dié twee lande nogal 'n besondere verhouding.

Min Afrika-leiers het hulself so openlik verryk as Mobutu, en min Europese lande is steeds so afhanklik van die minerale en ekonomiese rykdom van 'n kolonie as die klein België nie.

Die twee baklei sedert die einde van verlede jaar, en hoewel pogings tot versoening aangewend word, lê die pyn van die familiegeveg nog vlak.

Die verhaal het begin toe die Belgiese eerste minister, Wilfried Martens, in November 1988 tydens 'n besoek aan Zaïre 'n oënskynlik grootmoedige gebaar gemaak het. Hy het aangebied om 'n vyfde van Zaïre se skuld van sowat 134 miljoen Amerikaanse dollar af te skryf.

Hy het ook aangebied om uitstel te gee vir die terugbetaling van ander kommersiële skuld, wat deur sy regering gewaarborg word.

Maar met Martens se terugkeer na België loop hy in 'n storm vas. Die Belgiese pers wil weet hoekom geld aangebied word aan Mobutu, die man wat sy eie mense se geld gebruik het om privaatpaleise dwarsoor Europa te koop.

Die pers het die aaklige lewenstoestande van die mense van Zaïré afgespeel teen die vertonerige spandabelheid van hulle president.

Die koerante het statistieke aangehaal wat wys die regering van Zaïre bestee al minder geld aan gesondheid terwyl die kindersterftes styg. Hulle het gepraat oor Zaïre se ineenstortende infrastruktuur, sendingstasies wat weer bos word, opgeboude paaie wat modderstrate word, en water- en kragvoorsiening wat onderbreek word terwyl die "Vader van die Revolusie" stilweg sy mense se geld oorsee smokkel.

Mobutu was woedend. Hy wou weet waarom die Belgiese regering nie hul pers kon beheer nie. (Die Stuurman - Le Timonier - weet maar al te goed hoe om sy eie skoothondjie-pers te beheer, wat sy wonderlike titels vir hom uitdink. Die Redder - Le Redempteur - kon nie verstaan dat dit effens anders werk in 'n regte demokrasie nie.)

Ewe suur het hy Martens se aanbod tot kwytskelding van die hand gewys, en gedreig met wraak. Om die wind uit die seile van die veldtog oor sy persoonlike rykdom te neem, het hy sy Belgiese kastele en huise aan die staat van Zaïre oorhandig - maar vasgeklou aan sy eiendomme in die res van Europa en in Afrika.

Tweeduisend Zaïre-studente is in die middel van hul studies aangesê om België te verlaat, en ander Zaïre-burgers is beveel om teen 1 Januarie hul Belgiese bates te verkoop. Staatsbeheerde maatskappye moes hul kantore uit België skuif, en 16 000 Belge in Zaïre moes weer aansoek doen om verblyfpermitte.

Vroeg in Februarie het staatsfirmas hul geld uit 'n Belgiese bank in Zaïre begin onttrek.

Dit was nie leë dreigemente nie. Air Zaire se hoofkantoor het van Brussels na Parys verskuif, die skeepsredery Compagnie Maritime Zairoise het sy kantore in Antwerpen gesluit, en die firma wat mineraal-uitvoere hanteer het ook uit België getrek.

Air Zaire het sy vlugte na Brussel met 'n derde verminder. Sabena het hul vlugte na Kinshasa met die helfte verminder. België het 'n skip met mediese voorrade vir Mobutu se leër verhinder om in Zaïre te land. Later het Zaïre se minister van vervoer gevra dat alle lugverbinding verbreek word.

Die Redder het toe 'n spesiale kongres van sy Mouvement Populaire de la Revolution belê. Gevoelens teen die Belge het hoog geloop en een afgevaardige het Zaïre-joernaliste aangemoedig om die "streke van die Belgiese koninklikes oop te skryf".

Zaïre het toe vergoeding geëis vir die uraan wat in die Tweede Wêreldoorlog in Shaba ontgin en aan die VSA verkoop is om die

Hoe kan 'n land se ekonomie werk as dit hanteer word as een mens se private eiendom?

eerste atoombom mee te maak. Die Amerikaners het België beloon met die bou van die kernstasie Mol, maar Zaïre het niks gekry nie.

Nog 'n ou seer is oopgekrap. Zaïre het vergoeding geëis vir die skade van die afskeidingsoorloë in Katanga en Kasai.

Maar die Vader van die Revolusie was steeds woedend. Sy woede het selfs nie afgekoel ná die versoeningsgebaar van Belgiese Televisie om nie 'n program uit te saai nie oor hoe hy sy oorsese fortuin in die hande gekry het.

Middel Januarie het die Belgiese regering begin terugkap. Die bilaterale samewerkingsbegroting van 114 miljoen dollar is bevries. Zaïre is beskuldig van verbrekings van lug-ooreenkomste, en is met die Internasionale Hof gedreig.

Maar die Redder het nie geskrik nie, en gedreig om die uraan-kwessie Internasionale Hof toe te vat.

Toe gooi 'n Belgiese finansblad, Financieel Ekonomische Tijd, vet in die vuur deur dokumente van die Belgiese departement van finansies te publiseer wat wys dat Mobutu sedert 1984 nie belasting op sy eiendom in België betaal nie.

'n Belastinggaarder onderteken toe ook 'n bevel om beslag te lê op die Stuurman se bates.

Die Belgiese pers het op loop gegaan met stories oor hoe die Groot Gids 14 miljoen dollar se St Emilion Bordeaux-rooiwyn (teen 100 dollar 'n bottel), parfuum, panoramiese TV-stelle, antieke meubels en pienk marmer vir sy paleis deur die lughawe Ostend ingevoer het, terwyl die ekonomie van Zaïre ineenstort.

'n Dokument is gepubliseer wat wys hoe Mobutu en sy familie buitelandse valuta van die Bank van Zaïre gesteel het. Die totale bedrag is 210 miljoen dollar. Onder die begunstigdes is veertien dames met verskillende vanne en 'n sanger, Tabu Ley.

'n Verdere dokument wys agt eiendomme in keurbuurte in België. Nog eiendomme is geregistreer in die naam van sy oorlede oom, 'n sakeman wat ryk geword het uit sy politieke verbintenisse, Litho Moboti Nzayombo.

Dan is daar 'n dokument wat wys dat Mobutu sedert 1984 nie sy belasting betaal het nie. Een van die eiendomme is al tydelik deur die belastinggaarder gekonfiskeer.

Natuurlik is Mobutu woedend dat die Belgiese pers en parlement openbaar gemaak het dat hy Zaïre se geld hanteer asof dit sy eie is.

Maar Franse, Britse, Switserse en Amerikaanse koerante het hom ook al daaroor gekritiseer. Hoekom het hy juis met België die geveg daaroor aangeknoop?

Een teorie is dat hy eenvoudig internasionale aandag wil vestig op die lot van sy land. Hy sukkel reeds met die Wêreldbank en die Internasionale Monetêre Fonds (IMF) oor Zaïre se ekonomie, maar nou wil hy wys dat dit regtig sleg gaan met sy land.

Onderliggend daaraan is die dreigement wat hy dikwels uiter: "Dis òf ek òf dis chaos."

Maar as dit die bedoeling was,

Is sy rusie met België eintlik net 'n slimstreek om die publiek se aandag af te lei van hul gegronde griewe na 'n vreemde vyand, die ou koloniale uitbuiter?

het hy net mooi die teenoorgestelde bereik. Hy het die wêreld se soeklig op sy eie korrupsie en nepotisme geplaas.

Soos een amptenaar van die Wêreldbank dit gestel het: "Zaïre ly aan bedrog en knoeiwerk in sy openbare administrasie". Hoe kan 'n land se ekonomie werk as dit hanteer word as een mens se private eiendom? As dit lyk of Mobutu meer belang stel daarin om geld op te hoop as om ekonomiese landsprobleme uit te stryk?

As 'n mens die korrupsie daar laat, hoekom gee Mobutu prioriteit aan die modernisering van die lugmag, die aankoop van nuwe tenks en die bou van 'n dam in die Oubanguirivier? (om elektrisiteit te voorsien aan die Redder se dorp met die risiko om die rivier onbevaarbaar te maak vir sy buurland, die Sentraal-Afrikaanse Republiek.)

Hoekom gee hy nie eerder aandag aan sy eie probleme met infrastruktuur en vervoer nie? Hoekom skep hy nie 'n klimaat van eerlikheid en vertroue waarbinne Zaïre se skuldprobleme kan aanspreek, eerder as om van heel bo korrupsie in die stelsel in te blaas nie?

Die Groot Redder is 'n baie bekommerde man, want ondanks sy streng beheer oor die eenpartystelsel, die party-pers waar hy al die toutjies trek en die vreesaanjaende veiligheidstelsel, word protesstemme vir die eerste keer binne Zaïre gehoor.

Die leër is ingeroep oor 'n stryery oor 'n taxi. Sewe onskuldige studente is met koeëls en bajonette afgemaai. Daarna het studente, wat slagspreuke teen die regering geskreeu het, die verkeer in Kinshasa tot stilstand gebring.

Hospitaalwerkers het gestaak. Tydens oproer by 'n sokkerwedstryd het woedende toeskouers die landsvlag verbrand en die staatshoof beledig. 'n Staker by die suikerfabriek Kwilu-Ngongo is doodgeskiet.

Die Vader van die Revolusie het dus ook probleme aan die tuisfront. Vir die eerste keer begin sy onderdrukte onderdane reageer teen sy outokratiese regeerstyl.

Is sy rusie met België eintlik net 'n slimstreek om die publiek se aandag af te lei van hul gegronde griewe na 'n vreemde vyand, die ou koloniale uitbuiter?

Dit lyk of dit die Groot Gids se bedoeling was, maar dit het geboemerang en hom voor die wêreld ontmasker. - New African

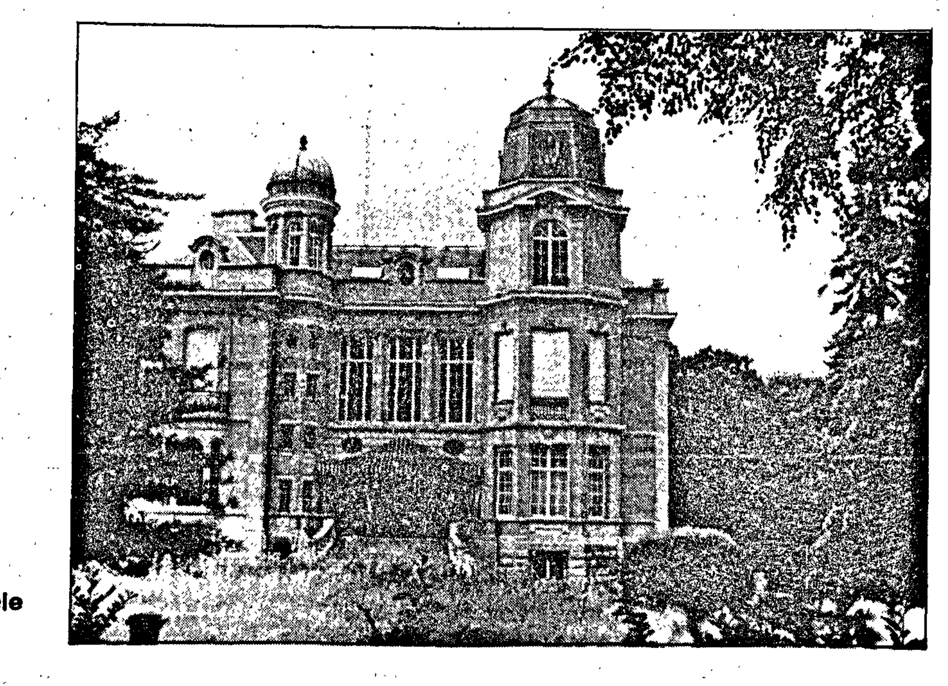

Regs: Een van Mobutu se kastele naby Brussel

Jonas Savimbi

Jonas Savimbi is leier van die Angolese rebellebeweging Unita, wat lank steun van die Suid-Afrikaanse regering ontvang het. Savimbi is ook 'n goeie vriend van president Mobutu van Zaïre. ACHIM REMDE het die eerste openhartige onderhoud met die internasionale pers sedert die ondertekening van die Angolese vredesooreenkoms met hom gevoer. Sy boodskap is duidelik: As die MPLA-regering nie die mag met hom wil deel nie, gaan hy voortveg soos hy die afgelope 30 jaar gedoen het. Hy soek nie 'n militêre oorwinning nie, maar demokrasie en stemreg vir sy mense, sê hy.

'Was dit nie vir Unita nie, het Kubane gebly'

Vraag: Die ondertekening van die drieparty-vredesooreenkoms is die begin van 'n nuwe hoofstuk in die geskiedenis van Angola, maar jy het, soos jy self sê, "baklei teen Sowjet- en Kubaanse besetting van jou land". Noudat die Kubane padgee, waarvoor baklei jy?

Savimbi: Ons het vir die vryheid van ons land teen die Russe en Kubane geveg. Ons het 'n groot oorwinning behaal, want sonder Unita sou die Kubane nooit daaraan gedink het om pad te gee nie.

Vraag: Maar as Unita nie bestaan het nie, sou die Kubane nooit gekom het nie!

Savimbi: Nee, in 1975 was dit 'n konfrontasie tussen die Ooste en die Weste: Die Amerikaners en die Suid-Afrikaners wou invloed uitoefen. Maar hulle het misluk en onttrek. Die FNLA het verdwyn. Unita het volgehou met die stryd. Die Kubane het gebly. Hulle het gehelp om 'n ongewilde regering aan bewind te hou.

As hulle nie nou padgee nie, sal die Amerikaners en die Suid-Afrikaners moet reageer. As net die helfte die land verlaat, sal die situasie heeltemal verander. As hulle almal die land verlaat, word dit 'n hele nuwe spel.

Die MPLA sal erg verswak word en as hulle nie met Unita onderhandel nie, loop hulle die gevaar om alles te verloor.

Vraag: Dink jy julle kan die oorlog militêr wen sodra die Kubane weg is?

Savimbi: Ons wil nie praat van "die oorlog militêr wen" nie, want daarmee sal ons instuur teen die beleid van Unita. Daar is verskillende menings en groepe in hierdie land en as jy nie aan almal ruimte gee nie, sal daar voortdurende oorlog wees.

Ons wil ook die FLNA by die onderhandelingstafel kry. Ons wil nie ons mense se energie in oorlog mors nie, maar dit gebruik in die opbou van ons land. Maar as die MPLA daarop aandring om aan te hou veg nadat die Kubane weg is, loop hulle die gevaar om alles te verloor.

Vraag: Dus wil julle die MPLA dwing om te onderhandel, en om 'n veelparty-demokrasie in te stel?

Savimbi: Heeltemal reg!

Vraag: Maar dwarsoor Afrika is daar omtrent nie 'n enkele land waar die demokrasie werk nie.

Savimbi: Dis reg. Maar daar is ook nie een land in Afrika waar die ooreenkoms wat tot onafhanklikheid gelei het nie gerespekteer is nie - pleks daarvan het die Kubane inbeweeg. Orals was daar 'n koloniale mag wat met die destydse bevrydingsbewegings onderhandel het en 'n ooreenkoms aangegaan het om 'n regering in te stel.

Net in Angola is dit nie gerespekteer nie. Die ooreenkoms van Alvor in 1975 het die mag aan al drie bevrydingsbewegings oorhandig. Die MPLA het dit verbreek en die Kubane ingeroep. Waarom sal ons dan nie 'n uitsondering wees wat veelparty-demokrasie betref nie?

Vraag: Jou persoonlike vriend Mobutu Sese Seko het onlangs vir my gesê dat in Afrika net een man die opperhoof kan wees.

Savimbi: Ek dink nie hy is reg op daardie punt nie! Elke stam het 'n hoof, en onder die hoof is ander kapteins.

Vraag: Sal jy bereid wees om as opperhoof te dien onder Eduardo dos Santos?

Savimbi: Dit hang van my mense af. As hulle sê "jy moet dit doen", sal ek dit aanvaar. Maar ek sal dit nie aanvaar as die Russe of Kubane sê "ons wil nie vir Savimbi hê nie!"

Maar as die mense van Angola sê ek moet onder Dos Santos dien, dan doen ek dit.

Vraag: Moet hulle nie bang wees dat jy vroeër of later al die mag sal probeer oorneem nie?

Savimbi: Ek weet nie, ons sal moet kyk, die ervaring is opwindend. Die MPLA sal (magsdeling) moet aanvaar voordat dit te laat is.

Vraag: Die lede van die MPLA-regering leef baie goed, selfs terwyl die oorlog voortduur. Hoekom sal hulle dan die mag met jou deel en die risiko loop dat hulle alles kan verloor?

Savimbi: Hulle kan die mag bloot hou en geniet omdat die Kubane hulle beskerm. Dit was hulle wat in 1977 'n staatsgreep teen die MPLA afgeweer het. Noudat die Kubane die land begin verlaat, styg die getalle drosters onder die regeringsoldate skerp.

José Eduardo dos Santos het nie die steun van sy eie soldate nie. Hulle ly honger. Daar is niemand behalwe die Kubaanse sambreel wat diegene wat so goed leef, beskerm teen die woede van hul eie mense nie.

Vraag: Sou jy die ekonomiese beleid van Angola verander as jy aan bewind kom?

Savimbi: Ek sou 'n vryemark instel.

Vraag: Maar jy is veronderstel om 'n sosialis te wees!

Savimbi: Ons is demokrate met idees van sosialistiese solidariteit, nie Marxiste soos die Russe, Chinese of Kubane nie. Ons is sosialiste soos die Portugese regering en Mario Soares.

Vraag: Maar as 'n mens na julle bevryde gebied kyk, is die ekonomiese stelsel in die praktyk baie sosialisties. Selfs baie streng sosialisties: geen geld nie, geen salarisse nie. Alles behoort aan Unita, en almal is afhanklik van Unita.

Regs: Unita se gesofistikeerde studio in Jamba, waar propaganda opgeneem word

Savimbi: Dis net omdat daar oorlog is. Sodra die oorlog verby is, sal niemand hoef te werk sonder salaris nie.

Vraag: Is jy bang oor wat gaan gebeur as Swapo oorneem in Namibia?

Savimbi: Nee, ek is nie bang nie.

Vraag: Hulle kan julle logistieke steun afsny.

Savimbi: Dis klaar afgesny. Die dag dat die ooreenkoms onderteken is, het die Suid-Afrikaners vir my gesê: "Ons is jammer, ons bly simpatiek teenoor julle saak, maar ons kan nie meer bydra nie." Die lugverbinding werk nog. Ek weet nie of dit gaan aanhou nie. Maar die logistieke steun is afgesny.

Ek weet nie wie in Namibia gaan oorneem nie, want daar is ander partye as Swapo, en daar sal 'n vrye verkiesing wees. Maar niemand wat in Windhoek regeer, moet in die oorlog in Angola betrokke raak nie, want hy sal verloor.

Vraag: Maar Swapo kan julle posisie baie moeilik maak as julle op twee fronte moet veg.

Savimbi: As hulle deelneem aan die oorlog, sal ek die MPLA eers los om teen Namibia te veg. Dis 'n ernstige probleem. Ons wil nie in Namibia inmeng nie. Namibia het sy onafhanklikheid nodig.

Ons het aanvanklik vir Swapo gehelp om 'n faktor te word. Maar hulle het teen ons gedraai en ons mense doodgemaak. Hulle het ons minder genade betoon as die MPLA.

Ons sal dit vergeet. Maar hulle moenie ons twee keer seermaak nie. Hulle het 20 000 soldate, en ons het 75 000.

Namibia se bevolking is net een miljoen. Swapo se intellektuele vermoë is zero. Hulle moet eers hul eie land probeer opbou. Hulle kan geen voordeel trek uit inmening in Angolese sake nie.

Dis anders met Zimbabwe. Hulle het 'n belang wat hulle laat inmeng in Mosambiek, omdat hulle toegang tot die see moet hê. Hulle het 'n baie bekwame leier in Robert Mugabe. 'n Leër, en 'n bevolking groter as Mosambiek s'n. Swapo het nie 'n intelligente leier nie. Sam Nujoma is nie een nie!

Vraag: Sal jy met hom onderhandel?

Savimbi: Vir wat? Ek maak nie teen hom oorlog nie. Hy het my mense vermoor. Hy moet maar net na sy land toe teruggaan en hom stil gedra.

Vraag: Dink jy, ná jou lang stryd, dat die uur van oorwinning nou naby is?

Savimbi: O ja. Nie vanjaar nie, maar dis al nader! Ek kan sê dat ons kontak het met die MPLA en dat dit hierdie keer ernstig is.

Vraag: Die MPLA sê al 'n geruime tyd dat hulle reg is om met Unita te onderhandel - maar nie met Jonas Savimbi nie.

Savimbi: Ek is die leier van Unita. Jy moet onderhandel met die persoon wat die soldate kan beveel om op te hou veg. As hulle iemand anders kry, kan hulle maar voortgaan. As hulle nie kan nie, sal hulle terugkom na my.

Vraag: Sal jy bereid wees om ter wille van vrede van die leierskap afstand te doen?

Savimbi: Nee, nooit nie! As daar iemand is wat moet afstand doen, is dit Eduardo dos Santos, nie ek nie. Hy het nie in die bevrydingsoorlog geveg nie. Hy was toe in Moskou. Hy is getroud met 'n Rus.

Ek het dertig jaar lank vir hierdie land geveg. Wie kan my voorskryf om uit te tree as leier?

Vraag: Jy sou nie die aanbod van 'n goue ballingskap in Morokko, wat jou aangebied is, aanvaar nie? Selfs nie as die MPLA van jou leiers in die regering opneem nie?

Savimbi: Koning Hassan is 'n persoonlike vriend van my. Ek kon al van 1975 in daardie villa gaan woon het. My leiers sal nie 'n aandeel in die mag sonder my aanvaar nie.

Vraag: My indruk is dat die MPLA bang is vir jou. Jy is 'n charismatiese leier met 'n sterk persoonlikheid. Die gevaar bestaan dat jy die ander kan oordonder.

Savimbi: Ek het al so lank swaargekry dat ek nie deur 'n staatsgreep, of 'n inval deur my soldate in Luanda president wil word nie. Ek sal net die presidentskap aanvaar as ek verkies word.

Vraag: Is daar enige land in Afrika wat jy beskou as 'n model vir 'n toekomstige Angola?

Savimbi: Al gaan die Ivoorkus tans deur 'n moeilike fase, lyk sy politieke en ekonomiese stelsel vir my aantreklik. Dit is nie 'n model vir my nie, omdat dit 'n eenpartystelsel is. Maar die mense is vry, die ekonomie is liberaal, die landbousektor werk. Die Angolese stelsel sal egter eiesoortig moet wees.

Vraag: Watter Afrika-leiers bewonder jy?

Savimbi: Daar is Houphouet, daar is Mobutu - ek weet julle sal nie met my saamstem nie, maar ek bewonder sy moed.

Vraag: Hoekom dink jy ons sal nie met jou saamstem nie?

Savimbi: Omdat julle klomp in die Weste altyd teen hom skryf. Daar is koning Hassan ... - New African

Die dag dat die ooreenkoms onderteken is, het die Suid-Afrikaners vir my gesê: "Ons is jammer, ons bly simpatiek teenoor julle saak, maar ons kan nie meer bydra nie." Die lugverbinding werk nog. Ek weet nie of dit gaan aanhou nie.

Outydse Chevvies en Russiese motors in vervalle Kuba

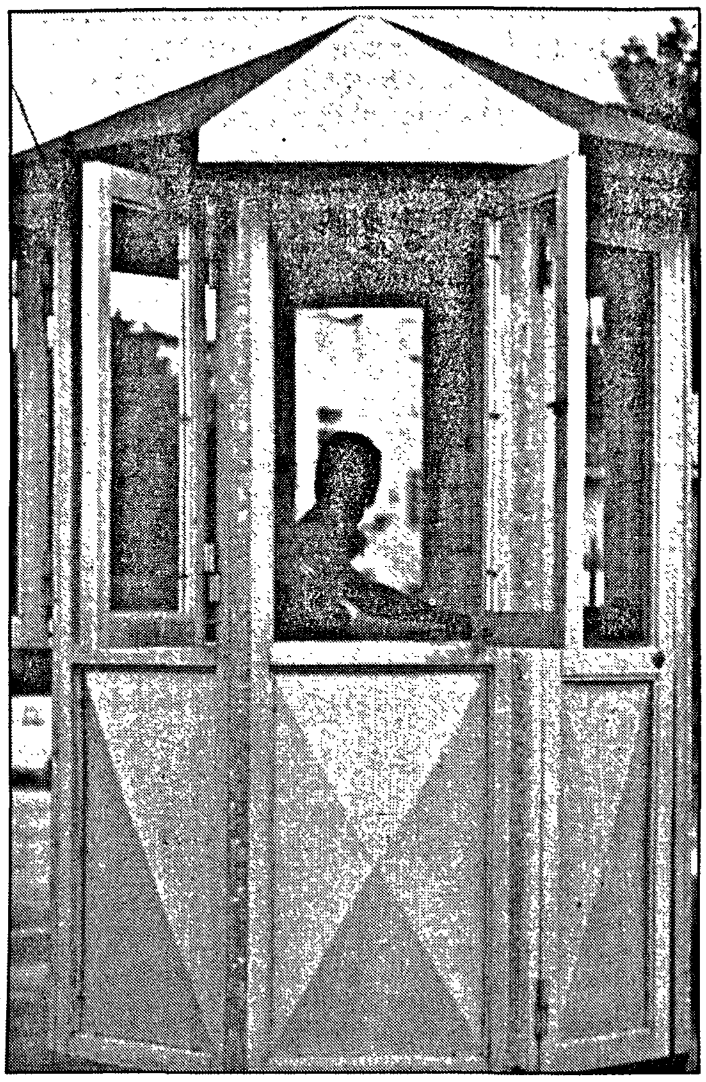
'n Kubaanse verkeersman hou die verkeer dop

'n Joernalis van Radio 702-nuus, MARITA EAGER, het onlangs 'n kort besoek aan Kuba afgelê. Hier gee sy van haar indrukke

NA 34 uur se gevlieg en rondsit op lughawens het vlug 945 van Iberia uiteindelik op Kuba se Jose Marti-lughawe geland.

Doeane en paspoortbeheer is 'n langdradige proses, veral eenuur die nag. Vir 'n ongeduldige Suid-Afrikaner was dit die eerste smakie van 'n baie stadige burokrasie.

Toe ek uit die vliegtuig stap, was my eerste gedagte dat ek 'n tree terug in tyd geneem het en myself in die vyftigerjare bevind - die parkeergronde was vol 1952 Chevvies, Fords, Buicks, en natuurlik 'n hele klompie blink Russies-vervaardigde motors.

Dae later, in 'n ou taxi deur die strate van Havana, kon ek nog nie daardie gevoel afskud nie.

Die pragtige Spaanse huise van ouds het opknapping broodnodig, en baie is amper onsigbaar agter die wasgoed wat by die vensters uithang.

Tog is Havana 'n skoon stad. Selfs die krotbuurte is netjies en die strate rommelvry.

My amptelike gids in Havana het die heeltyd die gewese ryk en arm buurte probeer uitwys, maar 30 jaar na die revolusie lyk al 15 munisipaliteite van Havana dieselfde ... afgerem en uitgetorring.

Die gevolge van Castro se beleid is nie dadelik so ooglopend nie, maar ná 'n rukkie het ek besef daar is geen koerantverkopers of vrugtestalletjies nie, niemand wat aanbied om jou skoene te poets of jou bagasie te dra nie ... daar is geen teken van private inisiatief nie.

Die winkels in Havana is vervelig en oninteressant en bied werklik net die basiese gerantsoeneerde benodigdhede. Die rye mense buite die winkels wag nie om die basiese benodigdhede te koop nie, maar eerder vir daardie skaars artikels waarvan daar nooit genoeg is nie.

Een middag in die middestad het ek gesien hoe omtrent 30 vroue buite 'n materiaalwinkel in 'n tou staan om materiaal te koop wat pas afgelewer is.

Om in 'n tou te staan en wag vir die bus is ook deel van die alledaagse lewe in Kuba. Daar is 'n groot tekort aan busse en veral in die oggende en aande is hulle stampvol. Mense moet dikwels wag dat die bus 'n tweede keer terugkom om 'n plek te kry.

Na my Kubaanse ondervinding lyk die Suid-Afrikaanse burokrasie nie so sleg nie. Alles in Kuba is gehul in rondslomp en die burokratiese wiele draai baie stadig. Die staatsdiens is enorm en Havana se strate is vol baie belangrike regeringsamptenare wat verseker dat die burokrasie aan die gang bly.

By so te sê elke verkeersaansluiting is 'n verkeerskonstabel wat in 'n houthut sit op die uitkyk vir oortreders.

Die Kubane is egter baie vriendelik en vat die lewe soos dit kom ... Ek het baie gou geleer dat as my gids sê hy kom haal my agtuur, hy eintlik nege-uur bedoel.

Die ou gedeelte van Havana bestaan uit keisteenstrate en 17e-eeuse geboue. Dit is die oudste gedeelte van die stad en 'n groot toeriste-attraksie.

Kuba probeer wanhopig om sy toerismebedryf te ontwikkel en beskik oor die potensiaal om dit te kán doen.

Buite Havana is daar pragtige, uitgestrekte strande en 'n helderblou see. Een van die grootste toeriste-attraksies is Varadero. Die Kubaanse regering beplan om meer sulke plekke te ontwikkel.

Ek het ook darem 'n smakie gekry van die naglewe in Kuba ... 'n belangrike deel van die inwoners se lewens. Ek het 'n kabaret-vertoning bygewoon - alles in Spaans en met oorweldigende kostuums.

Die atmosfeer in die klub was baie lewendig en niemand het juis opgemerk dat een van die danseresse se bra afgeval het en dat 'n danser 'n danseres laat val het nie.

Restaurante is maar dun gesaai in Havana. Ek het die bekende La Bodeguita - Hemingway se uithangplek - besoek en gevind dat dit een van Havana se gewildste restaurante is. Die lang tou mense buite het daarvan getuig.

Die kos was smaaklik en baie goedkoop. Ek het 'n heerlike Kubaanse boondis, slaai en 'n patat-nagereg bestel, en saam met die wyn het dit my omtrent R13 gekos.

Ek is Kuba toe as 'n joernalis om verslag te doen oor die Gesamentlike Monitorkomitee en Johan Papenfus se vrylating. Ek het gevra vir 'n onderhoud met Fidel Castro en miskien met die kinders uit Namibia wat daar skoolgaan. Die versoek is van die hand gewys, en ondanks die rooi tapyt-behandeling, was die vyf dae in Kuba baie gestruktureerd.

Dit was baie duidelik dat die outydse styl van kommunisme steeds onaangeraak is en dat die regering beheer oor alles uitoefen - behalwe godsdiens.

Selfs met die Sowjet-leier Mikhail Gorbatsjof se besoek dié naweek, het ek geen teken gesien van 'n tropiese glasnost wat Kuba getref het nie.

Die horlosie begin tik op 1 April

JIM FREEMAN skryf oor die aanloop na onafhanklikheid in Namibia

WINDHOEK - 'n Helde-ontvangs word vandag hier verwag vir Matti Ahtisaari, die VVO se spesiale verteenwoordiger vir Namibia - wat môre begin om die Veiligheidsraad se Resolusie 435 in dié land te implementeer.

Dit is egter omtrent al seremoniële gebeurtenis wat die nuwe tydvak sal inlui. Dié week was die senior-offisiere van Untag nog besig om te stry oor hoe die geleentheid aangebied moet word.

'n Hysing van die VV-vlag is buite die kwessie, het die direkteur van Ahtisaari se kantoor, Cedric Thornberry, dié week aan die media gesê.

"Die wêreldliggaam neem nie Namibia op 1 April oor nie. Maar dis nie weer 'n VV-operasie wat teen die ewigheid afspeel nie. Die horlosie begin tik op 1 April en ons word deur die tyd gedryf."

Thornberry verwys hier na die spertyd van 1 November vir verkiesings in Namibia.

Ahtisaari se aankoms volg kort op 'n hele aantal internasionale vlugte - insluitende die eerste Russiese Aeroflot-vliegtuig wat in Namibia geland het - met soldate, amptenare en toerusting om die onafhanklikheidsproses te monitor.

Teen Woensdag was byna 1000 van die 6000 Untag-soldate op hul poste, maar volgens Thornberry was die implementeringsproses sowat twee weke agter skedule.

"Dit is waarskynlik die ingewikkeldste taak wat die VV nog onderneem het. Logistiek is dit beslis die moeilikste sover."

Hy het gesê een fase van die onafhanklikheidsplan is voor skedule.

Volgens Resolusie 435 behoort Namibia se geskatte 58 000 vlugtelinge en uitgewekenes teen die begin van Mei te begin terugkeer. Mense stroom egter reeds die afgelope week terug oor die Angolese grens.

Die VVO se High Commission for Refugees is reeds in Zambië en Angola om die uitgewekenes te registreer en voorbereidings vir hul terugkeer te tref.

Die VVO en die World Food Programme sal bystand verleen by die noordelike ingangspunte by Ruacana, Oshikongo, Rundu en Katima Mulilo.

Hoog op Untag se prioriteitslys, het Thornberry gesê, is die verwydering van Namibia se oorblywende diskriminerende wetgewing - insluitende die gehate Proklamasie AG 8 van 1980, wat die gebied se elf etniese groepe die reg gee om geriewe op rasse-grondslag apart te hou.

Volgens Thornberry het 'n regsadviseur van die VV aan die begin van Maart in Namibia aangekom vir oorlegpleging met Administrateur-Generaal Louis Pienaar, asook met die regsgemeenskap.

"Ons het reeds 'n voorstel voorberei wat ons kan begin bespreek sodra die implementering (van Resolusie 435) begin - oor verskeie artikels of wette wat ons dink diskriminerend of beperkend kan wees."

Die voorsitter van die Europese Kommissie vir Menseregte, Carl Norgaard van Denemarke, behoort binne twee weke in Windhoek aan te kom vir mediasie in die vrylating van politieke gevangenes.

Norgaard sal afsonderlik van die VV optree, het Thornberry gesê.

Die pad na die implementeringsdatum, 1 April, was nie sonder struikelblokke nie. Baie wit Namibiërs neem aanstoot aan die teenwoordigheid van die VV-soldate, en voel dat hulle land van hulle weggeneem word.

Die lelikste manifestasie van hierdie vyandige gevoelens was die rusie in Tsumeb verlede naweek, waar agt Untag-lede deur sowat twintig wit Namibiërs ná 'n rugby-wedstryd toegetakel is.

Maar intussen gee die wit Namibiërs nie om om groot geld uit die oorsese gaste te maak nie.

- Namibian Press Centre

Vrye Weekblad

Is jy die soort wat alles sluk wat vir jou gevoer word?

Is jy tevrede dat ander mense namens jou besluit wat jy moet glo?

As jou antwoord "ja" is, moet jy asseblief nie die vorm hieronder invul nie. Dit sal jou baie ongelukkig maak om elke week Vrye Weekblad te lees.

Om seker te maak jy kry Vrye Weekblad elke week, stuur die vorm aan ons en ons gee jou sommer 15% afslag. Dit sal jou R52 (AVB ingesluit) kos om vir 'n jaar in te teken, en R28 (AVB ingesluit) vir ses maande. Stuur dit aan: Vrye Weekblad, Posbus 42637, Fordsburg 2033.

Ek wil graag vir 6/12 maande op Vrye Weekblad inteken en sluit hiermee 'n posorder/tjek in vir.

R ....

Naam: ....

Adres: ....

....

....

ONS STEEK NIKS WEG NIE

FW-pret met twee weke verleng!

ONS Teken FW-kompetisie het ons nou al soveel pret verskaf dat ons besluit het om die sluitingsdatum met twee weke uit te stel. Dit sal nou 15 April wees. Ons vind dat spotprenttekenaars steeds sukkel om vatplek aan die oorspronklike Vaalseun te kry. Het dit miskien 'n dieper betekenis? Daar is altesaam R600 te wen in die kompetisie, en enigiemand kan deelneem. Ons wil ook graag die bydraes van studente aan universiteite en technikons sien. Stuur inskrywings aan: Teken FW-kompetisie, Posbus 42637, Fordsburg 2033.

Bo: Plek vir nog 'n prentjie? deur JW van der Riet. Regs bo: FW deur NM Pohl. Links: Alastair Findlay se siening van FW. Regs: 'n Smurf of FW deur Johan Roux

Dit roer en rumoer in Afrikaans

LOSPRAATJIES
Fanie Olivier

DIE ontbinding van Koevoet het een van die ontstellendste gesigte van Afrikaans in Namibia hopelik vir altyd verwyder: Afrikaans as taal van verdrukking en van geweld.

Watter rol Afrikaans daar gaan speel ná 1 April is nog onseker, maar een van die grootkanonne (!) van die toekoms, Swapo, het reeds laat blyk dat hulle niks teen Afrikaans het nie. Blykbaar het hulle ook reeds aanvaar dat Afrikaans as lingua franca in ons onafhanklike buurstaat gaan bly voortbestaan.

En as Swapo "ja" sê vir Afrikaans, wie is Anglo American en De Beers om nog die neus op te trek? Aandeelhouers by hierdie oer-imperialiste moes hulle seker koud geskrik het toe die laaste kwartaalblad van die maatskappye-groepe op die tafel kom.

Want op die voorblad van Optima verskyn daar afbeeldings van vier Afrikaanse boeke: My Kubaan, 'n Wêreld sonder grense, 'n Basis oorkant die grens, en Ses wenverhale, asook Taurus se Forces' Favourites.

En as hulle nog sommer terloops deur die glanstydskrif - wat net onder aandeelhouers versprei word - blaai, sou die koudheid moes oorgaan in verslaentheid: 'n artikel van Wilhelm Liebenberg met die naam "Die storie van die grensverhaal" verskyn daarin.

Mense wat nie vertroud is met Optima nie, sal nie die rede vir die reaksie kan verstaan nie, maar gelukkig verskaf 'n aantekening by die voorbladfoto die antwoord.

"With this issue Optima breaks new ground. After nearly 40 years of publication we present an article written in Afrikaans, in acknowledgement of the thousands of Afrikaans-speakers who read Optima and who are shareholders of group companies."

Wys jou net wat kan gebeur met 'n bietjie naasteliefde!

Selfs na veertig jaar. Miskien is daar hierin 'n lessie te leer vir ander veertigjariges ook ...

Vir Afrikaans het die begin van 1989 nog 'n ander bevrydingsvreugde gebring: 'n ander bloemlesing gedigte. Vir eeue, so voel mens, het Groot Verseboek alles bepaal - Pretoria se Voëlvlug het nooit werklik opgestyg nie. Maar nou het 'n bom van meer as 900 bladsye gebars: SA in poësie/SA in Poetry.

Op die boekebladsy het Vrye Weekblad se lesers reeds deeglik met hierdie verskynsel kennis gemaak, maar intussen kan mens seker met stelligheid sê dat die Afrikaanse kanon hierna nooit weer dieselfde gaan wees nie, al beweer dr John Kannemeyer ook wat.

Net drie Van Wyk Louws! Net twee van Opperman? Waar kom Dranus Vermeulen as digter vandaan? Afrikaanse werkerspoësie uit die beginjare dertig is belangriker hier as die "hoogbloei" van die Dertigers.

En nog vrae en uitroeptekens. Terwyl die Groot Krokodil soos 'n akkedissie op die sandbank uitgegooi lê en bewe, roer en rumoer dit orals heerlik in die Afrikaans van 'n nuwe wêreld.

Dom Perignon of die hyserdeur

VIR DIE EFFEK . . .
Pia Niemand

AS belegging of spekulasie in die Suid-Afrikaanse mark net gesofistikeerde dobbelary is - soos baie mense dit nog steeds sien - dan het die spelers nog baie oefening nodig in die kuns om poker-gesigte voor te hou.

Teen my verwagting het 'n korreksie op die langtermyn Eskomlening met die skrywe van die artikel nog nie plaasgevind nie. Koerse styg steeds en baie voorspel 'n hoogtepunt van 18 persent.

In die twee dae ná die begroting, is die wenners vinnig van die verloorders geskei. En hulle het nie geskroom om dit te wys nie. Een span het hul sukses met 'n krat Dom Perignon gevier, terwyl baie van dié wat die mark verkeerd gelees het hul lywe nou volstruis hou en met verstarde oë na hul Reuter-skerms staar.

In 'n mark soos dié is daar meriete daarin om 'n makelaar te wees, waar daar met minimum risiko steeds goeie winste te maak is. Die mark bly onseker oor hoe die afskaffing van voorgeskrewe bates langtermynkoerse sal beïnvloed.

Een portefeulje-bestuurder het my vertel hoe hy, nadat hy koerse verkeerd gelees het, boonop moes hoor dat hy moontlik sy werk gaan verloor. Toe hy ná 'n dag se paniek oor koerse uiteindelik huis toe gaan, het sy baas by hom verneem waar hy volgende sou werk.

Met die afskaffing van voorgeskrewe bates het sy posisie in die maatskappy oorbodig geword, is hy vertel terwyl die hyserdeur (Hollywood-styl) voor hom toemaak.

Hopelik is sy vrese ongegrond. Maatskappye sal nou eers goeie bestuurders nodig hê, aangesien hulle nie meer hul verliese kan blameer op die feit dat hulle gedwing word om in effekte te belê nie.

Dat daar minder simpatiek teenoor nie-presteerders opgetree gaan word is egter nie te betwyfel nie. Banke en institusies heroorweeg hul aggressiewe posisies in die mark en die nuwe beleid blyk "lean and mean" te wees.

Dit lyk asof die ou dae verby is toe handelaars met eksklusiewe kennis van net 'n paar finansiële instrumente kon oorleef. 'n Groter algemene kennis van die mark word verlang, en hoewel nuwe finansiële instrumente gedurig ontwikkel word, lyk dit of die neiging is na die eenvoudiger soorte wat almal verstaan.

Ons loop soos gewoonlik in die voetspore van ons oorsese leermeesters, maar tog versuim ons om uit hul foute te leer. In 'n groeiende mark is dit goed en wel om in nuwe instrumente te belê en al hoe meer kenners in diens te neem, maar dit kos soms net een beweging soos ons die afgelope paar weke ervaar het om die mark teen die eksotiewe instrumente te draai.

Mense verkies om geld te verloor in iets wat maklik verhandel en waar hulle 'n redelike kans het om soms te wen.

As die afgelope twee weke as voorbeeld vir die res van die jaar moet dien, sal die "cowboys" moet leer om stewig in hul saals te sit, en die dobbelaars om hul kaarte styf teen die bors te speel, voordat ook die Johannesburgse pretpark, soos die oorsese markte, homself uitbrand.

J O D A C

Politieke Besprekingsaand

Jodac bied 'n reeks van drie besprekingsaande aan, waar die huidige politieke situasie en die rol van die wit demokrate van nader bekyk gaan word. Hoewel mense uitgenooi is om kort bydraes te lewer, val die klem hoofsaaklik op besprekings.
Almal is welkom. Versnaperinge word ná die tyd bedien.
Datums: 3, 10 en 18 April
Tyd: 8.00 nm
Plek: Congregational Church
De Kortestraat 75
Braamfontein

Maandag, 3 April 1989
Die Demokratiese Beweging
Mohamed Valli
Maandag, 10 April 1989
Die Wit Gemeenskap
Gavin Evans en ander
Dinsdag, 18 April
Wit demokrate
Lisa Seftel

Navrae: skakel (011) 728 3030 of skryf aan Posbus 93118, Yeoville 2143.

Vrye Weekblad

Thatcher, die NP en die ANC

Margaret Thatcher se nuwe aktiewe rol in die Suid-Afrikaanse problematiek kan net verwelkom word.

Dit is ook gepas dat die Britte nouer betrokke moet raak: ons was uiteraard 'n Britse kolonie en die koloniale erfenis was nie altyd 'n baie gelukkige een nie.

Thatcher is in die besonder sterk posisie dat sy heelwat geloofwaardigheid het onder wit Suid-Afrikaners weens haar eie konserwatisme en haar weiering om sanksies in te stel. Boonop is sy die naaste wat die NP-regering nog aan 'n "vriend" in die Weste kom.

Ons hoop sy gebruik hierdie posisie waarin sy is met groot vasberadenheid.

Maar Thatcher het 'n ander verantwoordelikheid: nou dat sy so graag met regeringsleiers wil praat, behoort sy ook haar ondeurdagte en kortsigtige houding om nié met die African National Congress te praat nie, op te skort en ook met daardie Suid-Afrikaanse leiers in gesprek te tree.

Haar verskoning dié week dat die ANC eers geweld moet afsweer voor sy met hulle praat, is mos verspot.

Soos geweld, haat sy seker ook apartheid. Moet die NP dan nie eers apartheid afsweer voor sy met hulle praat nie?

Is apartheid en geweld dan nie juis die probleme wat haar inmenging in Suid-Afrika regverdig nie? Moet 'n alkoholis eers ophou drink voor jy hom mag behandel vir sy siekte?

Die meerderheid Suid-Afrikaners gaan haar moeilik vergewe as sy dié kans om vrede en demokrasie na Suid-Afrika te help bring, nie deeglik gebruik nie.

Maties en die ANC

Dit is voorwaar 'n "skreiende skande", soos een van die Matie-studenteleiers dit gestel het, dat 'n groep jong Afrikaners vandag nog daarvan weerhou kan word om met 'n belangrike politieke organisasie soos die ANC te praat.

Die Studenteraad van die Universiteit van Stellenbosch, wat hulself graag as die mees verligte Afrikaanse universiteit in die land beskou, wou die agt SR-lede in die groepie van 18 Maties wat Zambië besoek het, selfs verbied om persoonlike gesprekke met lede van die ANC te voer.

Dit is 'n aanduiding van hoe geslaagd die regering se propaganda-veldtog teen die ANC was. Net meer as drie jaar gelede is 'n klompie Maties wat ook in Lusaka met 'n ANC-afvaardiging wou gaan praat, se paspoorte ingetrek. Nou word hulle bewegingsvryheid sommer deur hul mede-studente aan bande gelê.

Die Stellenbosse rektor, prof Mike de Vries, het sy bedenkinge uitgespreek of 'n groep studente "opgewasse is" vir 'n gesprek met die ANC.

Het hy só min vertroue in die produkte van sy eie universiteit - stemgeregtigde burgers wat intelligent genoeg is om universiteitsgrade te verwerf en leiersposisies op die kampus te beklee?

Agtien- en negentienjarige blanke mans is blykbaar verantwoordelik genoeg om hul eweknieë in die ANC dood te skiet, maar nie om met hulle te praat nie.

Hoe gouer almal in die land, jong Afrikaners inkluis, besef dat 'n politieke oplossing in Suid-Afrika nie moontlik is sonder die deelname van erkende organisasies met groot gemeenskapsteun soos die ANC nie, hoe beter is die kanse vir verandering met die minimum geweld.

So sê hulle . . .

"Ek maak daar geen geheim van dat ek meen Christene moet die bevrydingstryd teen die verdrukking in die samelewing steun nie." - Dr Willem Nicol, NG predikant van Pretoria.

"Die manne en vroue in blou, en hul geliefdes, wil graag deur die gemeenskap aanvaar word." - Mev Corrie Vlok, vrou van die Minister van Wet en Orde.

"Ek is doodseker hulle gaan suur in my gesig gooi as ek in Lusaka land." - Margaret Thatcher toe sy Suider-Afrika tien jaar gelede besoek het.

"Dié soort absoluut kinderagtige optrede is nie die manier waarop ons hierdie land se probleme sal oplos nie." - Tonie Botes, burgemeester van Tsumeb, ná die voorval waarin blanke Namibiërs 'n Untag-soldaat se kakebeen afgeslaan het.

"Daar bestaan nie so iets soos rassisme in China nie." - Qian Qichen, Chinese minister van buitelandse sake.

BRIEWE

Vrye Weekblad plaas alle briewe wat nie die wet oortree of lasterlik is nie, mits die korrespondent se naam en volledige adres bygevoeg word as 'n skuilnaam gebruik word. Skryf aan: Die Redakteur, Vrye Weekblad, Posbus 42637, Fordsburg 2033.

Wie's die 'mislukte skrywer'?

Gerrit Olivier van Johannesburg skryf:

Ek vind dit jammer dat André P Brink in sy brief in VW van 17 Maart my rubriek oor "Debatte eerder as paranoïse reaksies" in VW van 10 Maart so uitsluitlik op homself betrek.

Ek het nie in die eerste plek aan hom gedink toe ek gekla het oor die persoonlike aanvalle wat dikwels in die Afrikaanse lettere op kritiese vrae volg nie.

Nou sit ek egter in iets van 'n dilemma. Brink se stuk oor die vermeende aanslag van 'n literêre "mafia" in die Noorde is wel deur die redakteur van De Kat aan my voorgelê vir kommentaar. Ek het gevoel dis nie die moeite werd om daarop te reageer nie - want met wie wil Brink 'n "verantwoordelike debat" voer as hy geen name noem nie?

Toe die redakteur van De Kat teenoor my beswaar maak oor my stuk in VW, het ek skielik besef daar's moeilikheid. My rubriek in VW sou gelees kon word as reaksie op Brink se nog onverskene stuk, terwyl dit hoogstens in my onderbewuste meegespeel het. My ergste vrese is bewaarheid: terwyl ek nie aan 'n "pre-emptive strike" gedink het nie, gedra Brink hom in VW soos 'n uiters bereidwillige teiken!

Aan die redakteur van De Kat het ek my verduideliking aangebied. Trouens, as ek Brink spesifiek wou aanval, sou ek gekonsentreer het op die punt waar hy die meeste twak praat, naamlik in sy teorie oor 'n sameswering wat in De Kat as die "mafia" bekend staan en in VW as 'n "eng stalinistiese programmetjie." Oor hierdie lawwe idee het ek in my rubriek in VW geen woord gerep nie.

As Brink 'n "verantwoordelike debat" aan die gang wil kry, moet hy nou meer besonderhede gee sodat die lug van skimpe en vae aanklagte gesuiwer kan word. Wie is die groepie "mislukte skrywers" (in De Kat praat hy van "gefrustreerde skrywer") wat stelselmatig verdenking saai, 'n "eng stalinistiese programmetjie" op die "literatuurbeskouing" probeer afdwing, van "selektiewe aanhaling en verdraaiing" gebruik maak, mekaar in groepsverband ondersteun, "hul pelle in elke redaksie" het? Dit is baie ernstige beskuldigings.

Ek neem Brink se pleidooi om 'n "verantwoordelike debat" ernstig op. Maar dan moet hy dit self ook doen. Die onus rus op hom om bekend te maak wie die mislukte skrywer, die verdagmakers en Staliniste is en hoe hulle as "groep" funksioneer. So 'n onthulling sou die eerste stap kon wees in die "verantwoordelike debat" wat hy wil hê.

(Gerrit Olivier se brief het verlede week betyds vir plasing opgedaag. Weens ruimteprobleme moes dit oorstaan. - Red)

Bedenklike ideologie

André P Brink van die Universiteit van Rhodes skryf:

Ek antwoord met graagte op Wilhelm Liebenberg se "uitdaging" tot 'n gesprek oor die stalinistiese praktyke van 'n klein groepie noordelike literatore. Maar sy oënskynlik redelike en onskuldige betoog lyk ongelukkig bietjie anders (volgens praktyke van die groepie wat ek al klaar genoem het) as dit teen die agtergrond van die volle feite van dié debat gestel word. Daarom is dit nie sommer net 'n kwessie van uitdaag-en-reageer nie.

Onthou weer: ek het my stellings gemaak in 'n rubriek vir die Aprilnommer van De Kat (wat eers vandeesweek op straat verskyn). Ter wille van 'n debat het De Kat my stuk vooraf voorgelê aan Gerrit Olivier, die leier van die groepie.

Olivier het gesê nee, hy wil nie kommentaar lewer nie - maar gaan toe heen en val my artikel onder vrome frases in Vrye Weekblad aan drie weke vóór dit verskyn. (Hou in gedagte wat ek oor die groepie se taktieke gesê het!) Toe ek dit uitwys, antwoord nie Olivier nie, ~~maar Liebenberg. (Ook op dié~~ taktiek het ek gewys.)

Ek aanvaar natuurlik Liebenberg se gevoerde rede, nl. dat ek resensies genoem het wat deur hom geskryf is. Maar nou staan die saak so - wat lesers van Vrye Weekblad nog nie weet nie - dat Liebenberg rééds op my De Kat-stuk geantwoord het met 'n kommentaar wat in daardie blad se Meiuitgawe verskyn, saam met my repliek. (Want ook Liebenberg is voor die publikasie van my stuk deur De Kat genader.)

Met ander woorde, daar is reeds 'n debat aan die gang, maar Liebenberg wil dit nou, deur gerieflike verswyging, omseil en voorspring.

Kom ons wag dan maar tot daardie gesprek in die openbaar ontplooi: en as daar dan nog vrae is wat Liebenberg wil stel, sal ek met die grootste graagte antwoord.

Op die voorwaarde dat dit die "verantwoordelike debat" oor verskynsels en beginsels is wat ek in die vooruitsig gestel het en wat hy ook glo wil hê. En dat dit gebaseer is op 'n gemeenskaplike betrokkenheid in 'n bevrydingstryd teen apartheid: want wat ek tot dusver teen Olivier se groepie aangemerk het, was juis hul neiging om deur persoonlike venyn en verdagmakery die stryd as sodanig te ondergrawe - en volgens hul eie maatstawwe, is dit bedenklike ideologie omdat dit in die hande van die magstruktuur speel.

Wat baat dit dat Liebenberg sê, waarmee ek heelhartig saamstem, dat apartheid "ons almal se grootste vyand is" as die motiewe van skrywers wat daarteen ingaan deur dié groepie verdag gemaak word? Dan doen hulle die magstruktuur se werk vir hom.

Ek het in my eerste stuk nie name genoem nie omdat ek gehoop het om die ad hominem-venyn te vermy waaraan Liebenberg hom ook nou skuldig maak. Is dit regtig belangriker om te praat oor "wie" as oor "wat"? Dan is ons ver heen.

Maar ek hoop hy sal uit hierdie brief agterkom dat ek heeltemal bereid is om name te noem as en soos dit benodig word - mits dit steeds ondergeskik bly aan die saak wat bespreek word. In elk geval is die mense vinnig besig om hulle sélf te identifiseer.

Nog net dit: trou aan die praktyk van die groepie (blaai gerus terug deur Stet) en teen die getuienis van my eie brief in, sê Liebenberg dat dit vir my eintlik net oor myself gaan - terwyl al die voorbeelde in my brief ander skrywers was.

Dit raak darem nou te deursigtig: dis nie ék wat telkens myself uitsonder nie, maar hulle.

Ek hoop dat dit tog 'n debat kan word waarby ook die bevrydingstryd teen apartheid kan baat. Maar om daarby uit te kom, moet die reeds begonne gesprek in die April- en Meinommers van De Kat eers "op datum" kom, sodat ander lesers van Vrye Weekblad ook darem kan sien waarom dit gaan.

Sien ook bladsy 14

PW bewys: die politiek betaal!

STAATSPRESIDENT PW Botha se naam verskyn al vir ten minste die afgelope drie jaar op 'n private lys van Suid-Afrikaanse miljoenêrs wat opgestel word deur 'n bekende handelsbank. Aangesien Botha sy hele lewe aan die politiek gewy het - hy het nog nooit 'n "werk" gehad nie - is dit klinkklare bewys: die politiek kan nog in hierdie dae 'n heel betalende loopbaan wees. Mag dit vir vandag se jongmense 'n aansporing wees.

Dink net: Belastingvrye toelaag, gratis woning in die Kaap, gratis woning in Pretoria, gratis Mercedes, gratis vliegtuig, gratis etes, gratis mediese behandeling, gratis bediendes, vakansie-huis by die see en elke jaar 'n gratis vakansie by die Troskies.

* So gesien, kan hy daardie hele vet salaristjek elke maand net so in sy spaarboekie plaas. En na veertig jaar, siedaar! En dan nog belastingvrye gratifikasies ook as jy jou titel verander. Nie sleg vir 'n party-organiseerder nie, of hoe?

'n Vreemde rekord

Vrye Weekblad hou 'n rekord wat hy nie regtig sou wou hou nie. Die deposito van R20 000 wat die minister van Justisie, Kobie Coetsee, nou van die nuwe Durbanse koerant, The New African, vra, is steeds R10 000 minder as die R30 000 wat Kobie van Vrye Weekblad gevra het. Ons R30 000 was die grootste bedrag wat ooit vir 'n registrasie-deposito gevra is.

* Ons lesers het nou al 19 weke gehad om te oordeel. Dink julle regtig Vrye Weekblad is 'n "bedreiging vir staatsveiligheid"? Of is ons net 'n bedreiging vir die arrogante, korrupte NP-kliek?

Barend en die Army

Die Suid-Afrikaanse weermag is 'n duur weermag. Dis soos 'n diep, donker put waarin die belastingbetaler se geld in lorrievragte gestort word.

Dis dan ook nie vreemd nie dat die generaals glo sê daar is net een soort politikus wat hulle regtig nodig het: 'n minister van finansies wat nie met die weermag moeilikheid maak nie en die belastingbetalers aan die betaal hou.

Onder Brolloks se sakevriende in die weermag word gesê die army hou van Minister Barend. Met so 'n man in die Presidentstoel sal hulle maklik kan saamleef. Hy het so 'n mooi skoon, oop gesiggie en dan praat hy nog so mooi Engels ook. Vir die sakemanne van Sandton en Lynnwood en Midrand wat met die Krygkorkontrakte werk, sal hy nooit 'n verleentheid aan tafel wees nie.

Mens kan hom selfs bel en vra om die manne by die Reserwebank en die Ontvanger te jaag as hulle nie met hul ondersoeke kan klaarkry nie.

Nou verneem Brolloks Barend het toe weer vanjaar die dag na sy Begroting opgevlieg na sy kiesafdeling vir sy tradisionele goue gans-ete met bevriende sakemanne. Die sakemanne het elk R250 betaal vir 'n bra gewone bord kos in Roodepoort se Ruimtesig-klub. Dit vir Barend se ete-toespraak en sy kiesafdelingfondse.

En toe raak die minister halfpad deur sy toespraak skielik emosioneel: hy voel persoonlik die Nasionale Party het nou regtig nie mooi gemaak met ons geliefde Staatspresident nie. Hy neem veral die provinsiale leiers kwalik dat dit gebeur het. Hulle moes gekeer het, sê hy soos hy die emosie wegsluk.

* Barend, beteken dit dat as jy pleks van FW leier geword het, die "lelike" dinge nie sou gebeur het nie? Wat probeer jy eintlik sê?

Klein Pietie en die Ontvanger

So van flinke diens by die Ontvanger gepraat: Jong Johan du Plessis, oud-minister Pietie se seun, het toe einde verlede jaar, behalwe sy ander probleme met die Sondagkoerante en die Advokaat-Generaal, ook probleme met die Ontvanger. Dié wou so waar as wragtie R1,3 miljoen belasting hê op winste wat Du Plessis sou gemaak het toe hy uitverkoop het uit Natprops.

* Daar is haastig regsadvies ingewin, maar Bittergal is bly om te verneem dat dit skaars nodig was. Ná 'n besoek aan die Ontvanger, het Du Plessis nie meer belastingprobleme nie.

Fidel en generaal Jannie

Hoe het die wiel darem nie gedraai nie! Generaal Jannie Geldenhuys, hoof van die weermag en leier van die invalsmag wat die Kubane in 1975 in Angola aangevat het, is verlede week saam met Neil van Heerden, direkteur-generaal van Buitelandse Sake, deur president Fidel Castro van Kuba op 'n private ete onthaal.

* Waar is die dae dat Fidel gesien is as een van die groot, bloeddorstige monsters agter die Totale Aanslag? Hoor wat sê Van Heerden van hom: "Hy was deurgaans hoflik en beskeie - selfs byna sjarmant."

'n Regte boerebelegging...

Hou die Beurs in die komende maande dop vir die herrysing van 'n ou feniks, Lanchem. Dit was destyds nog Louis Luyt se skippie. Toe is dit een van vriend Naas Ferreira se "baie belowende" aankope vir Turf Holdings (nou onder geregtelike bestuur).

Lanchem is nou uit die Turf-boedels verkoop. Na verneem word is die vrou van Zirk Engelbrecht, ongerehabiliteerde insolvent en voormalige bestuurder van Turf-sake en verkoopsman van Turf-aandele, besig om verskeie eiendomme en dinge in Lanchem in te "reverse" ter voorbereiding van 'n terugtog na die beurs.

* Dit klink voorwaar soos 'n regte boerebelegging.

Rozanne die satirikus

Ons gaan jou mis, Rozanne. Jy was al rede waarom Brolloks en Bittergal nog Beeld gekoop het. En nou is jou dierbare ou rubriekie ook daarmee heen.

Mag ons 'n ietsie aanhaal uit jou vaarwel-rubriek dié week?

"U weet, dalk klink ek melodramaties, dalk het ek soms oorvereenvoudigde stellings gemaak, maar ek sê weer soos in 'n rubriek of wat gelede: Die lewe, die essensie daarvan, is eintlik tog só eenvoudig. Dalk klink dit naïef, maar ek wil hê u moet dit weet."

Haai, is dit nie móói nie?

* Jy weet, Rozanne, baie mense het jou onderskat. Ek wed jou niemand het geweet jy is in staat tot skerp satire nie!

Soos die stukkie dié week oor die wit Bybeltjie wat jou pappa vir jou gegee het met die woorde voorin: "Op die pad van geregtigheid is lewe, en die rigting van dié pad is onsterflikheid."

Harde, siniese woorde

Van Beeld gepraat. Die hoofartikelskrywer van Woensdag dié week kry hiermee die Jimmy Kruger Toekenning vir Deernis. Ons haal aan:

"Die besluit om alle eetstakers in die toekoms na die Pelonomi-hospitaal by Bloemfontein te stuur, maak om sekere praktiese redes sin.

"Die ongerieflikheidsfaktor van die vooruitsig dat hul regsverteenwoordigers en familie slegs dáár tot die eetstakers toegang sal hê, kan dalk onaantreklik genoeg wees om voornemende eetstakers af te skrik."

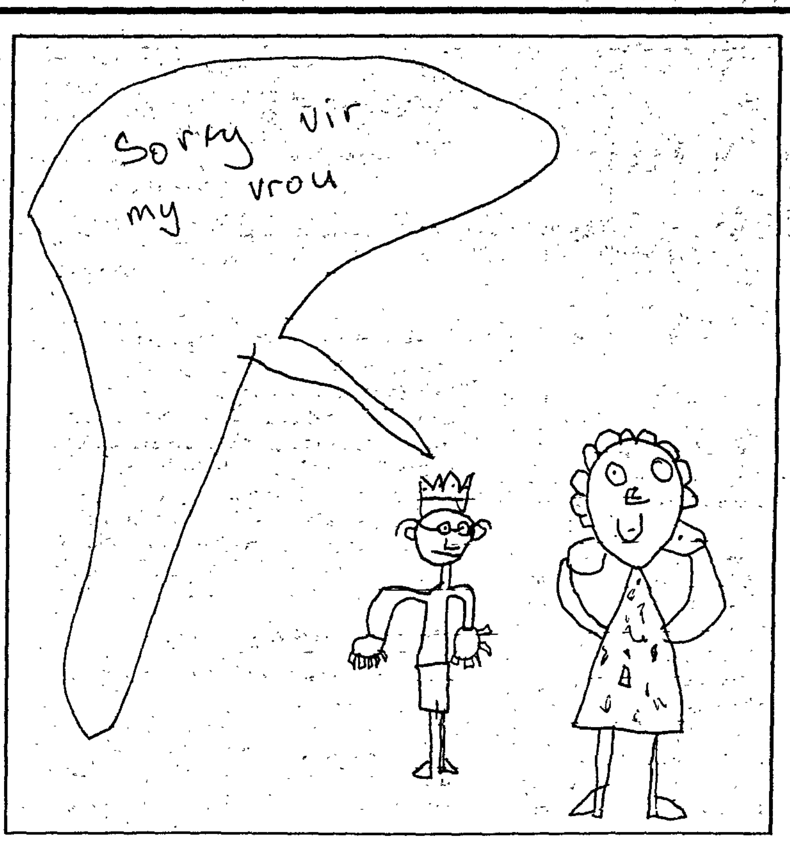

Vrye Weekblad se Teken FW-kompetisie het al veel plesier opgelewer, maar hierdie poging van die sewejarige Niel Horn van die Strand vat die koek. Ons plaas volgende week nog een van sy bydraes. (Arme Marike!)

Hasie se stertjie, Volksheld se vingertjie

Egbertus Klaagvoort

THE moving finger writes, geliefdes, and having writ moves on. So mymer Omar Khayyam. En dis so te sê waar van die Volksheld se veelbesproke Vinger. Wanneer laas is ons vergas op die wikkelpassies van Groot Lidmaat se grootse ledemaat? (Nou praat ek nie van die Groot Karwats nie, dié behoort aan 'n volksheld van 'n ander geur.)

Soos met Hasie se stertjie vra ek: wat het van die vingertjie geword? Egbertus se teorie oor die gevalle vinger is dat dit met die siekebed niks te make het nie: nee, die Volksheld hou sy vinger voltyds in die dyk, soos die klein knapie destyds, om 'n oordonderende vloedgolf van korrupsie te stuit.

En soos destyds lek-lek dit maar by die skrale verstopping verby.

'n Ander nut vir die Moving Finger is om sertifikate te onderteken. Voorwaar ek sê vir julle, lankmoediges, ons leef in 'n tyd van sertifikate. As jy 'n Volksheld is, met invloed of te not, kan jy met 'n goed berekende sertifikaat die wolf van die deur hou. Of die Hooggeregshof van die Weermag, same difference.

Niemand twyfel seker meer daaraan dat ons vreesbevange opperheersers die vreeslose onafhanklikheid van die howe vrees nie. Dis nie om dowe neute dat die Staatmaker van Wet en Orde soveel gedinge buite die hof skik nie: te veel kom op die lappe as getuienis in die hof teen die polisie afgelê word.

om dieselfde rede word kwytskeldings deur die Volksheld aan soldate gegee nadat 'n PG besluit het om moordsake teen hulle hof toe te neem.

In die proses maak 'n "staatshoof" aanspraak op goeie trou wanneer hy beslis dat 'n man wat by 'n vergadering op 'n sokkerveld brutaal vermoor word "ter bekamping van terrorisme" gesneuwel het; en bisar soos dit mag klink dat 'n sokkerveld nou 'n "operasionele gebied" kan wees. (Miskien wel 'n rugbyveld, wanneer Agtertang teen Goodwood speel ...)

Egbertus voel kriewelrig om sulke sluwe politieke goëlary met Skoon Administrasie te vereenselwig. Om dit meer delikaat te stel, verfyndes: dit stink.

Pragtig ironies dan, poetic justice to be sure, dat dit juis die Namibiese Hooggereghof is wat sê dat die Volksheld nie te goeder trou opgetree het nie. Dis alles goed en wel om jou soldate te wil beskerm, sokkervelde beleef immers gevaarliker dinge, maar moet "'n volksleier" vergrype soos moord onder die mat invee?

Daardie mat is al gruwelik oorbevolk, julle weet. Kyk net die bekende gesiggies wat daaronder uitloer. Gee 'n mens koue rillings oor die Volkheld se oordeel: hy het darem vriende gemaak met 'n ganse bataljon plaaslike en internasionale personae non gratae.

Bedaar, U Majesteit, ek praat nie van die Mafia connections nie, dié is seker sub judice onder een van jou sertifikate.

Madam de Klerk permitting...

Madam de Klerk se man word nou allerweë voorgehou as die messias van die veranderingstryd. Wat is die man se credentials? Het hy al ooit 'n onomwonde progressiewe uitlating gemaak voor of na sy oorwinningstoespraak?

Mark my words, julle koop vir julle 'n wolf in skaapsklere.

Apartheid gaan hoogstens 'n gedaanteverwisseling kry, Madam permitting.

Van oorwinnings gepraat, dit was darem skoon onsmaaklik, hoe Madam se eggenoot aangekondig het dat die koukus die partyleier ook president wil maak.

Met 'n sieklike gebrek aan beskeidenheid, en 'n algehele onvermoë om 'n poker-gesig te handhaaf, kraai die klerk toe uit met 'n glimlag wat sy gesig verswelg: "I am the leader of the NP".

Die selfvoldaanheid herinner aan 'n hiëna wat 'n sappige happie uit die boud van 'n siek bobbejaan gegaps het. Foeitog.

'n Derde Taalbeweging

Vrye Weekblad plaas graag alle briewe, maar soos op hierdie bladsy duidelik blyk, kan dit soms te veel raak. Briewe moet dus liewer so kort as moontlik wees. Die redakteur behou ook die reg voor om briewe te verkort.

Dr BC Donaldson, senior lektor Nederlands, Universiteit van Melbourne, skryf uit Rondebosch:

Vrye Weekblad kry genoeg lofbriewe oor sy inhoud, en tereg, maar nog niemand, sover ek weet, het iets gesê oor die Afrikaans waarin dit geskryf word nie.

Nie net is Afrikaanse establishment-koerante vol parogiale, propagandistiese twak nie, maar hul Afrikaans gaan duidelik ook deur die taalversorgingsmeul voordat dit aan hul lesers opgedien word.

Vanweë die ystergreep wat die Nat-establishment op alle publikasies in Afrikaans het, kry 'n mens nooit die kans om 'n natuurlike Afrikaans te lees wat nie aan verouderde Nederlandse bande gelê is nie.

Ook, en vir my veral, in hierdie opsig is Vrye Weekblad verfrissend en gee dit 'n baie beter, reëler weerspieëling van die werklikheid en lewenskrag van hierdie "gutsy" taal, wat net so veel die besit is van derduisende nie-blankes is as wat dit die besit van die Afrikaner is. Weg met taalversorgingsburo's! Hulle het ook 'n "big brother" bysmakie. Skryf soos jy praat!

Het iemand dit nie al eerder in die geskiedenis van hierdie land voorgestel nie? Nes die bruines nie by die sogenaamde Eerste Taalbeweging betrokke was nie, is hulle nog steeds nie betrokke by die vasstelling van die norme van húl taal nie. Daar is nie een verteenwoordiger van die Kleurlinggemeenskap van twee en 'n half miljoen in die Taalkommissie nie. Hoekom?

Daar het wragtig nie veel verander in die afgelope honderd jaar nie. Het die tyd nie aangebreek vir 'n Derde Taalbeweging nie?

A strange society

CL Kidson van Edenvale skryf:

I would like to respond to the letter from Theo du Plessis (VW 17 Maart 1989), in which he is critical of those who conduct interviews in English with persons clearly more at home in Afrikaans, in this case Fransie Geringer and his parents on SABC.

The point is valid. The questions could have been in English and the replies in Afrikaans, with or without sub-titles. It makes sense when you consider it is always easier to understand than to speak a language, easier to read than to write it.

Why should we not be free and welcome to speak or write in our language of choice. It is easier for the receiver to understand the other language, than for the sender to use it.

Vrye Weekblad has the right attitude in as much as it accepts English letters. The SABC is also accommodating at times.

The other side of the coin is that we like to show off our knowledge of the other language. I know I do, but in Johannesburg there are few Afrikaners willing to co-operate. They are keen to practise and demonstrate their English, so we have a friendly competition. Perhaps Fransie is one of these, and we think he managed very well. Certainly Theo du Plessis is one.

I must admit that when someone is clearly trying not to speak English, as for instance many public servants, then I become an immigrant with no knowledge of Afrikaans whatsoever. I'm sure Afrikaners do the same.

There is a third aspect, and this is most common in SA. Courtesy requires that in a group you speak the language everyone understands. As virtually all Afrikaners understand English and many others don't understand Afrikaans, the latter is sacrificed far more often than the other way around. It is unfortunate but understandable.

A new aspect is that of the black man taught in English and struggling in Afrikaans. Many Afrikaners, not only public servants, refuse to speak to him in English.

Afrikaners should consider themselves lucky they possess English and Afrikaans today. We English are poorer if we are without Afrikaans.

We're a strange society, but I love it.

Te veel akademiese teorieë

Elizabeth Clogg writes from Bryanston:

May I thank you for the very fine example in writing of Willem Hefer's debating style. (VW 10 March 1989).

With all its venom, insinuations, half-truths and untruths it goes some way to explaining how it was that he failed to endear himself to no one but the three PFP constituency committees, Johannesburg North, Sandton and Bryanston, to which he in turn belonged and why it was that he could not wrest from either Johannesburg North (1982) nor Bryanston (1987) the parliamentary nomination he so ardently desired, as well as failing to be elected to the Sandton Management Committee by his fellow councillors.

Hell, after all, to misquote the Bard, has no fury like a politician scorned. It is a matter of interest to some English speaking people that there are Afrikaners who, when they cannot bully what they want from us, or when they are found less than suitable or competent for a post, cannot except that the motivation can be any shortcoming in themselves, but must be attributed to racism.

There is a similar shocked outrage if we should dare to retaliate when we are attacked or denigrated. Fortunately for the future this type of bully is the exception rather than the rule.

However, apart from one very important point, I shall treat Hefer's irrational diatribe with the contempt that it deserves.

He writes: "Dit is sy wat 'n jaar gelede vir die lesers van Business Day wou wysmaak dat sy en haar mede Engelssprekendes die grootste gros belasting in hierdie land betaal."

This information, as Hefer well knows, was not sucked out of the ou Tannie's English thumb. It was supplied by the economics department of the University of Stellenbosch to the Minister of Finance, and by the Minister of Finance to the House of Assembly in the education debate on the 14th April, 1986.

I quote: "In 1946 the Afrikaners earned an income equal to only 48 persent of that of the English speaking persons ... All these years we have been using a progressive tax scale precisely with the view to the redistribution of income, or rather the redistribution of growth ...

Therefore, according to Professor Sadie, it is even today still fair to say that English speaking whites are paying 60 persent of all income tax ... 78 persent of all companies are under the control of English speaking persons therefore pay 75 persent of the company tax via their companies."

When you consider that Professor Sampie Terreblanche was for many years an economic adviser to the Nationalist government and in view of the opinions he expresses in the press, you may appreciate that my objections to his appointment as adviser on economic policy to the DP, and my resignation from the PFP have more to do with the economics he propounds than with the language in which he preaches.

Our taxes are a clear indication of the productive contribution of the Afrikaans community relative to the English speaking community after 40 years of Nationalist rule, redistribution of income and socialist policies.

God help us if these policies are not only continued but extended. If we need rapid growth and a rapid increase in productivity this is not the road to take.

What we need is a party to express clearly the alternative, a free enterprise system which takes no cognisance of a person's language, race or creed but which does take cognisance of their experience and actual achievements in the market place.

South Africa has suffered for far too long from policies dictated by academic theorists, which bear no relation to the realities of the world in which we live.

Moes Vlok so lank wag?

Doef Duggan van Rivonia skryf:

Voordat ek nou eintlik te velde wil trek teen die regering en hul korrupsie, wil ek eers sê hoe ons uitsien na Vrydae.

Op dié dag koop jy 'n koerant wat elke pennie werd is. Hulle gee jou ware feite en geen doekies word omgedraai nie. Baie voorspoed vorentoe. Ek maak baie propaganda vir u blad tussen my Engelssprekende vriende.

Wat ek nou eintlik wil weet, is waarom minister Vlok moet wag totdat daar 'n hongerstaking is voordat hy begin optree. Moet hy dan eers in 'n hoek gedryf word om aksie te neem, al is dit so pynlik stadig?

Is dit nie al klaar 'n skande dat ons mense eenvoudig in selle stop sonder 'n verhoor nie? Daar kan hoegenaamd geen verskonings daarvoor gemaak word nie. En as ons dan nog toelaat dat 'n polisieman kan besluit of 'n ou skuldig is of nie, en dan 'n paar skoppe uitdeel, wat word dan van geregtigheid in hierdie land?

Vir diegene wat nog nie Jan van Eck se "Witness to Unrest" gelees het nie, doen uself 'n guns en lees 'n bietjie oor eerstehandse ondervindinge van een van ons parlementslede. Ongelooflik maar waar!

Sal al die regdenkende mense dan nie van hierdie korrupte regering ontslae raak nie? Ons sal heel waarskynlik lank moet wag voordat daar gestem kan word.

Moet net nie intussen al die mooi beloftes en storietjies glo nie, en miskien weer van plan verander nie.

Die geskiedenis vanaf 1948 is nie 'n mooi storie nie.

Jay 'n vryheidsvegter?

Amptenaar van Johannesburg skryf:

Na aanleiding van sekere uitlatings deur Alex Jay het dit ongelukkig nodig geword om hierdie heer se rol as "vryheidsvegter met 'n mikrofoon" onder die mikroskoop te plaas.

'n Ruk gelede het Jay diep geskok voorgekom na 'n berig dat iemand êrens voorgestel het dat twee Nazi-oorlogsgevangenis vrygelaat moet word met inagneming van hulle ouderdom.

Dit is goed en wel, maar so ver ek weet het Jay nog nooit oor die lug uitgevaar teen Israelse brutaliteit teen Palestyne nie, nòg teen die gedrag van sy eie SAP, en die huidige apartheidsregering.

Inteendeel, Jay het onlangs oor sy pote geval om luisteraars aan te raai om nie aandag te skenk aan die inhoud van 'n Tracy Chapman-lied wat met die woord "Revolution" begin nie, en bygevoeg dat dit maar net 'n Amerikaanse siening van sake is.

Wat seksisme betref, verwys Jay wel na skoonheidskompetisies as "beesparades". Wat minder duidelik is, is of hy bereid sou wees om mej Botbyl (wat promosie- en advertensiewerk vir Radio 5 doen) 'n koei te noem.

Met inagneming van die bogenoemde feite, en veral die feit dat Jay bereid is om aan luisteraars voor te skryf wat hulle oor sekere lirieke moet dink - is hy dalk bang vir sy base? - kom Jay se titel as vryheidsvegter bra motgevreet voor.

En Jay se storie dat hy van "binne af werk" is 'n flou verskoning wat lankal holrug gery is deur Lennox Sebe en sy trawante.

Die feit bly staan dat Jay vir 'n staatsbeheerde radiostasie werk. Wanneer die groot aantal luisteraars nie na Jay luister nie, word hulle NPUK-propaganda gevoer (die nuuslesers kondig laas week entoesiasties aan: "Vier mans is elk vier keer tot die dood veroordeel vir die moord op vier ander.")

Niemand verwag van Jay dat hy by Radio Freedom moet gaan werk soek nie. Wat ons wel verwag, is dat hy sy rol as "vryheidsvegter" in perspektief kry. Daarna sal hy hopelik meer beskeie wees oor sy bydrae.

Galbitter siel

Druiwepit van Stellenbosch skryf:

'n Nasie steek homself verby (en almal in die rug daarby).

(Indrukke tydens 'n parsseisoen op 'n wynplaas)

'n Kleinlike nasie wat hom bemoei met die lot van ander omdat sy eie lewe uit feitlik niks bestaan nie. Dom arrogant en vals gelowig - 'n nasie wat toe-oë deur die lewe gaan en nooit sy eie foute kan erken nie.

Intellektueel altyd tweedeklasburgers met enorme komplekse en hul klasstruktuur en status.

Sensitiwiteit van 'n vark wat geslag gaan word. Vertrou niemand wat lees, skryf, skilder, dink en, veral, klavier speel nie. In hul kultuurloosheid gryp hulle na enigiets (mits dit die swakste van sy soort is) vanaf die Amerikaanse mediafabrieke. Waar sit Europa op die kaart? Who cares?!

Grootwild - en grootgeldjagters van formaat met bittermin gevoel vir medemens - of dier - miskien net as die óók aan hom of haar behoort. En God weet, as iets aan jou behoort, is jy eers belangrik.

Hulle ontvang mekaar gul in gasvryheid, veral om môre mekaar net nog swarter te smeer (nogal 'n ironiese uitdrukking). Betaal graag minimum hongerlone, en klop mekaar op die skouer daaroor as die nuwe Mercedes/BMW of Landrover aangeskakel word.

Verstik amper in jou alleenheid van die galbitterheid van jou siel, maar in die groep gewoonlik die voorprater met veral "die ring maak nie 'n gat toe nie"-grappe.

Ongeloof1ik patrioties solank alles aan jou en hulle soos jy behoort, en beloof om alles op te blaas sou jy dit moes afgee/verloor nadat jou koeëls opgeskiet is.

Op jou netjiesste in jou Sondagoutfit (die kudde word op die sewende dag getel - goed vir besigheid die res van die week) of in die uniform van die SAW. Vertel eindelose grensstories terwyl jy oor die vleisbraaivuur strompel met 'n leë bottel Klipdrift.

En so meer....

As jy jouself in die sinne sien, beveel ek aan dat jy iemand vra om jou d.... hard wakker te klap!!

'n Ietsie aan BJ Lankwarden wat so rave met "aantreklike kleur, vrugtige geur kenmerkende aroma" en ander wynjargonk:.. Kelderwerkers word so min as R32.00 per week betaal vir 45 uur se werk.

Bepleit liewer 'n boikot van die produk of maak lesers bewus daarvan dat seker net 8 - 10 persent van die produksiekoste aan lone gaan. Dis 'n m.... skande, veral as mens reken dat wyn 'n upmarket produk is. Sê iets Lankwarden!

'Lekgowa' ook 'n skeldwoord

Bua 'n Tate van Bultfontein skryf:

Die Amerikaners gaan so ver om hulle self "the Natives of America" te noem. As ons nou die woordeboek nadertrek, lees ons dat 'n "native" 'n kaffer is en die verklarende woordeboek sê dis die eerste inboorling van 'n land.

"Native" is geen vloekwoord nie, maar as dit vertaal word is dit 'n skeldwoord.

Maar as daar na 'n blanke verwys word as 'n "lekgowa" kla niemand nie, maar dit is net so 'n skeldwoord. Die nie-blanke het tot onlangs geen skryf- of leestaal gehad nie en 'n kalender was nie eens aan hulle bekend nie. Nou wil hulle die jong lewende, groeiende Afrikaanse taal beveel watter woorde om in hul woordeskat op te neem.

Die blanke is dan seker geregtig om van kaffers te praat solank die "kaffer" van die "lekgowa" praat wat ook 'n skeldwoord is.

Tusenius vir leier

Lourens Human van Klerksdorp skryf:

Ek is bevoorreg om 'n opleidingsbeampte van een van prof Robert Tusenius se OIM-programme (Organisational Interface Management) te wees.

In plain Afrikaans: Ons leer die mense eendrag maak mag. (Nie witdrag maak mag nie).

Nou 'n voorstel vir die te stigte Demokratiese Party: Kry vir prof Tusenius om julle leierskapkwessie op te los. Ek glo hy kan en hy sal. En wat van 'n artikel van prof Tusenius?

Laastens. Vrye Weekblad is puik, maar het hul sportskrywers dalk Transvaal-brille op? Toe die beste span in ons land die Nissanskild gewen het, toe lees ons niks nie.

Verwyder hulle vir ewig

HP Bierman van Riversdal skryf:

What made you put "Skokverslag oor doodstraf" (VW 10 Maart 1989) on the front page and give it further page long coverage? Are you trying to compete with a certain type of English/English newspapers?

What is wrong with finding a person guilty within a few hours if all bewysstukke are present? What could any defending counsel do but look for mitigating circumstances, which in case of a particularly gruesome murder may be hard to find. Would tribal laws be more lenient?

Is it fair to assume racial prejudice because more black people are murderers than white? No wonder as there are eight times as many blacks anyway?

Socio-economic circumstances may be redeeming features in theft of food, clothing or the odd sheep but not for murder. The tenor of your article makes one sorry for the condemned person without given a thought to their victims.

Unfortunately, some people are unredeemably depraved and must be removed from the community forever. If you know a more acceptable way in 'n nuwe Suid-Afrika (and less costly for the taxpayer) please say so; I don't.

The only positive aspect of your report about life in the doodsfabriek is that it is sufficiently grueseome to put potential evil-doers off, provided they subscribe to Vrye Weekblad.

Wallabies kraai koning

André van Wyk

WALLABIES, die kampioenspan van die Oostelike Provinsie, het Maandag op City Park in Aden Motors en City and Suburbans se Top Agt-toernooi weer gewys hy is die beste klubspan in die Suid-Afrikaanse Rugbyunie.

Wallabies het sy titel behou deur Villagers, kampioenspan van die Boland, in 'n naelbyt-eindstryd met 19-16 te klop. Daar was groot drama op City Park en die uitslag was tot aan die einde in die weegskaal.

Verslae

Die wenpunte is in beseringstyd aangeteken toe Newton Kennedy, sterk vleuel van Wallabies en die OP, in die hoek oor is vir 'n drie, wat Villagers en sy groot aantal ondersteuners, verslae gelaat het.

Villagers het in die laaste minuut met 16-15 voorgeloop nadat hul losskakel, Christo Jephta, met 'n strafskop geslaag het. Villagers kon egter nie die bal van die inskop af hanteer nie en ná die skrum het Wallabies die wenpunte aangeteken.

Kennedy se drie het Villagers se lot verseël. Allistair Coetzee het bewys dat hy 'n skrumskakel van wêreldgehalte is deur Villagers feitlik eiehandig te klop.

Dié klein mannetjie se netjiese stelskopwerk, sy intelligente lynskoppe en sy vlymskerp breke het die skare op hul voete gehad.

Grantham Jansen (agsteman) en Nico Bell (losskakel) was die ander uitblinkers vir Wallabies. Vir Villagers het Stephen Myburgh (heelagter), Trevor Adams (flank), en Charles Stubbs (slot) moedig probeer.

Die eindstryd was beslis 'n goeie advertensie vir Saru-rugby en voorspel goed vir die SA-beker-kompetisie, wat op 29 April afskop. Indien Wallabies die kern van die OP se span vorm, kan die OP beslis vanjaar 'n sterk aanspraakmaker wees.

Vir die Bolanders moes die vertoning van Villagers 'n riem onder die hart gewees het. Veral sy voorspelers het uitstekend vertoon en baie van hulle kan vanjaar die Bolandspan haal.

Die Universiteit van Wes-Kaapland (UWK) het goed vertoon, maar sy Saru-heelagter, Irvine October, se wisselvallige stelskopwerk het sy span duur te staan gekom. Collegians se robuuste spel was 'n teleurstelling en hy kon in die proses nie die spel lewer waarvoor hy bekend is nie.

Mosselbaai (Suidwestelike Distrikte) het die derde plek behaal, met Strand United (Somerset-raad) in die vierde plek. Hulle is gevolg deur UWK (Tygerberg), Collegians (WP), Walmers (Cities), en Tuine (Uitenhage) in die laaste plek.

Coetzee is aangewys as speler van die toernooi.

Resolusie: beginsel of bloot taktiek?

In die derde aflewering van haar rubriek oor Sacos-sport, skryf CHERYL ROBERTS oor die Dubbele Standaarde Resolusie wat in 1977 deur Sacos aanvaar is en die probleme en geskille wat as gevolg daarvan ontstaan het

DIE Suid-Afrikaanse regering se sportbeleid gaan hand aan hand met sy hervormingsbeleid. Dit is hoekom hy in 1976 'n sportbeleid van veelrassigheid aangeneem het.

Dit beteken dat die nasionale identiteite van die verskillende rasse behou word, terwyl hulle op rassegrondslag teen mekaar op nasionale vlak kon meeding. Swartmense kon nou die land op nasionale vlak verteenwoordig en daar kon nou op klub en provinsiale vlak gemeng word.

Die South African Council on Sport (Sacos) het "veelrassige sport" aan die kaak probeer stel deur 'n onderskeid te tref tussen amptelike beleid en hul eie beleid van nie-rassigheid.

Sacos is self op twee fronte aangeval: deur veelrassige sport en die gepaardgaande permitstelsel.

Die permitstelsel is ingestel om kontak tussen verskillende rasse - veral in die townships - te bemoeilik. Mense wat die townships wou besoek, moes 'n permit daarvoor kry.

Aansoeke vir gemengde sportbyeenkomste moes aan die Departement Sport en Ontspanning gerig word, waardeur sulke byeenkomste gemonitor kon word en gesorg kon word dat binne die staat se voorskrifte gehou word.

Sacos het die permitstelsel heftig teengestaan, omdat hulle geglo het dat die "verdeel en regeer"-beleid nog verder ingegrawe het.

Hulle het geglo as jy daaraan meedoen jy die apartheidsbeleid legitimiseer.

In 1977 het Sacos die Dubbele Standaarde Resolusie aanvaar wat sou dien as hoeksteen vir hul kwalifikasie om lidmaatskap.

Dit het bepaal dat geen persoon wat aan rassistiese of veelrassige sport deelneem 'n lid van Sacos kon wees nie.

Dit was duidelik 'n poging om Sacos te suiwer en 'n duidelike onderskeid tussen veelrassige en nie-rassige sport te maak.

By hul konferensie in September 1979 is die resolusie só aangepas: "Enige persoon wat aan 'n etniesgegronde organisasie soos die Verteenwoordigende Kleurlingraad, die Bantoerade of enige soortgelyke organisasie behoort, kan nie 'n Sacos-lid wees nie."

Die Dubbele Standaarde Resolusie het baie ontevredenheid in Sacos ontketen. Daar is gewonder of dit 'n beginsel of bloot taktiek moet wees.

Saam met die resolusie het die vraagstuk van deelname aan internasionale sport na vore getree.

Sacos het met 'n poging begin om beide veelrassige en nie-rassige sport internasionaal te isoleer.

In Junie 1977 het die Verenigde Volke, na 'n intensiewe veldtog deur Sacos en die South African Non-Racial Olympic Committee (Sanroc), 'n resolusie aangeneem waardeur alle toere na en van Suid-Afrika verbied word.

Die feit dat hierdie sportmoratorium ook nadelig vir hulself kon wees, is nie deur Sacos ontken nie.

Hulle het geredeneer dat die uiteindelike oorwinning die opoffering wat sportmense maak, die moeite werd maak.

Sacos het in 1979 ook besluit dat lede nie hul kinders na wit privaatskole kon stuur nie. Internasionale hotelle is ook as buite perke beskou omdat dié hotelle voorheen gesluit was vir swartmense en nou "oopgemaak" is om dalende toeristetalle op te stoot.

Omdat toelating tot alle universiteite op etniese grondslag berus, is besluit dat hul geriewe nie gebruik sou word, en dat geen klubs daar gestig sou word nie. Die Stedelike Stigting is beskou as 'n "agent vir big business met die oogmerk om 'n swart middelklas tot stand te bring".

Al hierdie besluite is geneem om 'n skerp onderskeid tussen veelrassige en nie-rassige sport te maak.

Gedurende die sewentigerjare het die staat en establishment-sport probeer om aan die kriteria van nie-rassige sport te voldoen, sonder om werklik te verander aan die eenheid van veelrassige sport.

Vandag is Sacos egter steeds die enigste liggaam wat werklik aan die vereistes van nie-rassige sport voldoen. Tog het hierdie standpunt beperkinge oor Sacos gebring. Dit het veral mobilisasie beperk. Hoewel hulle 'n weerstandsgroep was, het Sacos se aanhang relatief klein gebly.

Dié debat duur voort binne dié nie-rassige sportliggaam en gaan deurslaggewend wees as Sacos wil uitbrei en sportmense, veral in die swart townships, wil oorhaal om onder hul vaandel te speel.

Lion- en Curriebeker wink vir Transvaal

Chris van Vuuren

EEN in die gatsak, twee om in te palm.

Dit is seker wat Transvaal se rugbybaas dr Louis Luyt so in die stilligheid gedink het toe sy top-klubs Roodepoort en Goudstad sake Maandag om Toyota se nasionale klubkroon uitgespook het.

In sy eeufeesjaar het 'n Transvaalse klub, Roodepoort, die eerste keer in die geskiedenis van die nasionale klubkampioenskap daarin kon slaag om die trofee Transvaal toe te bring.

Tot en met Maandag was die Transvaalklubs, met die uitsondering van 1982 toe RAU teen Maties in die finaal verloor het, nog altyd die slaansakke in die toernooi.

Die Lion- en die Curriebeker wink vir Transvaal in sy eeufeesjaar. Daar is genoeg spelers van gehalte om die gesogte Curriebeker die eerste keer sedert 1972 'n tuiste op Ellispark te gee.

Die onus rus nou op die keurders om vroeg raak te vat en die beste kombinasie in 'n hegte eenheid saam te snoer. Daarna sal die spelers die vertroue wat in hulle gestel word, moet handhaaf en die soort spel lewer wat van 'n kampioenspan verwag word.

Baboo Harrypersad kuier op bul se oog

Charles Leonard

IN Port Elizabeth loop daar 'n bul met 'n seer oog rond.

Gedurende die Paasnaweek het die South African Darts Board of Control (Sadboc) se nasionale kampioenskap in die Baai plaasgevind en veerpyltjies van 'n besonder hoë standaard is gesien.

Baboo Harrypersad van Noord-Natal het op die bul se oog, die driedubbele- en dubbelvakkies gekuier, en die enkelspelkampioentitel weer ingepalm.

Hy was in 1987 ook die houer van dié gesogte titel.

In die spankompetisie is daar 'n nuwe kampioen. Die Westelike Provinsie se A-span het die kroon by Suid-Natal afgeneem.

Daar is 28 keer tellings van 180 gegooi. Dit is die hoogste telling wat met drie veerpyltjies op 'n slag gegooi kan word.

Twee ander belangrike datums op vanjaar se nie-rassige veerpylkalender is Julie, wanneer die inter-provinsiale vrouetoernooi in Kaapstad plaasvind, en die inter-klubkampioenskap in Oktober in die Boland.

Vat hande, die tyd raak min

Lappe Laubscher op die skoonveld

MY volkie is 'n unieke ou spulletjie. Nou praat ek nie van die boere nie. Ek praat nou van die hele lot. Van die townships tot in die suburbs. Van Constantia in die Kaap tot by Orlando in Soweto.

Ons bou troontjies en dan gee ons die troontjies name en dan bly ons vasklou aan die troontjie met sy naam.

Kyk nou maar na sport. So hier teen middel 1970 het almal besef dat almal die reg het om sport te beoefen. Die witman praat toe van veelvolkige sport. Nee, sê die swartman, ons stel belang in veelrassige sport.

Toe kom die witman met gemengde sport en die swartman met nie-rassige sport. En daar staan die troontjies toe.

Nou sê die Konfederasie van Suid-Afrikaanse Sport dat hy staan vir gemengde sport. Nee, sê Sacos, ons staan vir nie-rassige sport.

Wat altwee die konings van hul troontjies skreeu, is dat almal saam moet kan jol. En in die townships en in die suburbs wil die kinders saam jol.

Maar ons jol nie saam nie. 'n Witman wat sy lot by Sacos ingooi word as 'n groter renegaat beskou as 'n Matie wat in Lusaka gaan kuier. En 'n bruinman wat by die konfederasie gaan aanklop, word beskou as 'n "try-for-white".

As die WP vir Noord-Transvaal klop dan klop hy hom nie regtig nie, want dit is dalk Sacos se WP wat Sacos se Noord-Transvaal geklop het. En as die Konfederasie se Transvaal die Konfederasie se OP klop, beteken dit ook niks nie, want wat dan van Sacos.

Dié speletjie wat ons sportkonings van hul troontjies speel, bring vir die konings baie geld in die sak en baie stories in die koerante. In die suburbs en townships is daar egter kinders wat net wil doen wat kinders oor die hele wêreld doen. Hulle wil kan jol en dit geniet.

As Graeme Pollock 'n ses slaan vir krieket se goue oues of as David Frost 'n set inslaan vir 'n miljoen dollar, beteken dit tog sekerlik nie dat hulle daarmee 'n oorwinning vir die "system" behaal nie.

Sport en politiek kan nie geskei word nie. Maar sport kan egter nie 'n politieke stelsel reg of verkeerd bewys nie.

Daarom pleit ek vir ons kinders. Hulle weet nie eens waaroor die stryd gaan nie. Dit is nie hulle skuld dat die Wanderers in Illovo gebou is en nie in Orlando nie. Dit is nie hulle skuld dat ou Dok Malan die groepsgebiedewet laat skryf het nie.

Maar hulle word groot. En 'n geslag gaan verby wat nie weet hoe lekker dit is as jy jou gô uitgejol het nie. En hulle jol nie omdat hulle nie mág jol nie. Hulle jol nie omdat die sportbase op hul troontjies sit en edikte uitvaardig dat hulle nie dit mag doen wat elke ander kind in die wêreld as natuurlik beskou nie.

Ons sportbase wat nou skreeu speel nie-rassige sport of gemengde sport of normale sport solank jy dit op my voorstoep speel en nie op 'n ander se voorstoep nie, kan gerus van hul troontjies klim. Anders gaan hulle eendag aangekla word van 'n misdaad teenoor die jeug.

Kom ons vergeet wat verkeerd is en neem hande en maak reg wat ons kan regmaak. Ons kan later rustig praat of rebelle-toere reg of verkeerd is - of sportboikotte moet aanhou of ophou.

Die tyd raak min. 'n Geslag gaan verby.

Vrye Weekblad word uitgegee deur Wending Publikasies Beperk van Breëstraat 153, Newtown, Johannesburg. Die telefoonnommer is 836 7256. Die posadres is Posbus 42637, Fordsburg 2033.
Die blad word gedruk deur Excelsior Drukkers (Edms) Bpk van Lautreweg 2, Stormill. Dit word versprei deur Allied Uitgewers Bpk van Wepenerstraat 32, Booysens, Johannesburg.

SPORT Vrye Weekblad

- Wallabies kraai koning in die Kaap - 15
- Een in die gatsak, twee om in die palm - 15

Danie Gerber

Rugbyleeu begin môre brul

Chris van Vuuren

KONING Rugby begin hierdie naweek weer te brul van leeuplesier met die aanvang van die eerste ronde van die Lionbeker-kompetisie, wat naas die Curriebeker Suid-Afrika se belangrikste is.

Drie A-afdeling spanne Vrystaat, die Oostelike Provinsie en Suidwes-Afrika waag dit in die spreekwoordelike leeukuil teen van die kleiner unies.

Die OP se taak blyk die moeilikste te wees. Danie Gerber se manne moet die omgekrapte Griekwas in Kimberley aandurf en hul aanspraak op die beker kan maklik in die groot gat verdwyn.

Met nuwelinge Flip van der Merwe, Anton Vorster, Conrad de Beer en Riaan van den Berg in die poublou trui is Griekwas beslis nie 'n katjie om sonder handskoene aan te pak nie.

Die sukses van die Lionbeker-kompetisie lê juis daarin dat die sogenaamde Aspoestertjie-unies die geleentheid kry om van die grotes af te slag én speel hulle gewoonlik op hul tuisvelde strate beter met die ondersteuning van hul fanatiese toeskouers.

Vrystaat durf Stellaland op Lichtenburg aan en sal op hul pasoppens moet wees vir die tuisspan.

Die wedstryd kan ook 'n aanduiding gee of Vrystaatrugby uit verlede jaar se as opgestaan het.

Suidwes pak Grens in Oos-Londen en die Biltongboere, wat verlede jaar die verbeelding aangegryp het, behoort sonder veel moeite te wen.

In die ander wedstryde speel Oos-Transvaal teen Noord-Natal op Newcastle, Oos-Vrystaat teen Suidoos-Transvaal op Bethlehem, en Noordoos-Kaap teen Laeveld op Cradock.

Blackpool gaan fynkos maak van Pirates

George Pearl

MOENIE die woord "doelwagter" voor Walter da Silva noem nie. As jy dit doen, sal die Orlando Pirates-bestuurder jou waarskynlik uitslaan, 'n nommer een-trui oor jou kop trek en jou met 'n sweep aanjaag tot by Ellispark.

Die Buccaneers is wanhopig. Hulle het die naweek geëindig met paaseiers oor hul gesigte, en veral oor die doelwagter, Richard Lukhele s'n.

Na 40 minute van hul ligawedstryd teen Giant Blackpool, moes Lukhele vier maal die bal uit die net agter hom gaan haal het.

In alle regverdigheid, sy verdediging was nou nie juis wat 'n mens behulpsaam sou noem nie, maar dit ten spyt, het hy 'n nagmerrie van 'n wedstryd gehad.

Na nommer vier was hy in trane en gereed om op te pak. Hy sou waarskynlik as Pirates 'n reserwe-doelhokoppasser gehad het.

Maar hulle het nie en hy het beter gevaar in die tweede helfte. Hulle het egter nog steeds 4-2 verloor.

Hy sal sy selfvertroue voor Saterdag moet herwin. Pirates se getroue ondersteuners, wat nog steeds gegrom het vir sy bloed toe die spanne Saterdag van die veld af stap, is in geen bui om vriendelik te wees nie.

Vir Blackpool was dit die ideale kleedrepetisie. Môre kom hulle voor hul eerste groot uitkloptoets van die seisoen in 'n Ohlsson's uitdaag-kwarteindronde te staan - teen niemand anders nie as die skrikkerige Bucs.

Sedert hulle verlede seisoen promosie vanaf die tweede liga gekry het, het Blackpool nog nie 'n wedstryd verloor nie. 'n Oorwinning oor Swallows en 'n 2- elk uitslag teen Arcadia het bewys dat hulle oorgehaal is.

Maar hul plek saam met Kaizer Chiefs bo-aan die ligatabel, het gelyk asof dit teen die wette van sokkergravitasie indruis.

Pirates het na die regte span gelyk om hulle met 'n harde slag aarde toe te bring.

In plaas daarvan was dit Bucs wat aan die Orlando Stadion-gras moes kou. Binne tien minute was dit Blackpool wat die voortou geneem het met 'n beweging wat terselfdertyd subtiel en briljant was.

Die bal is hard en laag in die rigting van die doelhok geskop. John "Shoes" Moseu, een van die talentvolste jong doelskieters in die liga, het vorentoe na die bal beweeg... en niks gedoen nie.

Sy volmaakte fop het die hele verdediging op die verkeerde voet betrap en aan sy spanmaat Neil van Rooyen 'n wawyd oop doelhok besorg.

Van Rooyen se skop was hard en akkuraat. Lukhele het 'n hand bygekry, maar in die proses die bal net aangehelp net toe.

Mosoeu het die tweede een gekry deur sonder teenstand voor Lukhele die lug in te rank en met 'n kopstamp die net te tref. Daarna het Fanie Madide 'n harde skoot reguit na Lukhele geskop, wat die doelwagter bo-oor sy kop gedeflekteer het reguit hok toe.

Benedict Lekopa het met die vierde Mosoeu se voorbeeld gevolg deur nog een in die net te knik.

Alles dui daarop dat Blackpool môre fynkos van Bucs op Ellispark kan maak.

Bucs het gesukkel, om die minste te sê, maar in die tweede helfte het hulle darem met meer spoed en passie gespeel.

En toe Mandla Sithole enetjie ingesit het om dit nommer twee te maak saam met Bashin Mahlangu s'n in die eerste helfte, het dit amper gelyk asof hulle terug in die spel kon kom.

Dit is hoe hulle dit môre behoort te doen - val Blackpool se relatief onervare verdediging hard, vinnig en knaend aan, maak 'n toegewyde wagter die dodelike Mosoeu se skaduwee en hou Lukhele se bioritme-kaart fyn dop.

Orlando Pirates se Lawrence Maake jaag die bal. Gaan hy dit môre regkry?

Dit behoort 'n lewendige wedstryd te wees, en behoort beter vermaak te wees as die hoofwedstryd wat net daarna tussen Arcadia en Chiefs gespeel word.

Dié twee spanne het ook 'n kleedrepetisie in die naweek gehad, met Chiefs se 2-1 oorwinning wat hulle bo-aan die liga gehou het.

Chiefs behoort weer te wen. Hulle het Arcs in Maandag se wedstryd van agter af verby gesteek en het gewoonlik die oorhand teen die Pretorianers in bekerwedstryde.

Sondag word sake tussen Sundowns en Cosmos uitgespook op die Super Stadion in Atteridgeville, in wat waarskynlik die wedstryd van die naweek sal wees.

Die twee spanne het verlede jaar in drie bekerwedstryde swaarde gekruis, met Sundowns drie keer die oorwinnaar en Cosmos een maal.

Die teer gaan spat!

Len Wagenaar

DIE teer gaan môre verseker op Kyalami spat!

Met byna al die motors in veertien wedrenne om die Suid-Afrikaanse motorren-kampioenskapsreeks wat gaan meeding, en met punteverskille van een of twee, kan verwag word dat die renjaers alles sal uithaal om voor te bly.

In die Groep N-kampioenskapsreeks is Mike White (Toyota Conquest RSi) en die jong Mike Briggs (Opel Kadett 2.0) gelyk op die punteleer en die voorlopers in hul onderskeie klasse (Klas B en Klas C). Dié twee sal dus alles wil uithaal om oorwinnings in albei uitdunne te behaal.

Pieter de Waal (Opel Kadett 1300) is voor in Klas E, maar een klein misstappie en hy kan sy voorsprong op die punteleer so verloor.

In die WesBank-reeks vir veranderde sedanmotors sal SuperSarel weer eens wil bewys dat die Audi Quattro Turbo Sport nóg die motor is om te klop. Hy sal egter erg opgedreun word deur Hennie van der Linde in sy Nissan 300ZX - en moenie vir Willie Hepburn in sy magtige Opel Rekord V8 afskryf nie.

Peter Lanz se 3-reeks BMW met 'n M5-enjin is ook gereed en Ben Morgenrood in sy Mazda RX7 sal ook tussen die voorlopers boer.

Kyalami se wedrenne het almal nou internasionale status en in die Porsche Turboreeks sal drie oorsese jaers hul slag teen die beste Suid-Afrikaners soos Toby Venter, Sarel van der Merwe en Nico Bianco wys.

Selfs Clive Rice in sy kanariegeel Geel Bladsye-Porsche sal sy slag wys en 'n mens kan - getrou aan die tradisie van dié wedrenne - heelwat opwinding te wagte wees.

Vrye Weekblad word uitgegee deur Wending Publikasies Beperk van Breëstraat 153, Newtown, Johannesburg. Die telefoonnommer is 836 7236. Die posadres is Posbus 42637, Fordsburg 2033.

Die blad word gedruk deur Excelsior Drukkers (Edms) BPK van Lautreweg 2, Stormill. Dit word versprei deur Allied Uitgewers Bpk van Wepenerstraat 32, Booysens, Johannesburg.

VRYDAG

Bylaag tot Vrye Weekblad, 31 Maart 1989

Die dier in Bles op film verewig - 4

Die Totale Aanslag se naam is Voëlvry!

Ja, dis die einde van die Afrikaner soos ons oumas hom geken het. Die Gereformeerde Blues Band, Bernoldus Niemand en Die Swart Gevaar en André Letoit word Dinsdag losgelaat op wat oor is van Verwoerd se nalatenskap — 3

(Foto: Gideon Mendel)

Amerikaners slaan munt uit Viëtnam - 5

Drie digters uit twee wêrelde - 6

Die Laeveld se planteparadys - 9

UB40 was 'n jol - foto's - 2

Maak mayonnaise vir jou éie hartaanval — 8

KNIPSELS

Hofnar Costello 'groei op jou'

Plate word op 'n skaal van 0 tot 10 beoordeel

HAAKVAS!
Charles Leonard

SPIKE - ELVIS COSTELLO (WEA IMPORT) (9)

Ek het altyd gehoop dat ek nooit die cliché "dit groei op jou" in hierdie rubriek hoef te gebruik nie.

As 'n Costello-aanhanger sedert 1977 se skitterdebuut My Aim Is True, tot twee en 'n half jaar terug se Blood and Chocolates, het ek verwag om dadelik verlief te wees op Spike.

Dit was nog steeds die wonderlike Costello met sy vlymskerp, bittersoet lirieke en verleidelike wysies...

Tog het ek gesukkel om tot Spike deur te dring. My oorspronklike watertrappery is seker te verstane as in ag geneem word met hoeveel gemors 'n mens se arme ore deesdae geteister word.

So, Spike - The Beloved Entertainer, het toe op my gegroei.

Spike is 'n huldeblyk aan die Amerikaanse sanger, Spike Jones, wie se groep The City Slickers 'n reeks musikale snuisterye in die veertigerjare gemaak het.

Costello het in onderhoud met die Britse tydskrif Q gesê dat die komiese klanke en humoristiese musiek op die langspeler hom aan Spike laat dink het en vandaar die naam.

Baie van die liedjies het 'n vaudeville-aanslag - vrolike, komiese liedjies met snydende humor wat die siel deurboor. Costello, die hofnar, word hier bygestaan deur die Dirty Dozen-blaasorkes.

Daar is ook dié liedjies wat jou oë wasig maak.

Chewing Gum gaan oor die ontmensliking van invoerbruide uit die Ooste. Die tragi-komiese "Oh my little one, take that chewing gum out of your ear" weerspieël die jammerlike gebrek aan kommunikasie van so 'n troue.

Die meesterbeeldbouer Costello stel nie teleur nie. Op Satellite: "She looks like an illustration of a cocktail party/ Where cartoon bubbles burst in the air./ champagne rolls off her tongue/ Like a second language", en op Miss Macbeth: "Her fingers sweated india-ink and poison-pen letters".

Costello word bygestaan deur vriende soos Paul McCartney, wat die solussewe Veronica, en Pads, Paws and Claws saam met hom geskryf het; T-Bone Burnett, wat mede-produsent is; Roger McGuinn, van Byrds-faam, wat 'n heerlike 12-snaarghitaar op This Town speel; Chrissie Hynde, wat saam sing op Satellite; en die Ierse strydrosse, Donal Lunny en Davy Spillane.

Op Trample the Dirt Down spreek die hofnar die hoop uit dat hy sal bly lewe om eendag op Margaret Thatcher se graf te kan trap.

Spike het 14 snitte. Ruimte laat nie toe om elkeen te bespreek nie. Die beste raad is om die plaat te gaan koop en hom toe te laat om, by wyse van spreke, op jou te groei.

'n Groep van die 20 000 natgereënde mense wag vir die UB40 reëndans om te begin.
Foto: Gavin Sinclair

UB40 wás 'n jol!

Brian Travers blaas daai "funky horing".
Foto: Gavin Sinclair

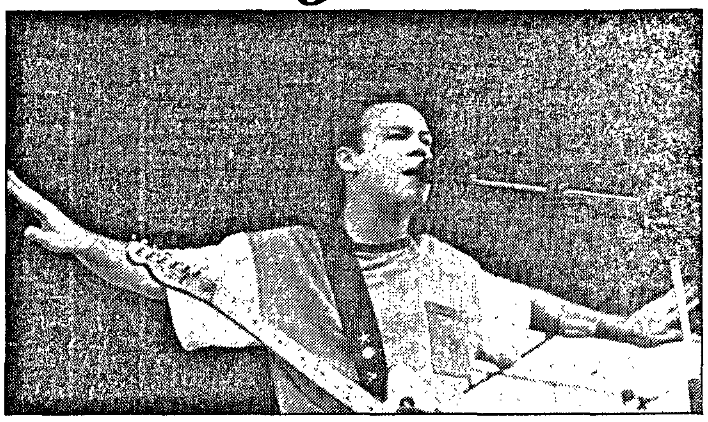

Robin Campbell vlieg weg met Ivory Madonna.
Foto: Steve Hilton-Barber

Suid-Afrikaners het verlede naweek 'n inval van 'n ander aard op Botswana geloods. Die Britse reggaegroep UB40, wat Saterdag in die hoofstad Gaborone opgetree het, het 20 000 juigende aanhangers gelok.

Astro illustreer met die mikrofoon hoe Red, Red Wine eintlik geniet moet word.
Foto: Gavin Sinclair

Afrikaanse musiek-geskiedenis op TV1

- Charles Leonard

AS jy nie 'n televisiestel het nie, moet jy Sondagaand 'n plan maak om by vriende te gaan kuier wat wel een het. Daar gaan - as PW/FW nie skielik iets dringend op die hart het nie - oor Net/Natwerk op TV1 'n program uitgesaai word oor die geskiedenis van Afrikaanse musiek.

Die program begin by die oorsprong van die volksliedjie, gaan al die pad saam met ta' Sannie Briel, die Briels en oom Chris Blignaut, tot die gevegte tussen die Musiek en Liriek-mense soos Anton Goosen-hulle, en "lekker, ligte liedjie"-kunstenaars, wat Bles en die res insluit, en sluit af met sogenaamde alternatiewe Afrikaanse musikante soos Johannes Kerkorrel en André Letoit.

Ander onderwerpe waarop gefokus word, is hoekom Afrikaners nie eintlik sing nie, platemaatskappye en hoe dié maatskappye Afrikaanse musiek bemark. Die program, wat om 8nm begin, gaan tonge los hê. En dít wil mens tog nie mis nie.

Shifty Records

Maak dadelik gebruik van ons sukkel-vrye posbestel-stelsel — g'n parkeer-probleme — g'n inaseming van giftige gasse — g'n ongepoetste kassiere — stuur net die vorm en die geld om die beste in ware Suid-Afrikaanse musiek teen redelike pryse te kry. 'n Volledige katalogus is beskikbaar. Alle pryse sluit posgeld en verpakking in.

THE KÊRELS EK SÊ
R18 SLEGS PLAAT

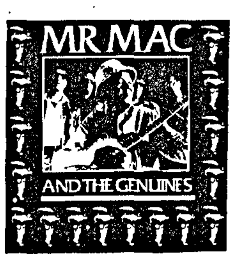

MR MAC & THE GENUINES
R18 PLAAT & KASSET

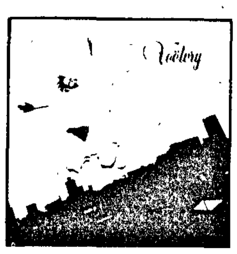

VOËLVRY
R18 PLAAT & KASSET

TANANAS
R18 PLAAT & KASSET

DIE LOW-BUDGIE KASSET-REEKS — TOP KWALITEIT KASSETTE IN 'N BESPARINGSVERPAKKING — 'N KEUSE UIT HAPPY SHIPS / SOFTIES / CHERRY-FACED LURCHERS / KOOS / ISJA / WASAMATA / ABSTRACTIONS / CORPORAL PUNISHMENT / FORCES FAVOURITES & A NAARTJIE IN OUR SOSATIE VIR 'N SKRALE R10 ELK.

Shifty Records Bestelvorm

VW

Naam ....

Adres ....

....

.... Kode ....

Telefoon ....

Pos aan: Posbus 27513 Bertsham 2013

Stuur asb die volgende:

1 ....

2 ....

3 ....

4 ....

5 ....

Ek sluit R .... in. NOTA: Slegs tjeks en posorders wat uitgemaak is aan SHIFTY RECORDS sal aanvaar word.

Daar gaat hulle . . .

DIE langverwagte landwye Vrye Weekblad/Voëlvry-toer skop Dinsdag om 8.30 nm af by Countdown, Breestraat 277, Johannesburg.

Dié grootse geleentheid val saam met die uitreiking van die Gereformeerde Blues Band se langspeler Eet Kreef. Die toer sal die GBB, Bernoldus Niemand en die Swart Gevaar en Andre Letoit na al die groot stede asook die uithoeke van die Afrikanerdom neem met name wat tot dusver slegs gefluister is.

Die ekspedisie sal ongeveer twee maande duur. Toegang tot al die opvoerings kos R8 en t-hempies, plakkers, plate en kentekens kan ook gekoop word.

Die finale program lyk so:

Dinsdag 4 April: Afskop by Countdown
Vrydag 7 April: Wits Students Union om 9nm
Woensdag 12 April: D-Lab - RAU om 8nm
Donderdag 13 April: Vereeniging - Vaaldriehoek Technikon Gymsaal om 8nm
Vrydag 14 en Saterdag 15 April: Universiteit van Pretoria se Die Masker om 9nm
Dinsdag 18 April: Potchefstroom
Vrydag 21 April: Bethlehem se Voortrekker Hoër-skoolsaal om 8nm
Saterdag 22 April: Welkom se Heavenly Bodies Gym om 8nm
Vrydag 28 April: Bloemfontein se Frans Cronje-saal om 9nm
Saterdag 29 April: Kroonstad se Alan Rautenbach-saal om 8nm
Woendag 10 Mei: Universiteit van Wes-Kaapland se Main Hall om 9nm
Vrydag 12 Mei: Universiteit van Stellenbosch se Die Gat om 9nm
Saterdag 13 Mei: Kaapstad se Three Arts Theatre, Plumstead, om 9nm
Woensdag 17 Mei: George se stadsaal om 8nm
Vrydag 19 Mei: Port Elizabeth in die Feathermarket Hall om 8nm
Saterdag 20 Mei: Grahamstad se stadsaal om 9nm
Vrydag 26 Mei: Durban se Methodist Church Hall om 9nm
Saterdag 27 Mei: Pietermaritzburg se Students Union om 9nm
Die toer sluit af met konserte op Vrydag 2 Junie en Saterdag 3 Junie in Windhoek by die Windhoek-teater om 9nm.

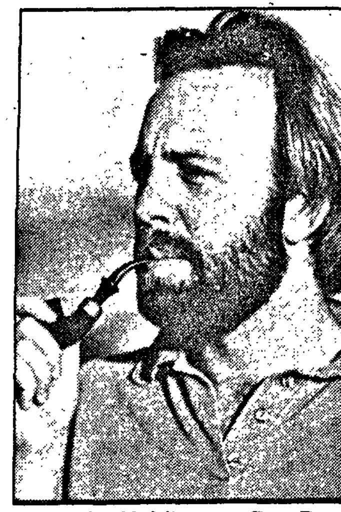

Toerleier Veldkornet Dee Dee Uys, Vrystaatse ekonoom en pypmaker

. . . en kyk hoe lyk hulle!

Onder: Karla Marie, sjoe-waddle-waddle-meisie van Die Swart Gevaar en bysanger vir die Gereformeerde Blues Band. Opgelei in musiek by die Arniston Akademie vir Arm Vissers se Kinders.

Onder: Braal Nylon, ghitaarspeler vir die GBB en die Swart Gevaar. Gebore op Delmas in 1932 in 'n familie met 'n ryk braai-tradisie. Braaispringbokkleure in 1962 by Klipdrift.

Bo: Wolteraad Woltemade, tromslaner van die Swart Gevaar. Sy liefde vir die goeie aarde kom net-net tweede by sy passie vir Ruk en Rol.

Bo: Hanepoot van Tonder, tromslaner van die GBB en skuiftrompetter vir die Swart Gevaar. Van kleins af 'n Ruk en Roller, wat onteenseglik bewys is toe hy op drie in 'n balie hanepoot geval het. Sy jeugdige en gesonde voorkoms spreek boekdele vir die gebruik van dié gesondheidsdrankie.

Bo: Piet Pers, basghitaarspeler van die GBB. Seun van mnr Dink en mev Verf Pers van Pietersburg. Werk aanvanklik by Perskor, waarna hy twee jaar professioneel perskes eet. Prominent in die "Vry die Pers"-veldtog.

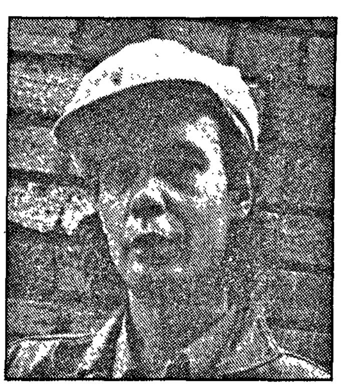

Onder: Jacko Pretorius, basghitaarspeler van die Swart Gevaar. Bierkenner en skrywer.

Onder: Olie Fantstande, klawerbordier van die Swart Gevaar. Min is oor hom bekend, behalwe vir sy ding wat hy het oor naeltjies.

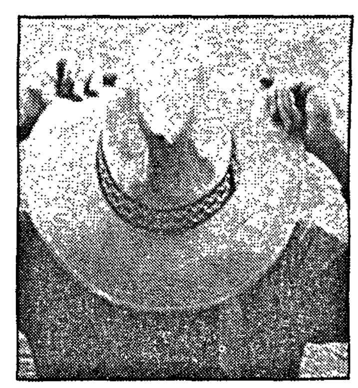

Bo: Andre Letoit, vlug in 1945 uit Bohemië, met net 'n pen en 'n ghitaar. Werk sy pad van onder af op as pizza-sjef, hoenderboer, skrywer, digter, limerikus, rugbyliedjieskrywer, ontkleedanser vir gehore van beide geslagte. Rook nou Lexington.

Bo: Johannes Kerkorrel het in byna al die klein dorpies van ons land gewoon. Dit het hom so verskriklik verveel dat hy besef het al wat oorbly is Ruk en Rol of rugby. Gelukkig vir Naas Botha het hy maar besluit om die Dopper-tradisie te laat voortleef in die klanke van vandag.

Bo: Die erg romantiese Bernoldus Niemand het grootgeword in die stil myngemeenskappie van Daggafontein, aan die Oos-Rand. Vroeë inspirasie was Tighthead Fourie en The Loose Forwards met hul onvergeetlike ballades, maar deesdae is Niemand 'n persoon in eie reg, met sy kleindorpse "East Rand Blues" en "Welcome To My Car".

Grootste prys nóg vir 'n Afrikaanse roman

ARM skrywers kan maar begin om die potlode skerp te maak, want 'n romanwedstryd met die grootste prysgeld nóg is deur De Kat en Potpourri aangekondig.

Die prysgeld bedra R35 000 en word toegeken aan romans wat in manuskripstadium beoordeel word. Dit is die eerste wedstryd in sy soort in Afrikaans.

Drie pryse in twee kategorieë kan gewen word. In die eerste kategorie, dié vir skrywers wat reeds romans gepubliseer het, is die eerste prys R15 000 en die tweede prys R10 000. In die tweede kategorie, dié vir eerste roman-skrywers, is die prys R10 000.

'n Eerste roman-skrywer kan die eerste of tweede prys wen, maar verbeur dan die beginnersprys.

Die pryse word in die vorm van 'n spesiale spaarrekening by Saambou - die borge - aan die wenners gegee.

Al drie die wenmanuskripte sal deur Tafelberg gepubliseer word, waarop die skrywers die gewone outeursaandeel van 12 persent ontvang.

Drie buitekeurders sal die romans anoniem beoordeel. Hulle is proff JP Smuts en Henriette Roos, asook die bekroonde skrywer Dalene Matthee.

Die volledige wedstrydreëls verskyn in die April-uitgawe van De Kat.

Die sluitingsdatum vir die wedstryd is 28 Februarie 1990. Die pryswenners sal einde Julie 1990 op 'n geselligheid bekend gemaak word.

Positiewe Bles dalk binnekort in Soweto

Bles en Plessie drink op die movie

'N PAKKIE slap chips het Bles Bridges oornag aggressieloos gemaak. Jare gelede het hy by 'n Portugees se winkel slap chips bestel. Die produk wat hy oor die toonbank ontvang het, het maar naar gelyk.

Bles: "Hierdie goed is nie goed genoeg vir 'n vark om te eet nie."

Die kafee-eienaar: "Alle Suid-Afrikaners is varke."

WHAPP!!

Die Portugees se kop het blykbaar teen 'n wasbak gestamp op pad grond toe nadat dit met Bles se vuis kennis gemaak het. Die man is hospitaal toe. Die ervaring was so traumaties dat Bles summier opgehou het om aggressief te wees.

'n "Gedokterde" weergawe van dié werklike onderonsie en vele ander ongelooflike avonture sal moontlik (dit was in die draaiboek) in die fliek The Devil and the Song, waarin die sanger homself speel en wat vandag by Ster Kinekor-bioskope begin draai, gesien word.

Die fliek, waarvan PG du Plessis die draaiboek geskryf het, is volgens Bles 70 persent waarheid en 30 persent fiksie.

So hy IS 'n patriot? (Die onderonsie was miskien in sommige mense se oë net nog 'n astrante uitlander wat 'n pak slae gekry het, maar eh...universeel beskou het Bles op daardie aand vir sy land en volk se integriteit

Chris du Plessis

geveg).

"Ja, ek is 'n patriot," sê Bles (regte naam Poen van Bruggen), netjies geklee in 'n paar wit skoene, bloedrooi broek, wit hemp met rooi strepe en 'n rooi das. 'n Rooi baadjie hang oor die stoel.

"'n Mens kan nie wegkom van jou herkoms nie. Ek is trots om 'n Afrikaner te wees."

Sal hy nie oorsee gaan woon, landuit vlug Australië toe nie? Sy oë rek asof ek hom vra of hy 'n man is. Selfs nie as 'n swart regering oorneem nie? Om een of ander rede neem hy dié vraag ook ernstig op. "Dit sal nóóit gebeur nie," sê Bles.

Later hoor ek hy glo daar sal 'n koalisie gevorm word, maar hy wil nie politiek praat nie. Hy wil POSITIEF wees.

Positief is Bles se geliefkoosde woord.

'n Wyse ou omie het vir hom gesê as hy aggressie positief kan gebruik, dit wonderlike gevolge kan hê. Bles het dit ter harte geneem. Met 'n effense nadraai. Hy gebruik sy positiewe houding baie aggressief. Dit is 'n gedugte sosiale wapen. Menige onderhoudvoerders is al oorweldig deur Bles se geweldadige positiwiteit.

Ek is een. Na slegs tien minute saam met Bles (en ek het die oggend heel goed begin) voel ek soos 'n algehele mislukking. Ek stuwe nietemin verslae voort.

Besef hy dit is juis dié positiwiteit wat maak dat mense (behalwe nou vir dié wat MAL is oor Bles) hom soveel haat. Om gekonfronteer te word met 'n smalende nagtegaal in gelowerde matador-drag wat sing oor die wondere en liefde van die wêreld net na terapie vir depressie (of na jou vrou jou gelos het, of jy nou net deur jou alkoholistiese pa met 'n sigaret op die voorkop gebrand is), is mos kos vir moord.

"Hulle is in die minderheid," sê Bles positief. "Ek kan nie glo daar is soveel negatiewe mense nie. Mens moet jouself liefhê. En jy moet jou naaste liefhê soos jouself."

Maar daar is mense in gestigte wat net nie so kán dink nie... "Ek kry briewe van dank van hulle ook," sê Bles. Touché.

Die feit is dat Bles meestal sing vir mense wat die geleentheid het om net so liefdevol te voel oor die lewe soos hy. Bles en sulke mense bestaan werklik. Dit is die werklikheid.

Bles is nie die romantiese swaap nie. Romantiese swape is dié wat dink daar sal nooit 'n tyd wees sonder sangers wat sing oor blomme en sakdoekies, terwyl ander uit hulle sokkies geblaas word of vrek van die honger. Daai soort van ding.

"Wie vrek van die honger?" vra Bles.

Bles meen dat enigiemand wat rêrig wil, 'n negatiewe lewenshouding in 'n positiewe een kan verander. Dit is sy sending in die lewe om positiwiteit en liefde aan die mensdom oor te dra.

Maar sou dit dan nie beter wees om die positiwiteit aan dié mense oor te dra wat dit regtig nodig het nie, in plaas van die (Bles)-konsertsale vol mense wat al reeds so gevul is met menseliefde dat hulle wil ontplof daarvan?

'n Optrede in die townships miskien? (of 'n nege jaar toer deur Tierra del Feugo).

Bles is verstom. "Nou sê jy vir my 'n ding. Ek het nooit daaraan gedink nie..." Hy is 'n ruk stil en bepeins die saak positief. 'n Lig gaan op. Dit is nie onmoontlik om binnekort BLES IN SOWETO-posters te verwag nie.

'n Jong vrou kom in om tee aan te bied. "Sorry, we don't have honey, only sugar," sê sy. Bles vat haar hand en gee dit 'n tere soentjie. "You are honey," sê hy. Dan draai hy na my terwyl hy haar om die lyfietjie vat: "Hene, maar dis 'n oulike bok dié." Sy verlaat die vertrek.

"Sy maak my sommer weer lus vir die lewe," sê Bles. Sy oë blink.

Die ware 70 persent in The Devil and the Song vertel die verhaal van Bles se lewe vandat hy sy vroutjietjie, Leonie, ontmoet het.

Bles het in die 100 persent ware lewe vir Leonie ontmoet toe hy een aand moes optree (hy sing al vandat hy 12 is en is nou 42) by Henley on Klip (nie die plek waar die Freedom Charter opgestel is nie) naby Vereeniging.

Toe hy uit die motor klim, sien hy haar op 'n swaai sit. Bles het vir sy vriend gesê hy gaan met haar trou. Sy vriend het gedink dit is belaglik. Dié aand ná die "gig" het Bles haar gevra om te dans. Die volgende Sondag het hulle 'n ent gaan ry...

Was dit 'n seksuele aantrekking? "Net haar glimlag was genoeg," sê Bles.

Is die prent 'n liefdesverhaal? "Ek is mos bekend as 'n man van die liefde," sê Bles. Hy brei uit: "Die liefde is soos 'n plant. As hy nie die nodige kunsmis (aandag) kry nie gaan hy dood."

In die prent sê Bles vir die joernalis wat hom eers haat en dan een van sy grootste aanhangers word: "Jy het dieselfde duiwels in jou wat ek altyd gehad het." Bles is nie net 'n patriot nie. Hy is ook 'n Christen.

The Devil and the Song is Bles se eerste fliek. Mag daar nog vele meer wees vir hom en al die ander positiewe siele in die heelal.

Stephan Bouwer is Die Kyker

Askies vir Spies en Plessie

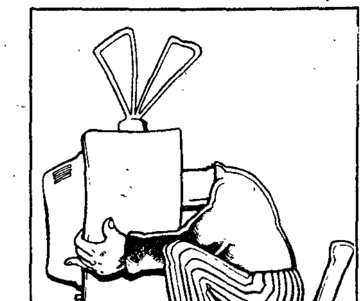

EK het laas Vrydagaand weer na die drr PG du Plessis en J Spies (Dokter Dokter Revisited!) gekyk in die grapprent Spies en Plessie... met permissie. Ek het hoë agting vir dié twee gawe en hoogs talentvolle skrywers/raconteurs én hulle regisseur - maar dit sê nog nie dat die program altyd aan sy eie verwagtinge voldoen nie.

Selfs 'n aanbieding wat voorgee om impromptu te wees, moet darem 'n bietjie struktuur hê en afwagting skep - en behoort nie te lyk of dit eers 'n halfuur voor video-opname, dollerig, beplan is nie. En die aanbieders moet darem altyd lyk of hulle, oënskynlik, al die prettigheid geniet.

Vinnige snitte (en ander foefies) kan, partykeer, natuurlik ook 'n sekere traagheid probeer verbloem.

Die twee doktors het nogal poegaai gelyk... so al of hulle al te lank in Jan Smuts-lughawe se aankommssaal vertraag is, en hulle lagbuie - tydens die vertelling van staaltjies - was nie juis opreg nie.

Die beeldmenger was glad nie vriendelik met sy/haar wegsnyskote nie. Daar was verskeie reaksies wat die doktore betrap het waar dit wys dat hulle nie regtig na die storie luister nie: sulke naby-opnames waar daar nie eens 'n wenkbrou gelig is as demonstrasie van meelewing nie.

En die potsierlike musikant kon die saak ook nie beredder nie, want daar was toe al klaar 'n gevoel van selfbewusthied/ verveeldheid wat geprojekteer is...

Verstaan my asseblief goed: ek het geen probleem met die bestaansreg van boertige varieté, die poepgrap-genre en die optrede van vreemdsoortige musici nie - as die aanbieding daarvan maar net met TV-flair gepaard gaan.

Ek wou nie juis vandeesweek oor Spies en Plessie geskryf het nie - as dit nou nie was vir die allersnaakste verrassing wat Saterdagaand, om 10h22, op TV4 uitgesaai is nie: The Tracey Ullman Show.

Ek weet nie of dié program 'n gereelde uitsending is nie, maar dit was toevallig my eerste kyksessie.

Dit behoort verpligte kykmateriaal te word vir almal van ons in die bedryf wat met komedie wil flirteer. Dit blyk dat Tracey Ullman omring word deur eksperts: teksskrywers/regisseur/. mede-spelers/kostumier en so meer. Ek weet nie wat ms Ullman se eie insette is nie, maar dié produksiepsan kan beslis nie onaangeroer wees deur Woopy Goldberg se optredes, Gail Parent se huil-snaakse romans soos die onvergeetlike "Sheila Levine is Dead and Living in New York", Dario Fo se feministiese monoloë en al sulke geseënde, besielende dinge nie.

Laas Saterdagaand was daar insetsels/sketse oor die besitlikheid van 'n fantasmagoriese (Joodse?) moeder, telefoon-antwoordmasjiene, aërobiese oefeninge, seksuele verhoudings, reklame, en die gevare van snelweë.

En dit was "klassiek" humoristies - want 'n mens het gelag tot die trane rol. Wat jou opgeval het, so tussen die trane deur, is dat die gegewe baie menslik en ontroerend is en dat alle produksie-aspekte heel netjies en berekend beplan en uitgevoer is: van konsep tot uitvoering tot redigering.

Ek weet nie of die TV-diens se programopsteller(s) hierdie soort naasmekaarstelling doelbewus laat plaasvind nie, maar dit gebied ons nogmaals om te besin oor die dictum of local noodwendig altyd lekkerder is... want beter is dit nié.

JACOB JRegoP®

Help om verlore energie terug te plaas deur die voedings-vitamines wat vir normale liggaamlike funksies vereis word, te vervang.

Bose komedie uit pen van gefrustreerde

Dangerous Liaisons. Met Glenn Close, John Malkovich, Michelle Pfeiffer, Swoozie Kurtz, Uma Thurman en ander. By Ster-Kinekor. Resensie deur ANDREA VINASSA

DANGEROUS LIAISONS, een van vanjaar se heel prikkelendste prente, is gegrond op Les Liaisons Dangereuses, 'n briefroman wat in 1782, sewe jaar voor die Franse Revolusie, gepubliseer is. Dit is in 1784 met afkeur in die hof bespreek, is later in die openbaar verbrand en vir die res van die 19e eeu verbied.

Die sosiale en politieke agtergrond van die skrywer, Choderlos de Laclos, is die sleutel tot die karakters en die erotiese intrige.

De Laclos het die boek geskryf as 'n aanval op die hoër klasse van die ancien regime. Hy was lid van die petite noblesse (kleinburgery) en jare lank verveeld as artilleriekaptein in die weermag gedien.

Daar was geen manier vir hom om juis bevordering te kry nie, omdat die adelstand gewoonlik die invloedryke ampte in die weermag beklee het, dus, sê mense wat De Laclos se motiewe probeer ontleed het, is sy skryfwerk gemotiveer deur gefrustreerde ambisie.

Die vermaaklike "komedie van boosheid" is in misnoeë bedink deur 'n man wat ontevrede was met die politieke stand van sake. As aanhanger van Rousseau het die gedrag van die heersersklas hom diep gegrief. Trouens, De Laclos (volgens verskeie teenstrydige biografieë) het baie gemeen met skrywers wat hulle vandag uitspreek teen die heersende politieke bedeling in Suid-Afrika, soos die sinisme van daardie tydperk ook hier te bespeur is.

Die kritiese waarnemings van die kunsies van die pre-revolusionêre gemeenskap en die verwikkelde karakterontledings kom van 'n man wat later maar 'n onnoemenswaardige rol in post-revolusionêre Frankryk gespeel het.

Eers ná die revolusie en na dertien maande in 'n revolusionêre gevangenis, het De Laclos tot generaal gevorder in Napoleon se leër.

Hierdie agtergrond verduidelik waarom die intrige beplan is met die vindingrykheid van 'n militêre strategis en baie van die karakters oorlogsterme gebruik om hulself uit te druk.

Dangerous Liaisons bestaan uit 'n reeks erotiese magspeletjies aan die gang gesit deur die Marquise de Merteuil (Glenn Close) en die Vicomte de Valmont (John Malkovich). Dié twee oud-minnaars hou hulle besig met seksuele oorwinnings en verteenwoordig vir De Laclos die ledigheid, wreedaardigheid, bedorwenheid en valsheid van die gepoeierde klas.

Die Marquise en die Vicomte gaan genadeloos, wraaksugtig en gevoelloos te werk met hul slagoffers en, ou moralis wat hy was, straf De Laclos die karakters deur skielik die bloed in hulle are te laat vloei... vir die eerste keer voel hulle emosie, raak hulle verlief, maar die liefde is te laat om hulle te red.

Die Vicomte de Valmont (John Malkovich) en die ontwykende Madame de Tourvel (Michelle Pfeiffer)

Die uiteindelike bekoorlike prent het sy sukses aan die Britse regisseur Stephen Frears te danke. Sy ekonomiese, onopgesmukte, onsentimentele aanslag lewer 'n silwerskoon produk wat spreek sonder probleme tot 'n hedendaagse gehoor.

Die vertolkings van onderskeidelik Malkovich, Close, Michelle Pfeiffer, Swoozie Kurtz en Uma Thurman is berekend uitstekend, soveel so dat jy vergeet jy kyk na 'n kostuumdrama.

Skelm, snaaks en baie sjarmant

Andrew Worsdale skryf oor Dirty Rotten Scoundrels

EINTLIK het Frank Oz (die man agter Miss Piggy van die Muppets) in Dirty Rotten Scoundrels 'n prent van 1964 oorgemaak. Dié prent is Bedtime Story, waarin David Niven en Marlon Brando twee Amerikaanse swendelaars speel wat ryk Amerikaanse weduwees op die Cote d'Azur uit hul geld bedrieg.

Niven en Brando lyk nogal na 'n snaakser rolverdeling as Steve Martin en Michael Caine in Dirty Rotten Scoundrels.

Hoewel Martin lekker deurmekaar is, is hy net so innemend as Caine. In Roxanne, All of Me en Pennies from Heaven was hy net so verwoestend romanties en selfs sjarmanter as Caine in Educating Rita. (Ek dink nog altyd Caine se beste vertolking was die aanstootlike boef in Get Carter.)

Terwyl 'n mens na hierdie film kyk, kan 'n mens sien hoe hulle vir mekaar glimlag, 'n tong-in-die-kies respek toon vir mekaar se vertolkings en sterstatus. Hulle speel goed saam omdat die gehoor weet hulle is lekker ouens en hulle hou regtig van mekaar - al is hulle veronderstel om liegende en bedriegende swendelaars te wees wat mekaar aan die keel wil beetkry.

Swendelaar

Die storie gaan oor Lawrence Jamison (Caine), 'n gladde, elegante swendelaar wat hom voordoen as 'n afgesette prins wat geld insamel vir sy beproefde land. Sy basis is 'n baie weelderige villa in 'n pragtige oord aan die Riviera, waar ryk toeriste in die casino versamel en die hoof van die polisie deur hom betaal word. Die reaksionêre politiek van die plot werk. As jy dit kan aanvaar, sal jy kan lag vir die res van die rykdom en verneukery.

Freddy Benson (Martin) is 'n smalltime Amerikaanse bedrieër wat met 'n hartseerstorie oor sy sieklike moeder deur Europa boemel. Wanneer hy in Jamison se tuisdorp aankom, is die twee dadelik mededingers.

Hulle wed mekaar dat die eerste een wat 50 000 kan swendel uit die volgende vrou op hul pad, in die dorp mag bly. Die verloorder moet padgee.

Die prent rol van die een skelmstreek na die ander, en die een vermomming na die ander.

Caine is veral snaaks as die groot Herr Doktor Schauffhausen, 'n duur psigiater wat sadisme as behandeling vir depressie voorstaan. Martin se komiese hoogtepunt is as Prins Ruprecht wat braaipanne teen mekaar slaan. Ewe snaaks is hoe hy leer om 'n eleganter bedrieër te word.

Barbara Harris is ook baie snaaks as die spulse ryk weduwee wat vir Martin op die vliegtuig kom ogies maak.

Die tonele in die film herinner aan Hitchcock se "To Catch a Thief", en die geld wat so vryelik vloei laat 'n mens sommer self ryk voel. Die prent is dalk effens te lank, en Martin se anargie gaan soms moeilik saam met Caine se understated sin vir humor.

Maar die prent sal jou aan die raai hou, en as lekker vermaak is dit die moeite werd.

Viëtnam: wins uit die wonde?

Hans Pienaar skryf oor die rolprent Dear America: Letters from Vietnam

VIETNAM en sy stryd teen kolonialisme, 'n katastrofe in die Amerikaanse geskiedenis, is op tipies Amerikaanse wyse tot 'n winsgewende nywerheid van pyn en wroeging omskep.

Daar was Platoon, wat van regisseur Oliver Stone 'n tipiese Hollywood-suksesverhaal gemaak het; daar was die selfbewuste meesterstukke wat die reputasies van Coppola, Cimino en Kubrick gered het.

Daar is die nuwe Amerikaanse mites op TV, die mallerige swerwers van die A-Team, die macho-mans met oorlogverledes soos Magnum, die stil techno-cowboy met die broer wat agterbly (Airwolf)...

En dan is daar die werklikheid van die Viëtnam Vet wat 'n massamoordenaar word, die zombie met paranoïese drome waarin die vyand nog vir hom in parke en op skoolterreine wag.

Waar die beste Viëtnam-rolprente gewoonlik 'n hele aantal fasette van die oorlog probeer betrek, fokus die jongste produk (Dear America: Letters from Vietnam) op net een: die onreg wat die Amerikaanse soldate aangedoen is.

Kyk 'n mens na die preproduksienotas, is dit duidelik dat daar iewers 'n besorgdheid oor die tragedie van die Vietnam Vet in die motivering vir die produk skuil.

Die konsep is eenvoudig: vat die boek met dieselfde titel, kry die voorste akteurs in die land met reputasies vir rebelsheid in verskillende grade om die voice-overs te doen (Sean Penn, Michale J Fox, Robert de Niro, Elizabeth McGovern, Ellen Burstyn) en sinchroniseer hul voorlesings met hewig-ironiese tonele uit TV-nuusfilms, gedeklassifiseerde weermagfilms en selfs "home movies" oor die mense wat die briewe geskryf het.

Om eerlik te wees, daar is baie aangrypende dinge in die rolprent. Die briewe-gedeeltes word afgewissel met nuusflitse wat die ontstaan en verloop van die oorlog skets.

Die storie gaan oor onskuld wat vergaan: dit begin met borselkopseuns wat baljaar in die see, en eindig met die siellose "veteran's stare" wat die Amerikaanse akteurs so goed in rolprente soos Apocalypse Now en The Deer Hunter kon namaak.

Die prent het 'n aantreklike siniese streep - aanvanklik verklaar die seuns met groot oortuiging hoe hulle veg om die Kommuniste uit die Amerikaanse Karoo te hou, en later is daar tonele van Amerikaanse soldate wat studente op Amerikaanse kampusse doodskiet.

Dit is sonder twyfel 'n stellinginname teen die Viëtnamese oorlog, en dit is seker 'n aanduiding van die goeie in die Amerikaanse samelewing dat die prent die seën van veteraanorganisasies wegdra.

Maar in die seleksies uit die 2 miljoen voet film wat uiteindelik die produk op die skerm geword het, blyk reeds 'n sentimentaliteit wat die boodskap ambivalent maak.

Teen die einde is daar 'n eienaardige reeks tonele rondom "Kersfees in die bos", met ammunisie wat afgeskiet word en briefskrywers wat kwyl dat dit die mooiste ervaring is wat hulle nog gehad het.

Dan is daar subtiliteite in die redigering en musiekkeuses wat 'n mens laat besluit die rolprent is gans te mak en dat die onskuldige soldate kanonvoer in daardie ander globale "stryd" geword het - die verspreiding van Amerikaanse kitsch.

Enkele tonele word gewys van die heftige anti-oorlog stryd by die huis, maar daar is geen aanduiding van 'n gevoeligheid vir die hele sosiale omwenteling van die jare sestig, waarsonder dit nie moontlik was vir die onskuldige soldate om uit die gemors te kom nie.

Die klankbaan is al genoeg rede om tog die film te gaan sien, met al die regte "bands" daar, van die Sataniese Alice Cooper tot Bob Dylan en The Doors.

Maar die gekose liedjies self, wat weliswaar uitstekend pas by die tonele en die briewe, is eienaardig kuis, vol angst en onskuld eerder as die aktivistiese woede wat baie van die sangers aangevuur het.

Die Stones se "Gimme Shelter" en Dylan se "Hard Rain's A Gonna Fall" is klassieke liedjies, maar tog die soort wat 'n koshuiskomitee by RAU sal laat huiwer voor hulle dit verbied.

'n Toneel uit Dear America

Gewelddadige samelewing programmeer Du Plessis

Curriculum vitae, deur Clinton V du Plessis; Clinton du Plessis-Uitgewers, R6 (AVB ingesluit). Resensie deur PIETER CONRADIE

AS onafhanklike uitgewer doen Du Plessis sy eie ding en bevestig sodoende 'n persoonlike standpunt oor die rol van die skryfambag binne 'n breër samelewingsopset. Dit is onder meer 'n daad van kontestering wat die perke verlê waarbinne werke elitistiese aansien verkry. Alreeds hierdeur word die stelsel in die breedste sin van die woord aangespreek.

Die vervreemding, ofte wel opstand teen die superego, blyk egter problematies in vele opsigte te wees. Dat die Afrikaanse samelewing sy oormaat neuroses en paranoïa bevat, gee Du Plessis deeglik van kennis.

Die persoonlike aanslag getuig van 'n ego wat om oorlewing roep, wat sy eie kop wil volg, maar enduit blyk dit dat hy homself net in terme van die samelewing kan omskryf. En dié samelewing word gekenmerk deur hawelose denke.

Gevolglik kan daar kortliks gelet word op gemene delers.

Die Suid-Afrikaanse sosiale, politieke en ekonomiese opset is vanaf die aanvangsgedig aanwesig: direkteure van private maatskappye, politiek, seks, rugby, sunny skies de lot.

Hierteenoor staan 'n waarnemer in oënskynlike afgetrokkenheid. Hy registreer voortdurend, let gerus op na die talryke enumerasies, maar juis hierin lê veel meer opgesluit.

Hy is 'n robot wat geprogrammeer word deur 'n gewelddadige samelewing en die gevoellose bestaan van alledaagsheid. Vergelyk 'n titel soos "life was easy, but it was boring". Maar ook hier hou dit nie op nie.

Die ek-spreker(s) se verwysingsraamwerk betrek 'n veel ruimer bestaan as net die onmiddellike: Viëtnam, Belfast, Afghanistan en Libanon kom ter sprake, al is dit dan net by wyse van vermelding.

Die leser sien hierin 'n sekere gemeenskaplike lotsbeskikking: die mens gekondisioneer en uitgelewer. Hy erken ook sy eie dilemma - asook as leser van die Afrikaanse poësie, dié bundel se voorgangers.

Dit is veral Johan van Wyk se invloedryke bundel Bome gaan dood om jou wat hier weerklink in sowel die tema as tegniek, byvoorbeeld: "ons vra nie langer vrae nie, aha/ ons aanbid nie langer vlae nie, aha/ ons glo nie alles wat ons sien nie, aha/ veral nie op tv nie, aha".

Ook die groot aantal titels wat na rocklirieke verwys kom via Van Wyk, maar ook deur die guru van rockverse in Afrikaans, Wessel Pretorius, na vore. Die ekspressionistiese aanbod of tipografie van Pretorius en ander sewentigers val insgelyks op.

Hierdie speelsheid van aanslag en tegniek bevestig Du Plessis se poëtiese aanklank. Die broosheid van 'n bestaan word deur spel gerelativeer, en in sake spel word meer as net tegniese vernuf bedoel. Vir diegene wat dit steeds het oor vormtug die volgende aanhaling van Johnny Clegg in The New Nation van 26 Januarie: "All feelings desire shape. All feelings want to be formed. No artist can ever give expression to feeling without form. Those two are interlinked. That's why if you say,

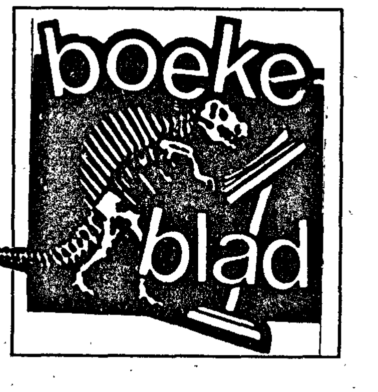

is it form or is it content, to me it is crazy. Because it is one process."

Wanneer daar dan na Du Plessis se tekste gekyk word soos hierbo gedoen is, word die bewuste strewe tot verwoording histories uitgelig. Rock-invloed, die Suid-Afrikaanse leefwêreld in die besonder dié van hamburgers, coke, isuzu-bakkies et al dui onder ondere ook op blootstelling.

Deur hierdie akkulturasie heen weerklink daar benewens 'n passiewe ingesteldheid 'n versetstem. Die leser het dit reeds geëien aan die ironiese ingesteldheid van die spreker. Hy is willens en wetens medepligtig aan die opset. Bv in "article clerk blues": tussen 8 & 5/ lewer ek my daaglikse/ kwota ure/ vir my daaglikse brood/ amen.

Dit alles teen die agtergrond van die onderneming: "mens kan van woorde alleen nie leef nie/ amandla"; "ek brandsteek al die baniere wat sê:/ build a botha future"; "ons gaan nog binnekort ons gat sien: kameraad/ in hierdie gewaande utopia: kameraad" en dies meer.

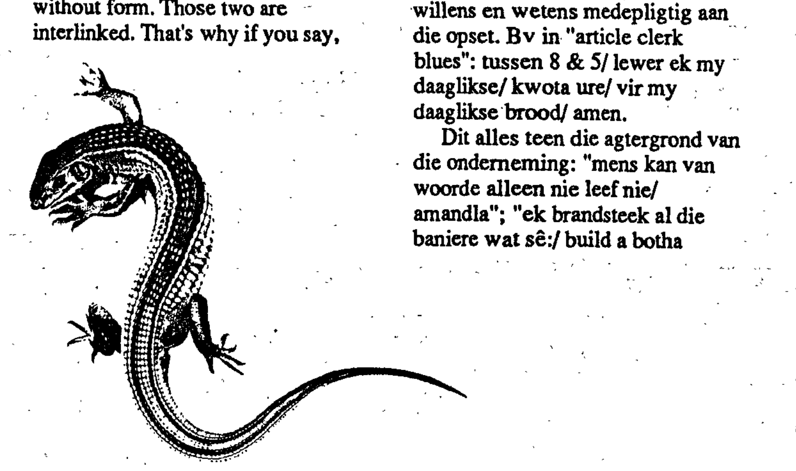

'n Marginale bestaan beteken egter steeds aanwesigheid. Die vlietende aard van die verse veral waargeneem in die collage-tegniek, die meedoen op poëtiese wyse deur middel van popliedere neig onteenseglik tot aanklank te midde van die uitsigloosheid.

Hierdie bundel kan saamgesels met tydgenootlike publikasies en is in vele opsigte 'n aanwins vir sover dit meer getuig van 'n politiese leefruimte en sosiale werklikhede.

Maar die dilemma van betrokkenheid verloop soms in 'n opvallende poëtiese vlugvoetigheid. Die anti-hegemoniese werkwyse verg dat die poësie self meer as net 'n skild moet wees; dit moet ook spies wees en wel dié van die groter geheel, naamlik die volk.

En dit makeer nog hier: saampraat en nie buikspreker speel. Plek-plek is Du Plessis se kartografie indrukwekkend, maar nog te verskans soos dit helaas hier blyk:

in god's country
wolwejag (hoeveel mense soos Barend is daar nog?)
'n dapper glimlag na gif
ondersoek na seëls afgehandel
dis vir SA om te sê of is dit ja is vir vrede, nuwe linkse party
udf nou bedreig
oproepe aan Gerber se vrou: man verwys
"spioen" se vonnis versag
vroue stroom na SA vir bevrugting, is Linda laaste op tv?
Janine se sussie doen dit beter, muggies het gruwel van lyke
verklap, babalykie is uitgeken aan string kraaltjies,
bende beroof, verkrag vrou (27),
ouers gevonnis oor hawelose kinders,
ons eie bonnie en clyde verfilm orgie van geweld en moord,
blomme na die bloed, hy het gesien hoe ma haar skiet,
kommuniste op SA, sê sakeman
euwel ondergronds is soos besmette wond, bloedbad in pretoria
simptoom van 'n siek gemeenskap
as sy dra-ma kan kry raak sy swanger, sê filmster
geen skrywer had groter invloed as andré brink, sê prof senekal
sit oefening oemf terug in die kooi?
durban lê en wag

Twee digteresse uit Opperman-skool geëiland in Afrika

Ronkedoor, deur Betsie van Niekerk. Tafelberg, prys nie vermeld. Die wolf in die blare, deur Anlen Marais. Tafelberg, prys nie vermeld. Resensie deur WILHELM LIEBENBERG

OPPERMAN het destyds die digter voorgestel as "gevang en met die stryd êrens in die ewigheid op 'n Ceylon verban". Daar sou hy dan snags by die geel gloed van die kers, soos een wat 'n skip in 'n bottel bou, elke woord laat skik tot klein stellasies vers "wat groei tot boeg en mas en takelwerk - en die uiteindelike reis ... geslote agter glas".

Dit is hierdie bekende beeld van Opperman wat by my opkom met die lees van twee netjiese en beskeie digbundels wat onlangs deur Tafelberg te water gelaat is.

Betsie van Niekerk, predikantsvrou van Upington, en Anlen Marais, 'n beeldhouer getroud met 'n geneesheer van Despatch, is volgens die flaptekste albei produkte van DJ Opperman se letterkundige laboratorium op Stellenbosch.

Oorhaastig was hulle nie met debuteer nie; hierdie twee bundels het eers op die rype ouderdom van 33 en 35 uitgekristaliseer. Tegnies verdienstelik is die verse dan ook wel, veral dié van Van Niekerk.

Wat egter opval is die mate waarin beide hierdie digters, nes Opperman se krygsgevange digter destyds, hulself geëiland vind - nie op Ceylon nie, maar hier op die Suidpunt van Afrika.

Op die oog af is Betsie van Niekerk se Ronkedoor 'n baie persoonlike bundel. Dit vertel van die dood van haar vader aan 'n siekte opgedoen in Afrika waar hy "koorsagtig oor sy mikroskoop verdiep" die slaapvlieg bestudeer het. Hy word beskryf as 'n "paria" wat nie by die gemeenskap ingepas het nie en maar liewer die bospaadjies van diep Afrika gaan opsoek het.

Dit word gou duidelik dat die wyse waarop hy uitgebeeld word as 'n ronkedoor - 'n alleenloperolifant wat uit die trop verstoot is - ook op haar van toepassing is. "In die savannas van my gees", dig sy, "sal daar altyd die roeringe/ van sy Afrika wees."

Daarby bly dit egter nie; die ronkedoor-tema neem wyer afmetings aan: dit is "stééds die Groot Trek ... die beloofde land bly aldeur/ anderkant." Terwyl sy in een gedig sê sy ken "die eed van voorgeslagte/ ...wat my steeds vaster/ bind aan eienheid en land", staan daar in 'n ander met die titel "Ontheem": Ook vrees word ingeteel/en ek is blywend bang: .../Sê nou hulle steek ook suid/my neste almal uit?

Voel sy haar as Afrikanervrou 'n verstoteling hier in die Suide, 'n "paria"? Kan sy dan werklik nie 'n toekoms vir haarself hier sien nie?

Soos Opperman se balling met sy bottel probeer sy 'n verlede rekonstrueer van 'n verlore vaderfiguur en 'n mitiese, mistieke "Afrika" - 'n Afrika "geslote agter glas" wat niks met die land waarin sy haar bevind te make het nie. Die stem van haar meester, DJ Opperman, weerklink ook nogal duidelik in die netjiese wyse waarop sy haar hunkeringe skik tot klein stellasies vers.

Anlen Marais hanteer 'n ietwat vryer vers wat ook vryer van Opperman se stempel is. Dit is op die temas van onderdak en spinnekop, wat so bekend is in die werk van Elizabeth Eybers, waarop sy voortborduur.

Haar huis met die hoë mure, hek, traliedeure en merantirame is die onderdak waarin sy skuiling vind teen die "wolf in die blare" van die titel wat, soos in die sprokie, buite blaas. Sy is "bang vir die donker". 'n Vrees wat soos in Betsie van Niekerk se poësie 'n wyer Suid-Afrikaanse betekenis aanneem.

Haar huis wat 'n "hoekerige" weerstand bied teen die natuur, wat "grens en vorm" daarop afdwing, word dan ook beeld vir die poësie - 'n beeld wat vernuftig verweef word met dié van die spinnekop wat nie soos Eybers s'n 'n agtvingerige vuis is nie, maar een wat "wegkruip agter spinnerak". Dit is 'n "bysiende spinnekop" met "introspektiewe visie" wat haar in haar eie web toespin om sodoende vir haar eie "onderdak" te skep.

Hierdie web - "stil soos 'n interieur/ van johannes vermeer" - bied egter nie net skuiling nie; dis 'n web waarin sy self op die ou end gevang is, waarin sy, soos sy dit stel, onder "huisarres" verkeer.

Dié "huisarres" blyk nogal ironies te wees, aangesien dit weinig ooreenstem met die politieke situasie waarmee mens die woord normaalweg assosieer. Dit is eerder die "huisarres" van iemand wat haarself van die wyer wêreld distansieer.

In "Uitenhage/KwaNobuhle" kry 'n mens byvoorbeeld 'n afsydige blik op onrus in Oos-Kaapland. "Hier is bloed eenvoudig rooi", skryf sy en skets 'n toneel waarin brandende motorbande, helikopters en ratels maar 'n terloopse gegewe is vir diegene wat soos sy 'n klein bestaan voer van "brood koop en toiletpapier, vrees vir hul lewens", wat tande borsel en "trots is op 'n kind..."

Dit dan is die web van huisvroudigterskap waarin Anlen Marais haar toespin en "aarselend omgaan met drome". Wanneer sy by haar sitkamervenster uitstaar, sien sy 'n Gauguin - met "koningsblou Christus ... dansende op die waters van die Gamtoos" - of 'n Chagal.

Sprokiesagtige verbeeldingsvlugte (klein vaarte agter glas) van een wat haarself "ge-eiland hou met horisonne en verlange" - nes Opperman se digter, maar hier in haar eie land.

Te gemaklik om te oortuig

Beyond Reasonable Doubt, met Rex Garner, Diane Appleby en Vera Blacker. Regie deur Rex Garner en Tammy Bonnel. In die André Huguenet-teater. Resensie deur ELIZABETH PIENAAR

DIE toneelstuk bestaan uit drie bedrywe waarvan die eerste pynlik vervelig is, die tweede vermaaklik, en die derde sentimenteel.

Die storie handel oor Sir David Metcalfe (Rex Garner) wat van moord aangekla word. Sy huishoudster beweer sy het gesien hoe hy gif in sy vrou se tee gooi, dat hy die nag soos gewoonlik dronk was en dat hy en sy vrou soos kat en hond baklei het.

Sir David is sy eie verdedigende advokaat. Só kom hy te staan teen sy lewenslange teenstander, die staatsaanklaer Anthony Blair-Booth (Neville Thomas).

Rex Garner

Blair-Booth is bombasties, geniepsig en verloor elke verbale skermutseling. Die gehoor, wat as die jurie aangestel word, en Black Magic sit en kou, is binne tien minute oorgehaal om Sir D onskuldig te bevind.

Maar 'n geoefende speurverhaalleser weet gou wat die noodwendige kinkel gaan wees en kan die einde raai.

Danksy elegante dialoog en pittige reëls is die voorspelbaarheid egter nie noodlottig vir Beyond Reasonable Doubt nie.

Die tweede bedryf is heelwat vermaakliker - dis 'n terugflits na 'n partytjie aan huis van Sir David en sy vrou, 'n paar weke voor haar gifdood. Alles is lig en vrede en hul huweliksgeluk skyn soos 'n leërskare van engele.

Die siniese, nare deel van die gehoor wat graag na Who's Afriad of Virginia Woolf sou kyk, wag vir die duiwel om uit 'n kas te spring, maar hy maak nooit sy verskyning nie.

Inteendeel, die roerende sterftoneel sluit aanhalings in uit Dylan Thomas se Under Milkwood en eindig waar Sir D soos in On Golden Pond "Not yet, not yet" snik.

Ek sal nie die aap uit die mou laat nie. Maar verwag 'n moralistiese verhaal, vertel vanuit 'n burgerlike gemakstoel, omring deur pistole teen die muur.

Rex Garner se regie (dié keer saam met mev Garner, Tamy Bonnel) is in outomatiese rat en toon min tekens van denke.

Die humor spruit uit die teks, nooit die regie nie. In die lang - of so voel dit - hoftoneel is daar skaars 'n poging tot karakterisering buiten dié van die sjarmante, pittige, slim, verontregte, ensovoorts Sir D. Sy groot teenstander, Blair-Booth, word deur Thomas sonder 'n sprankie humor gespeel, wat so te sê alle spanning in die stuk onderskep.

Vera Blacker speel mev Rogers, die huishoudster wat so min van Sir D hou, met aantreklike subtiliteit. Ongelukkig is daar nie plek vir subtiliteit in die stuk nie. Mev Rogers se gluurdery na Sir D is nie genoeg van 'n aanloop om hom van moord aan te kla nie.

Garner se vertolking is so oordonderend gemaklik, sjarmant en afgerond dat hy ongeloofbaar raak en die hele stuk daarmee vervlak.

Oumense sukkel met pensioen

Mdala, 'n werkswinkelproduksie, en We Shall Sing for the Fatherland van Zakes Mda, speel tot 8 April in die Upstairs by die Markteater. MLUNGISI KAMASE skryf oor Mdala

DIE stuk Mdala gaan oor die onaangenaamhede wat swart pensioentrekkers op betaaldag moet deurmaak.

Die oumense moet met eerste hanekraai opstaan om in die lang toue by die pensioentou te gaan wag. Party slaap sommer in die veld naby die betaalpunte.

Onder hulle is 'n moeilike ou man, Ngewabaza (gespeel deur die 24-jarige Colin Zazayokwe). Hy is 'n veteraan uit die Tweede Wêreldoorlog wat aanmekaar oorlogstories vertel.

Hy kla ook oor die vernederende kompensasie wat die swart soldate na die oorlog gekry het. Dit was 'n fiets, soldaatklere, met 'n trui en 'n wintersjas.

Terselftertyd is hy trots op die medaljes waarmee hy vereer is - die Star Africa Medal, die Brave Medal en so aan.

Die aksie - soos die omkopery van klerke om gouer gehelp te word - word afgewissel deur tradisionele liedere soos Bayanibitsha badimo (die voorvaders roep jou).

Mdala is 'n werkswinkelproduksie deur die eerste- en tweedejaarstudente van die Soyikwa Institute of African Theatre. Die regisseur is Job Kubatsi.

Zakes Mda se We Shall Sing for the Fatherland word geregisseer deur Walter Chakela van die Molopo Experimental Group.

TRUK TONEEL
GULLS
deur Robert Hewett
met RON SMERCZAK
WENNER van 6 TEATERTOEKENNINGS!
Drama, Staatsteater Pta: 21 Mrt-1 Apr
Alexander-teater, Braamfontein: 11-29 Apr
Bespreek by Computicket

dié week by die MARK

MARKTEATER
Maan - Vry 8.00nm
Sat 2 vertonings: 6.00nm & 9.00nm
SCORCHED EARTH
'n Nuwe stuk van Pieter-Dirk Uys

TEATER UPSTAIRS
Maan - Vry 8.15nm
Sat 2 vertonings: 6.15nm & 9.15nm
twee stukke:
MDALA en
WE SHALL SING FOR THE FATHERLAND

DIE LAAGER
Maan - Vry 8.30nm
Sat 2 vertonings: 6.15nm & 9.15nm
JUST LIKE HOME
deur Pieter-Dirk Uys

DIE WAREHOUSE
Maan - Vry 8.00nm Woens ook 3.00nm
Sat 5.30nm & 9.15nm Son 6.00nm
SARAFINA
Mbongeni Ngema se Broadway-treffer

KIPPIES die MUSIEKPLEK
8.30 en later
THANDI KLAASEN en SURENDRAN REDDY

MARKGALERYE
Groot Galery
Vrye Weekblad se uitstalling Beloofde Land
met foto's deur Gideon Mendel
Klein Galery
'n Huldeblyk aan Kippie Moeketsi en sy vriende

Telefoon 832-1641
Bespreek by enige Computicket, tel 28-3040

Max laat mense 'eiers' lê

Die hipnotiseur Max Collie se vertoning begin 3 April by die Staatsteater in Pretoria. PAT SCHOEMAN berig

COLLIE hipnotiseer al mense vandat hy twaalf jaar oud is. Hy is nou 77. Hy het nog niks anders in sy lewe gedoen nie.

'n Hipnotiseur by name Walford Body, wat in sy tuisdorp in Skotland bekend was, het langs Max se ouers gewoon. Max het hom eers mooi dopgehou en later hipnose op sy broers en susters geoefen. Gedurende sy jare in die weermag in Burma het hy vertonings vir die troepe gelewer.

Na jare se ondervinding het Max nou die kuns heeltemal bemeester. Hy het die mag om sterk mans te laat huil, preutse jong dames soos kabaretsterre te laat optree en groepe mense soos hoenders te laat rondfladder, kekkel en "eiers" lê.

Die mag van suggestie kan jou in jou nuutste broek laat wieps of jou voete teen die grond laat vassit asof gom daaraan gesmeer is. Max laat mense maantaal praat, maak kits-popsterre van introverte en politici van passers en draaiers (wat gevaarlik kan wees: een jong man in sy hoedanigheid as LV van Hillbrow het begin praat hoe hulle die plek moet begin "skoonmaak" van ongewenste "infiltreerders" voordat Collie hom gestop het).

Al die "manewales" word met 'n goeie sarsie humor gepeper. Soos 'n kollega gesê het: "Dit is 'n wonder dat Collie se vertoning nie die teaters in die stad toegemaak het nie."

Volgens Collie kan enigiemand leer om te hipnotiseer. Maar soos met alles, is daar mense wat dit beter sal kan doen as ander. 'n Belangrike voorvereiste is egter dat mens 'n rustige geaardheid moet hê.

Hoe werk dit? Basies op die beginsel dat alles wat mense glo vir hulle 'n werklikheid is. "Daar is nie iets soos 'n wedergebore Christen nie," vertel Max. "Hulle het hulself gehipnotiseer om te glo alles voel wonderlik. Die katalisators vir die hipnotiese beswyming is die gesange en ander rituele van die Christendom."

Die vraagstuk of hy mense dinge teen hulle wil kan laat doen of nie is ook uiteindelik beantwoord. Hy kan as hy wil. Maar hy wil nie.

Sal mense al hulle klere uittrek? Ja. Kan hy dan iemand waartoe hy redelik aangetrokke voel kry om een aand...

"Kyk," sê Max. "As dit teen haar beginsels is, sal sy nie. Maar ek kan aan haar suggereer dat ek haar man is, of haar eerste liefling... maar dit is nie waaroor dit gaan nie."

'n Mens kan werklik alles of enigiets wees wat jy GLO jy is? Veral as 'n mens die skakel tussen die bewussyn en die onderbewussyn kan kry. Maar niemand weet eintlik wat dit is nie, of hoe om die skakeling vir hulself te laat werk nie. Die konsep bly dus maar steeds 'n fantasie.

Ons verkoop die allerbeste inheemse handwerk en kuns.
Ons rare artikels is 'n fees vir die oog én die sak
ZONA
Grantlaan 64, Norwood
Tel: 728-4154

Ondersteun Vrye Weekblad
Adverteer!

Cabrera Infante sing klaagliedere vir Kuba

Die uitgeweke Kubaan, G Cabrera Infante, word dié week bekend gestel in die tweede aflewering in MARTIN STEGMAN se reeks oor wêreldskrywers.

"THE Islands came out of the ocean as isolated isles, then the keys became mountains and the shadows, valleys. Later the islands joined to form a great island, which soon became green where it wasn't gold or reddish."

Met hierdie woorde begin Guillermo Cabrera Infante sy novelle View of Dawn in the Tropics. Hy noem die boek 'n fiktiewe geskiedenis van sy vaderland, Kuba. Die teks bestaan uit indrukke gegrond op historiese foto's en kunswerke, vertellings en legendes. Só begin die stryd van 'n vrywillige banneling om afskeid te neem van sy herkoms en herinneringe.

Guillermo Cabrera Infante is gebore op 22 April 1922 in Gibara, Kuba. In sy sewentiende jaar het hy sy eerste kortverhaal gepubliseer in die gewilde Kubaanse tydskrif Bohemia. By geleentheid is hy tronk toe gestuur omdat hy "Engelse lasterlikhede" geskryf het en hy moes tot 1960 skryf onder die skuilnaam G Cain.

Hy was 'n groot ondersteuner van Castro se revolusie en het selfs vir drie jaar in die Kubaanse ambassade in Brussels gewerk. Met sy terugkeer na Havana in 1965 is hy ontnugter deur die Castro-regering. Hy het die land verlaat en in Londen gaan woon.

In 1965 verskyn Three Trapped Tigers en in 1984 Infante's Inferno.

Die vasgekeerde tiere is drie jongmans wat in die vyftigerjare in Havana rondjaag in 'n convertible, hulle saans onkapabel drink in eksotiese klubs en hulle laat meevoer deur elke Amerikaanse "B-movie" wat in die stad draai. Die Havana wat hier uitgebeeld word, is 'n erotiese stad van nagklubs, sangers, rumbas en kitsplesiertjies. Almal soek ontvlugting in 'n land wat ly onder die tirannie van Fulgencio Batista - 'n man wat sy mag behou deur afpersing, intimidasie en moorde.

Soos Manuel Puig in sy Kiss of the Spider Woman gooi Cabrera jakkalsdraaie om die formele strukture van die moderne roman. Sy storie klink soos die draaiboek van 'n goedkoop melodrama. Dit wemel van verwysings na stringe tweederangse rolprente en hul sterre. Hy laat in geen enkele sin die kans verbygaan om woordspelings in te bou nie.

Cabrera se Inferno is 'n geskiedenis van seksuele inlywing, maar ook 'n verhaal van ontvlugting en fantasie onder neerdrukkende omstandighede. Van dié werk sê Cabrera: "Dit is natuurlik met die rolprente, met hulle rou lewenskragtigheid, hulle eindelose dinamiek, hulle populêre smaak... waarmee hierdie brutale boek van my geassosieer moet word."

Die kitsch wêreld van "B-movies" bied die geleentheid tot katarsis. In die beelde wat Cabrera uit dié melodramas haal, kan hy emosies oordra wat andersins dalk verswyg sou bly.

Cabrera se twee romans is nie ontvlugtingsliteratuur nie. Dit is eintlik 'n klaaglied oor 'n land waarvan die geskiedenis gekenmerk word deur absurde onafwendbaarhede.

Van die oorspronklik 50 000 inwoners en eksotiese hardehoutwoude het min oorgebly, danksy die Spaanse kolonialiste.

Die Castro-revolusie het orde gebring ná dekades van verdrukking deur plaaslike lakeie soos Batista en Machado.

Maar benewens orde het Castro ook die onvryheid van 'n onbuigsame ideologie gebring - aldus Cabrera.

In dié twee boeke skep Cabrera onvergeetlike karakters. Hy skep 'n katalogus van dolle karakters in 'n stad van fataliste. Dit herinner baie aan Kerouac. Maar in plaas van die Amerikaanse "everything will be allright" is hier 'n Latynse melankolie, weggesteek in bronstige taalspeletjies, wat uiteindelik baie aangrypender is.

"We drove into Havana along Calzada. The lights on 12th were with us and we are passing in front of the Lyceum like a Buddhist arrow - zen! instead of zoom! I can't see the Trotcha, with its meandering gardens and the ancient deluxe bathhouses (which were located, my god, at the end of the century, in a remote hacienda outside the city walls...), just a lousy labyrinth of ruins today and the former colonial theatre which is a hotel today, less than a hotel, a decayed pension that has gone down in the world: ruins which won't find me unmoved because I can never forget them ever" (Three trapped tigers).

Cabrera Infante se Three trapped tigers en Infante's Inferno is beskikbaar in goeie vertalings, gedoen onder toesig van die skrywer. View of dawn in the Tropics en Holy Smoke ('n geskiedenis van die sigaar!) sal 'n mens maar moet laat invoer.

Hamilton Russell: op pad na die beste wyn in SA

BJ LANKWARDEN skryf oor twee uitstekende vrystellings van Hamilton Russell Vineyards by Hermanus

DIT is groot nuus dat twee nuwe wyne van Hamilton Russell Vineyards vrygestel is.

Dit is baie duidelik dat Tim Hamilton-Russell se doel om die Suid-Afrika se beste rooi- en witwyne te maak, 'n stappie nader aan sy verwesenliking gekom het.

Sy belangstelling in wyn en wynbou het begin toe hy nog jonk was - nadat hy gegradueer het aan die Universiteit van Oxford, waar hy klimatologie en geologie studeer het. Hy het toe begin soek na die mees geskikte grond om gehaltedruiwe te kweek.

Gereelde besoeke aan die wynbougebiede van die wêreld het hom oortuig dat die beste wyn in koel gebiede gemaak word. Tim het by die suidelikste punt van Afrika begin soek en het uiteindelik in 1975 'n plaas naby Hermanus gekoop.

'n Koel klimaat lewer goeie druiwe, maar in 'n warm klimaat gebeur alles te vinnig. Oormatige hitte verlaag die suurvlak in druiwe.

Baie goeie wyne word in die suidelike halfrond rondom en suid van die 38ste breedtegraad in Australië, Nieu-Seeland en Chili gemaak. Tim se plaas lê omtrent op die 34ste breedtegraad en is die suidelikste wingerd en kelder in Afrika. Dit is ook Suid-Afrika se koelste wynbougebied.

Sy wynmaker is Peter Finlayson. Peter het op Stellenbosch en in Geisenheim in Duitsland gestudeer. Hy het ook studietoere na Kalifornië, Chili en Boergondië onderneem.

Hy maak wyn van Chardonnay- en Pinot Noir-druiwe, soos dit in Boergondië gedoen word. Mens mag nie hier sê jou wyn word in die styl van die groot Boergondiese wyne gemaak nie. Jy mag ook nie sê dat jou wynmaker Boergondië en Bordeaux besoek het nie. Jy mag wel sê dat hy Côte d'Or en suidwestelike Frankryk besoek het - dus geen sprake van enige Franse wyngebied nie.

Die 1988 Hamilton Russell Vineyards Chardonnay (weer eens geen superieur nie!) is met die eerste indruk 'n tipiese en klassieke Boergondiese wyn. Ek het nog nie 'n Chardonnay van hierdie plaas geproe wat so jonk so goed is nie.

Produksie was klein in 1988 en aangesien ander wynjare binne maande ná vrystelling uitverkoop het, is daar geen twyfel dat dat hierdie wyn 'n gesogte versamelaarsitem sal wees nie.

Die geur is dié van suurlemoen met blykies van vanielje/eik wat 'n harmonieuse geheel vorm. Dit is verrassend en baie bemoedigend as jy besef dis 'n Suid-Afrikaanse wyn. Uitstekend. 'n Interessante voetnota: 'n deel van hierdie wyn is in nuwe Boergondiese vate verouder.

'n Wyn soos hierdie Chardonnay kan nie goedkoop wees nie, maar as jy in ag neem dat die oes skaars 3 ton 'n hektaar was (omtrent 20 hl/ha) en verouder is in vate wat elk R12 000 kos, kan jy verstaan waarom hulle vra en kry wat hulle wil hê.

Hierdie wyn kan nou gedrink of drie tot vier jaar lank gehou word aangesien dit meer kompleks word soos die tyd aanstap. Onthou dat hierdie groot Chardonnay's koel maar definitief nie koud bedien moet word nie.

Die 1986 Hamilton Russell Pinot Noir (geen superieur) is nog 'n lieflike wyn met 'n goeie plaasvars geur en uitstekende kleur. Weer eens die tipiese rooi Boergondiese smaak terwyl dit jonk is.

Hierdie wyn moet moet ten minste vier jaar lank weggesit word aangesien die vol glorieryke geur van die Pinot Noir slegs dan na vore sal kom.

Dit is 18 maande lank in klein vate gehou en nog 10 maande in die bottel. 'n Wonderlike wyn in alle opsigte.

Daar word hard gewerk op Hamilton Russell Vineyards om topklaswyne te produseer en hulle verdien die lof wat hulle toekom. Stel jou voor dat jy grond koop wat so koel is dat die Cabernet-druiwe slegs in uitsonderlike jare ryp word, en dit in 'n land waar daar so 'n hoë vraag daarna is!

'n Groot klomp goeie wyn kan in die toekoms uit Hermanus verwag word.

Die arme, arme Britte . . .

IN die rolprent A Fish called Wanda is daar die merkwaardige toneel waar een skelm 'n ander skelm ondervra oor verdwene buit ná 'n rooftog.

Die maniese ondervraer het die ander skelm vasgebind en toe sistematies begin om sy lieflingsvissies uit die visbak te haal en op te eet in 'n poging om hom te laat praat.

Voordat hy die vissies begin eet het, het hy aartappelskyfies geneem en in die ander skelm se gesig gedruk. Hy het 'n aartappelskyfie opgehou en iets soos die volgende gesê: "Britain's only contribution to international cuisine. Sometimes it's flavoured with what? Sometimes it's flavoured with fish." Toe begin hy die vissies eet.

Dit is natuurlik nie waar dat aartappelskyfies 'n Britse uitvindsel is nie, aangesien dit as French Fries bekend staan.

Die vraag waarby ek wil kom is: hoekom eet die Britte so sleg en hoekom is hulle sulke slegte kokke? My bietjie ondervinding van Engelse kokke is dat jy hulle die wonderlikste bestanddele kan gee en wat anderkant uitkom is smaakloos en omtrent oneetbaar.

Engeland is tog deel van Europa en net anderkant die kanaal is daar die Franse, die Duitsers, die Belge, die Hollanders, wat almal baie beter kos maak as die Britte. Dan is daar ook nog die Italianers, die Spanjaarde, die Portugese ...

Dat 'n nasie met so 'n groot letterkunde, kultuur en geskiedenis nog nooit geleer het wat goeie kos is nie, slaan my dronk.

'n Vriend - wat in Brittanje gebore is - skryf dit toe aan die feit dat die Engelse nie eintlik wyn maak nie. Hy sê dat goeie kos en goeie wyn altyd hand aan hand gaan.

Daar is moontlik 'n element van waarheid in, maar hoe verklaar hy dan die feit dat 'n mens uitstekende kos in China en Japan kry?

Toe ek 'n paar jaar gelede in Brittanje was, was daar 'n klein beriggie in The Guardian oor die eerste Britse boer wat knoffel na Europa toe uitvoer. Die joernalis het na knoffel verwys as "this noxious weed".

Ek het die arme man jammer gekry: om te dink hy gaan vanaand huis toe na 'n smaaklose ete wat in soutwater opgekook is.

KOOS COETZEE

HARRIDANS
RESTAURANT
JANET TELIAN
JACQUI CRAIG
By die Mark-teater
Breëstraat, Newtown
Tel: 838-6960

Est 1987
Yard of Ale
By die Mark-Teater
Kom kuier by ons vir huiskos, goeie wyn en lekker mense
• **Die ideale plek vir u funksies**
Bespreek vandag : 836-6611/2

Onthou ...
KOALA BLU RESTAURANT
(verskaffers van besondere kos uit Suidoos-Asië)
is oop elke middag en elke aand
Tel: 726-1515

Mayonnaise vir jou éie hartaanval

NOU die dag kyk ek na 'n bottel winkel-mayonnaise, en raak so effe naar toe ek na die bestanddele kyk. Soveel van kunsmatigheid en bestanddele wat nie al te gesond kan wees nie, kry jy net in kitskos.

Die kits-mayonnaise het bestanddele soos melksuur en verdikkers (hoekom dit verdikkers nodig het indien die regte kombinasie eiergeel en olie 'n lekker dik mayonnaise gee, weet ek nie - hier êrens word op bestanddele besnoei.)

Dit bevat ook sitroensuur, kunsmatige geursel en kleursel (waarom, as tuisgemaakte mayonnaise heerlik is en 'n natuurlike heldergeel kleur het?) en "tartrazine" (wat dit ookal is). Dit word gepreserveer deur kaliumsorbaat en natriumbensoaat - indien dit die regte vertalings is.

Dit lyk vir my na 'n ontsettende klomp gif. As 'n mens dan van kos moet doodgaan, is 'n hartaanval wat oor jare met 'n oormaat natuurlike mayonnaise grootgemaak is vir my meer aanvaarbaar as die stadige dood van kunsmatige gif wat in kitskos gegooi word.

Moenie jou laat inloop nie: wat smaak en gehalte betref, is kommersiële mayonnaise minderwaardig. Dit is dikwels ook duurder as die ware jakob. Dis baie jammer dat soveel mense dit koop en die kuns verleer het, of nooit geken het, om hul eie mayonnaise te maak.

Mayonnaise is 'n baie "ou" sous, en ek lees dat daar in die werke van Apicius - my Griekse geskiedenis is effens verroes - 'n hele paar verwysings daarna is.

Mayonnaise is sensitief vir koue en dis baie belangrik dat die bestanddele sowel as die bak waarin dit gemaak word teen kamertemperatuur moet wees, anders bind die bestanddele nie. Haal eiers lank voor die tyd uit die yskas.

Regte mayonnaise het net 'n paar basiese bestanddele, waarvan eiergeel en olie die hoofbestanddele is.

Tuisgemaakte mayonnaise

Hier volg 'n resep vir meer as 'n liter mayonnaise, wat gewoonlik hopeloos te veel is vir die gemiddelde huisvrou. Halveer die resep of gee 'n paar botteltjies mayonnaise aan jou vriende. Hulle sal dit waardeer.

6 eiergele teen kamertemperatuur
'n gelyk teelepel sout
'n groot knipple fyn witpeper
een en 'n half eetlepel wynasyn of suurlemoensap
1 liter sonneblomolie teen kamertemperatuur

Jy kan ook 'n paar lepels olyfolie vir smaak ingooi, maar moet die mayonnaise in hemelsnaam nie net met olyfolie maak nie. Dis hopeloos te ryk. Hier moet jy versigtig wees met die olyfolie.

Skei die eierwit en eiergeel baie deeglik. Gooi die eiergele 'n hele paar keer van die een dophelfte na die ander om al die eierwit te verwyder. Wees versigtig om nie die eiergeel te prik nie.

Plaas die eiergele in 'n mengbak saam met die sout, peper en suurlemoensap of asyn. Klop met 'n swaar draadklopper (en nie met 'n klitser nie) om lyf aan die eiergeel te gee. Vra iemand anders om die olie eers druppeltjie vir druppeltjie en dan in die dunste straaltjie moontlik by die eiergeel te gooi. Klop voortdurend, en raak maar 'n bietjie moeg.

As die sous te gou te dik raak kan jy 'n eetlepel asyn of 'n eetlepel water bygooi (as die sous suur genoeg is). Hou aan totdat al die olie ingeklop is. Die mayonnaise moet stewig wees en 'n diepgeel kleur hê.

Moet in hemelsnaam nie skrik as die mayonnaise skif en alles sommer weggooi nie. Jy kan dit maklik red. Neem 'n skoon bak, plaas 'n eetlepel warm water daarin, en voeg die geskifte mayonnaise baie stadig by die water terwyl jy voortdurend klop. Die mayonnaise bind nou.

Proe nou daaraan en hou op om winkel-mayonnaise te koop.

Jy kan 'n bietjie Engelse mosterd bygooi as jy van 'n mayonnaise met 'n sterker smaak hou. Mayonnaise is 'n baie veelsydige sous, en kan as basis vir baie ander souse gebruik word. Dit hou weke lank in 'n digte houer in die yskas.

Hier is een variasie: maak jou eie sous tartare, en nie die kits-tartare wat gewoonlik in restaurante saam met vis opgedien word nie.

Sous tartare

Die resep is vir een liter (maak dit kleiner soos jy wil).

1 liter tuisgemaakte mayonnaise
2 eetlepels kappertjiesade, fyngekap
6 agurkies, fyngekap
'n mengsel van fyngekapte vars kruie (pietersielie, kerwel, dragon, grasule, of wat jy ookal beskikbaar het)
2 eetlepels Dijon-mosterd (duur maar lekker)

Meng met die mayonnaise, eet lekker en vergeet die hartaanval vir die oomblik.

Ns. Maak meringue van die eierwit.

KOOS COETZEE

Die Krokodil se mooinooiens en drakebome

Die Laeveld spog met die grootste planterykdom in die land - sowat 3000 plantsoorte. In die Laeveldse Botaniese Tuin word hierdie natuurlike erfenis bewaar - en aan die publiek toeganklik gemaak. VICTOR MUNNIK het in die Tuin gaan dwaal en gaan gesels met die kurator, Johan Kluge. (Die illustrasies is deur Elise Buitendag, met vriendelike vergunning van die Laeveldse Botaniese Tuin.)

AAN die begin van die Krokodilrivier-oewerpaadjie is die boomstamme omtrent oortrek van korsmos. Korsmos is 'n natuurlike aanduider van onbesoedelde lug, het die Tuin se kurator gesê.

En die lug moet skoon wees, want kyk hoe welig groei die liggeraakte mooinooivaring.

"Die bosveld waardeur u nou stap, sal u telkens opmerk waar die paadjie wegdraai van die oewer af.

"Hier en daar is vogtige kolle met vleiplante soos biesies, sommige soorte varings en vleiblomme," sê die gids.

"Die immergroen oewerplantegroei, bekend as gallerybos, vorm 'n gordel al langs die oewers. So strek die groen bande langs al die Laeveld se standhoudende rivier, selfs deur die droë vlaktes verder ooswaarts."

Die oewerbos is plek-plek verstrengel deur rankplante. Dit laat my dink aan kurator Kluge se opmerking: 'n wilde tuin is onmoontlik sonder seekoeie wat paadjies deur die oewerbos breek, olifante wat bome omstoot... veldbrande...

Ek dink: 'n mens kan natuurlik 22 000 besoekers per jaar kry om die paadjies uitgetrap te hou.

Maar kies 'n sypaadjie sonder taksonomiese bordjies en jy vind "ongerepte natuur". Gaan sit en droom langs 'n poeletjie wat tussen die rotse agtergebly het toe die rivier in vloed was.

'n Spinnekop het 'n koepel oor die poeletjie geweef, 'n wandelende jood rank kruis en dwars deur die water. En onder, tussen die verrottende plantmateriaal, steek twee piepklein groen blaartjies uit. 'n Klein lugblasie sit op die een - suurstof wat hy, nietige ou dingetjie, self gefotosinteer het.

Van klein na groot: agter my bruis die waterval van die Krokodil wat deur die jare 'n diep skeur uit die graniet gevreet het.

"Teen die rotsagtige hange waar daar min grond is, groei geharde plante soos vetplante en rotswildevye."

Naaldekokers draal in die sproeireën van die dreunende waterval. Kinders druk hul neuse deur die draadheining. Pa's neem foto's met die bruin watermassa as agtergrond. Ma's hou die hart vas.

By die waterval-uitkyk is 'n gedenksteen opgerig vir Narendra Makan. Dit sê: "Remembrance is a form of meeting."

En het u geweet dat Jock van die Bosveld se baas, Sir Percy Fitzpatrick, eens op 'n tyd 'n deel van die toekomstige Tuin as beesplaas gehuur het?

Later was die Tuin meentgrond, waar die dorpenaars van Nelspruit se beeste geloop het. 'n Verdere deel is geskenk deur Hall en Seuns, vrugteboere wie se vrugteboorde tot teenaan die dorp loop.

In 1968 is met die Tuin begin, en in 1971 is dit oopgestel vir die publiek. Jaarliks maak sowat 22 000 besoekers hier 'n draai.

Ongeveer driekwart van die 154 hektaar word ongestoord gelaat om 'n rustige agtergrond vir die ontwikkelde tuin te skep. Dis die tuiste van bobbejane, ape, twee soorte muishonde en verskeie knaagdiere.

In die water is daar - benewens die vis - ook palings en waterskilpaaie. Nie meer krokodille nie.

'n Seekoeipaar laat soms snags hul groot voetspore op die grasperke, tussen die palms en broodbome.

Voëls word ook beskerm: 'n lys van 245 voëlsoorte wat in die Tuin waargeneem is, is onlangs opgestel.

Die Laeveld kan spog met meer as 3000 inheemse plantsoorte, skryf plantekenner Jo Onderstall.

Die laagliggende dele is subtropies en omtrent rypvry, behalwe vir dele aan die platorand waar die winters swaar is.

Die plantegroei wissel van struikagtige droë bosveld met 'n karige grasbedekking tot ruie bosveld met hoë, welige gras - en plek-plek vogtige immergroen woude.

Die Laeveld is eintlik deel van die groot Oos-Afrikaanse vlakte. Baie van die Laeveldse plante het dus tropiese verwantskappe. Met die Drakensbergketting langs het sekere elemente van die Kaapse fynbos die Laeveld al bereik.

Die gemiddelde reënval wissel van 350 mm per jaar in die noord-ooste, tot 1600 mm teen die platorand.

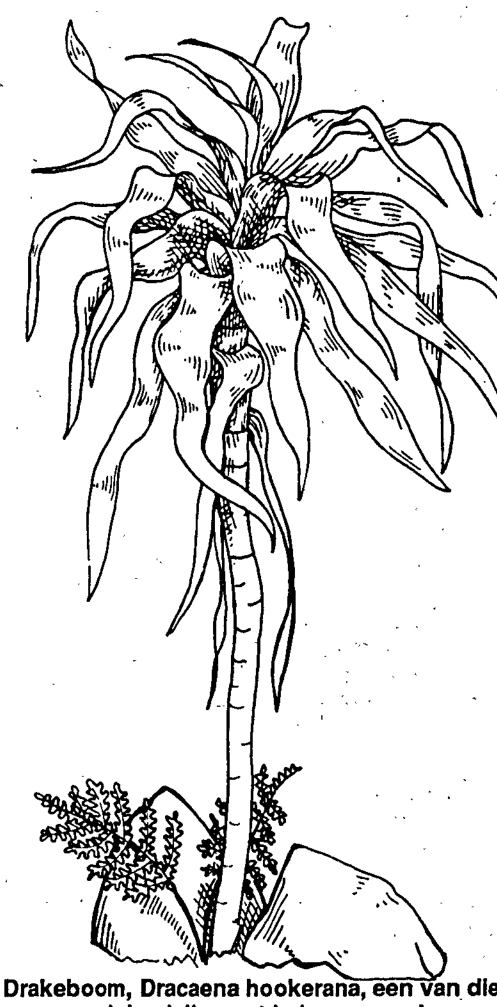

Drakeboom, Dracaena hookerana, een van die weinige lelies wat 'n boom word

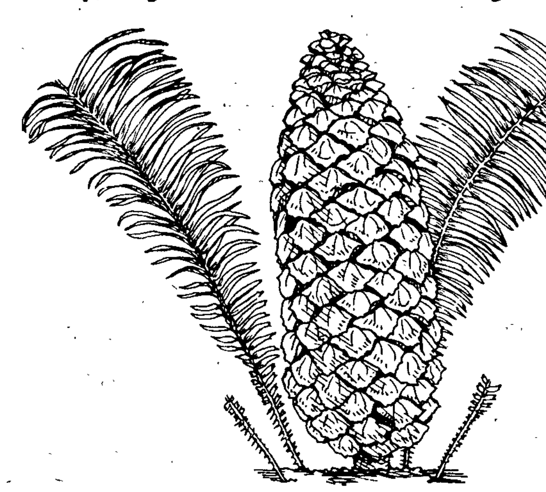

Vroulike keël van Encephalartos villosus, een van die broodbome

Sade op die lessenaar

DIEP in die tuin is die kantoor van die kurator, Johan Kluge. Die voorste muur is gebou van spoelklip - klippe uit die bodem van die Krokodil toe dit, duisende jare gelede, baie breër gevloei het as nou.

Op die stoep peul vetplante uit 'n bak. By die ontvangstoonbank staan 'n varing langs 'n waterlelie in 'n glas.

Die kurator is 'n vriendelike, maar nie juis spraaksame mens nie.

Daarom vra ek hom maar oor die geelbruin sade op sy lessenaar.

"Broodboomsade."

Word broodbome nog ernstig bedreig?

"Ja, mense sal hulle seker maar altyd uit die veld steel." En broodbome plant so moeilik voort. Daar moet 'n manlike en 'n vroulike plant bymekaar wees, en hulle moet op dieselfde tyd ryp word.

"Wat is die grootste bedreiging vir die tuin?"

Fabrieke

Droogte is hy nie juis voor bang nie, want daar is damwater. Maar dis die pienk Lantana en die pers jakaranda wat die Tuin inval.

Besoedeling?

Nie juis nie. Wel, denneplantasies. Dit word mos groen woestyne genoem, niks groei saam met denne nie. Soos mielies.

Daar is twee fabrieke naby die Tuin. Delta mangaanfabriek het duur installasies om besoedeling te bekamp, en dan is daar Ngodwana se papierfabriek.

Maar die lug is nie te erg besoedel nie, die korsmos groei.

Wat is sy dagtaak?

Daar is daagliks navrae vir identifikasie van plante, praatjies aan besoekende groepe, raad oor aanplanting van inheemse plante, versamelingstogte en natuurlik die instandhouding van die Tuin.

Daar is ook 'n kwekery wat inheemse plante aan die publiek lewer. Honderde wilde olywe, verlede jaar se boom van die jaar, is deur die kwekery verkoop. En van vanjaar se wilde of Kaapse kastaiing, is ook al 'n hele paar verkoop.

Vogliewende plante op die woudvloer

Plant pienk: die Mooiboom

MOOIBOOM is die vertaling van die wetenskaplike naam van vanjaar se boom van die jaar, Calodendrum capense. Dis oor sy uitbundige pienk blomme wat die Kaapse kastaiing of wildekastaiing so genoem word.

Die mooiboom behoort tot die familie Rutaceae, wat die kommersiële sitrusbome en die boegoespesies insluit.

Dié plante het olieklliertjies onder die blare, wat meestal aromatiese olies bevat. Dis waar die boegoe se medisyne sit.

Daar is vyftien inheemse boomsoorte in hierdie familie, onder hulle die perdepram, perdepis en witysterhout.

Die wildekastaiing kom net in Afrika voor, rofweg van Swellendam met die ooskus noordwaarts tot in Ethiopië. Hy groei normaalweg in beboste klowe, soms redelik naby die see, omdat hy effens soutbestand is. Die hoogte van die boom wissel van sewe tot twintig meter, afhangende van die groeiplek.

Reusagtige wildekastaiings is te sien by die piekniekplek onderkant die Hanglipkrans in die Hanglipstaatsbos by Louis Trichardt.

In die vroegsomer dra die wildekastaiing soveel blomme in groot, samegestelde trosse, dat die groen lower byna heeltemal verberg word. Baie pienk, dus.

Die aanvanklik liggroen vrugte word in die herfs bruin ryp, en bars dan oop. Die sade is lekkernye vir bosduiwe.

Die wildekastaiing het ook sy plek in die voedselketting. Sover bekend is sewentien insekspesies van agt families wat aan hom eet. Die opvallendste van hulle is vier skoenlappers van die familie Papilionidae.

Die wildekastaiing word reeds elders ter wêreld - by voorbeeld Australië - as sierboom aangeplant. Ná vanjaar sal dit hopelik meer in ons eie land gesien word.

Die jong bome is rypgevoelig, maar groot bome kan taamlik strawwe ryp verduur.

Die bome groei relatief stadig (hulle begin eers na ses of sewe jaar blom), maar hulle is verbasend droogtebestand.

Die wildekastaiing kan aangeplant word in die humiede en sub-humiede streke van die winterreën, heeljaar- en somerreëngebiede.

Talle kwekerye verkoop boompies, maar hulle kan ook van saad gekweek word.

Vir verdere inligting of raad kontak die Departement van Omgewingsake, tel 012 3103842 of Privaatsak X447, Pretoria, 0001.

Boomliefhebbers, onthou boomplantdag is die tweede Vrydag in Augustus.

MUSIEK

Jameson's Bar, Commissionerstraat: 'n Wye verskeidenheid van SA musiek: van mbaqanga tot pseudo-samba. Jazz by die Saterdagmiddagete, geen toegangsgeld. Vrydagaand speel The Genuines. Saterdagaand word daar konsert gehou met gewilde groepe soos Koos, Genuines, Soft Target en Dislexix. Bright Blue speel Dinsdag-, Woensdag- en Donderdagaand.

Roxy Rhythm Bar, Mainstraat, Melville: Vanaand: African Jazz Pioneers. Saterdagmiddag: Little Sister, -aand: The Jive. Maandagmiddag: Pierre van Staden, -aand: Fat City. Dinsdag: Little Sister. Woensdag: Shifty Henry. Donderdag: Rush Hour. Vrydagmiddag: Tam Minter, -aand: African Jazz Pioneers. Tel: 726-6019.

The Junction, h/v Breë- en Claimstraat: Die ouer rock en new wave wat hier gespeel word, is 'n welkome afwisseling van die disko-twak op ander plekke. Chris Prior en Neil Johnson is soms op Saterdagaande die platejoggies.

Kippies, Mark-teater, Newtown: Township-jive in sy meer voorstedelike gelyke. Huldeblyk aan Kippie Moeketsi met onder andere Allen Kwela en Barney Rachabane. Hierdie vertoning is verleng tot 8 April.

No 58, Hillbrow: Bring Back That Lovin' Feeling. Met Anne Powers, Edwin van Wyk, Barbara Tellinger, Marilyn Taylor en The Boys in the Band - Garth Victor, Reuben Sameuls en Kai.

Bones, Rosebank: Restaurant met buitelugbiertuin vir yuppies en aspirant-yuppies. Vrydag: Double Image. Saterdag- en Sondagaande: gaskunstenaars. Woensdag: Sugar and Spice. Donderdag: Dave Dell. Tel: 788-1337.

The Thunderdome, h/v Claim- en Noordstraat: "Mega"-disko, kroeë en groepe. Baie spieëls en hoë hakke. Oop van Dinsdae tot Saterdae. Die nuwe gereelde orkes is Cinema, wat met lasers, ligte en video's vermaak verskaf aan die tieners. Tel: 238-738

Rumours, Rockeystraat: 'n Tipiese Rockeystraat laataand "joint" vir mense wat soms werk ook. Tel: 648-4605

Late Nite Duke's, Melville: Laatnagalternatief vir Rockeystraat. Oop van vyfuur smiddags tot baie laat saans en Saterdae vir middagete. Etes word sewe dae van die week tot laataand bedien.

Rake's Wine Bar, Ridgestraat 20, Parktown: Eintlik 'n ou huis met 'n groot tuin. Ligte etes op die grondvloer en steak op die boonste verdieping. Vrydagaand: Roots en die eenmanvertoning Nebbon.

Dixieland-jazz deur die Jazz Aces op Saterdae tussen een- en vyfuur. Die Waldorf String Band is Sondae aan die beurt. Tel: 484-1714.

Club Manzattan, Moletsane, Soweto: Hoërinkomstegroep disko. Oop van elfuur die aand. Op Maandae en Dinsdae is toegang gratis. Twee gratis biere op aande wanneer toegang gevra word. Ledegeld R10. Alle soorte musiek. Tel: 930-1735

Idols, bokant van Endstraat: Lang toue van oorentoesiastiese jollers buite. Musiek en plesier vir die tiener-yuppies. Tel: 402-7840

Capone's, Louis Bothalaan 440: Restaurant met orkes. Dinsdag: Brynn. Woensdag: Alan Gold. Donderdag: Largèsse. Vrydag: Alan Gold. Saterdag: Tam Minter. Sondag: Largèsse. Tel: 640-7582

Easy By Night, Natalspruit: Vir hoëinkomstegroep jollers. Baie gewild onder Sowetane op Woensdagaande. Speel saam as jy 'n BMW het. Tel: 864-4748

Club Status, Fun Valley: Disko met baie dansplek. Syndicate met Ronnie Joyce is die gereelde orkes in die pas opgeknapte klub. Tel: 945-1001/2

Hard Rock Cafe, 204 Oxfordlaan, Illovo: Baie gewilde tiener-uithangplek wat so goed doen dat hulle selfs t-hemde (met hulle naam op) met welslae bemark. Middag- en aandete op die maat van bekende treffers, herroep deur die groep Alzec wat Woensdae en Sondae optree.

King of Clubs, h/v Mark- en Von Wiellighstraat: Hi-NRG gemors op boonste verdieping op Woensdae, Donderdae, Vrydae, Saterdae en Sondae. Disko-mbaqanga op die onderste verdieping. Toegang: R3. Tel: 331-6727

Blues, 165 Marshallstraat: Word meestal besoek deur wesens van die noordelike voorstede (ouderdom tussen 25 en 35). Disko-musiek, flitsende ligte, spieëls, mense met grimering... daai soort van ding.

Nuwe jazzklub in Kaap

Goeie nuus vir die jazz-hongeres in Kaapstad. 'n Nuwe klub, Club 5-2-4, het agter die Landdros-Hotel in Landsdownstraat oopgemaak waar een van die eerste jazz-plekke in die Kaap eers was. Sakhile het verlede week goed daar afgegaan en Tananas speel Saterdagmiddag. Naweke sal grootliks aan disko behoort, terwyl jazz Saterdag- en Sondagaande aan die beurt kom. Tel 71-6055.

The Base: Vanaand en Saterdag- en Sondagaand kan Tananas met Steve Newman gesien word. Woensdagaand is dit reggae met Sons of Selassie. Donderdagaand speel The Genuines.

Villa Revue: Workforce speel hier. Saterdagmiddae is daar 'n paar ernstige jazz-sessies.

Rompie's Rhythm Bar, Regency Hotel: Die groep Loco is elke aand te sien met weergawes van bekende kommersiële musiek.

Tatler's, Silversands: Dinsdae tot Donderdae is die Tony Schilder-trio te sien. Vrydagaand kan die liefhebbers van laserstrale, John Travolta en alles wat met disko te make het, die groep Collage gaan geniet en Sondagaand is dit jazz met Jeff Weiner en Mainstream.

Idols, Loopstraat: Verskeie musieksmake kan blykbaar hier bevredig word. Acid house, funk en old soul tot die nuuste treffers word deur die platejoggie gespeel.

Arties Cellar Pub, Riebeeckstraat 34: Verskeie jazzgroepe tree elke Saterdagmiddag tussen 2 en 6 hier op.

TEATER

Pieter Dirk Uys se **Scorched Earth** het gister in die Hoofteater by die Mark in Newtown begin. Die opvoering is ook deur hom geregisseer.

Tom Foolery, Leonard Rayne-teater, Doornfontein: Musikale revue na die woorde, musiek en lirieke van Tom Lehrer. Met Richard Loring, Malcolm Terrey, Mark Richardson en Celeste Litkie.

Beyond Reasonable Doubt, André Huguenet-teater, Hillbrow: 'n Hofdrama gegrond op die bekende Jeffrey Archer-verhaal. Met Rex Garner, John Hussey en Vanessa Cooke.

Sarafina, Warehouse by die Markteater: Die tweede rolverdeling van Mbongeni Ngema se Broadway-treffer. 'n Vernuftige bemarking van die revolusie à la Chorus Line. Blink en oppervlakkig.

Whale Nation met Dawid Minnaar by The Black Sun, 262 Louis Bothalaan, Orange Grove: Dinsdag tot Sondag om 8.30. Die groep Peto kan Dinsdag, Donderdag en Saterdag om 10.30 gesien word. 'n Opvoering genaamd **Schitz-are-free-in-here** met Sean Higgs, Liam Cundill, Lesley Rochat en Paul Savage is Woensdag, Vrydag en Sondagaande aan die beurt. Elke Vrydag en Sondagaand om 9-uur word poësie voorgedra.

Gulls, Staatsteater, Pretoria. Met Ron Smerczak en Jeremy Taylor.

Goree, Upstairs, Markteater: 'n Geestelike reis op soek na dans deur Matsemela Manaka. Regie: John Kani. Met Nomsa Manaka en Sibongile Khumalo.

Nunsense, Alhambra, Doornfontein: Die groep jolige nonne is terug in Johannesburg na 'n tydjie in die Kaap en Durban. Met onder andere Kate Normington, Gaby Lomberg en Natalie Gamsu.

Kaapstad

Baxter-teater, Mainstraat, Rondebosch: Studio: Andrew Buckland se **The Ugly Noo Noo.** Tot 1 April. **Orgasmo Adult** begin Maandag in die Studio. Die SA College of Music bied Dinsdag **Music Is Fun** aan en **Travelling Shots** begin Donderdagaand. **Sounds of Africa** (Bayete en Sakhile) deur die Kaapstadse filmvereniging is te sien in die Hoofteater tot 1 April. **Die Kaapstadse filmfees** begin Maandag in die hoofteater.

Nico Malan, Strandgebied: Die bekende **Singin' in the Rain** is in die Operahuis te sien tot 1 April. Die **Bergvliet Murder Mystery** deur David McGillivray en Walter Zerlin word in die Arena opgevoer. In die Hoofteater kan **Die vonkel in haar oë** met Flip Theron en Pieter Bredenkamp gesien word.

Theatre on the Bay, Kampsbaai: **Charley's Aunt** met Tobie Cronje. Tot 8 April.

GALERYE

Les Art International: Werke van Dufy, Matisse, Pissarro, Signac and Vlaminck. Tot einde April.

Goodman-galery: Kunswerke deur Gail Catlin. Tot 8 April. Waterverfwerke en tekeninge deur Walter Battis en Max Wolpe. Van 15 April tot 6 Mei.

Johannesburgse Kunsmuseum, Joubertpark, Kleinstraat: 'n Nuwe uitstalling van Suid-Afrikaanse kunstenaars wat skilderye en beeldhouwerk insluit.

Kim Sacks-galery, Cavendishstraat, Bellevue: Die galery en pottebakkersentrum spog met verskeie soorte handwerk - keramiek, houtwerk, tekstiele en juwele. 'n Versameling van Suid-Afrikaanse mandjies en Suid en Sentraal Amerikaanse handwerke word tans uitgestal. Verskeie handgemaakte porselein deur Kim Sacks en 'n versameling Pedi-potte is ook te sien.

Markteater-fotogalery, Newtown: Gideon Mendel se fotografiese uitstalling, Beloofde Land asook 'n satiriese beeldhou-uitstalling deur Brett Murray duur tot 15 April.

Galery 21: Etswerke deur Giulio Tambellini en Sonja Strafella van 4 April.

Cassirer-galery, Mutualplein, Rosebank: Ballet, teater en film kostuums, ontwerp deur bekende Franse, Engelse en Suid Afrikaanse ontwerpers van 24 April tot 6 Mei.

Everard Read-galery: Landskappe deur verskeie kunstenaars. Tot 10 April.

Natalie Knight-galery: Verjaardag-herdenkingsuitstalling. Internasionale kontemporêre kunstenaars en moderne meesters.

African Magic: Inheemse handwerk en kunsartikels. Ongewoon en outentiek. Nuwe werke gereeld beskikbaar. Rockeystraat 20, Bellevue, Johannesburg Tel: (011) 648-4548 en 9a Milkwoodsentrum, Plettenbergbaai Tel: (04457) 32-908.

Kaapstad

Cadres d'Esprit, The Drive 29, Kampsbaai - Grafiese werke en tekeninge deur Titia Ballot.

Gallery 709, Adderlystraat - Uitstalling van collages deur Israelse kunstenarses Naama Nothmann open, Sondag 2 April. Tot 16 April.

Cape Gallery, Kerkstraat 60: Nuwe werke deur Pieter van der Westhuizen en George Botha.

Kunskamer, Bergstraat 14: Suid-Afrikaanse kunstenaars soos Pierneef, Maud Sumner, Maggie Laubser, Irma Stern, Preller, Welz, Kibel, Caldecott en Boonzaaier. Nuwe werke van Irma Stern en Gregoire Boonzaaier.

Artscene, St Andrewslaan, Seepunt: 'n Uitstalling van handgeblaasde glaswerke deur Gary Tompson en David Reade volg asook keramiek-beeldhouwerke deur Barbara Jackson. 'n Verskeidenheid van Suid-Afrikaanse kunstenaars se werke sal ook te sien wees. Tot 7 April.

FILMS

Kaapstadse filmfees

Baxterteater

Maandag 3 April
6nm: Madame Sousatzka
8.15nm: La Bohème
10nm: Patty Hearst
Dinsdag 4 April
6nm: A Short Film about Killing
8nm: A World Apart
10.15nm: I've heard the Mermaids Singing
Woensdag 5 April
6nm: Track 29
8nm: Come and See
Donderdag 6 April
2.30nm: Vincent
6.00nm: Rosa Luxemburg
8.15nm: The Secret Garden
10.15nm: Ballhaus Barmbek
Vrydag 7 April
6nm: A World Apart
8nm: Madame Sousatzka
10.15nm: A Short Film about Killing
Saterdag 8 April
10.30vm: I've heard the Mermaids Singing
2.20nm: Come and See
5.45nm: A Handful of Dust
8nm: Track 29
10nm: The Secret Garden
Maandag 10 April
6nm: La Bohème
8nm: Rosa Luxemburg
10.15nm: Have You Seen Drum Recently?
Dinsdag 11 April
6nm: Ballhaus Barmbek
8nm: A Handful of Dust
10.15nm: Manifesto
Woensdag 12 April
2.30nm Have You Seen Drum Recently?
6nm: The Music Teacher
8nm: I'ver heard the Mermaids Singing
10nm: Haunted Summer
Donderdag 13 April
6nm: Burning Secret
8nm: Shame
Vrydag 14 April
2.30nm: The South
6nm: Virgin
8nm: Mascara
10nm: Salome's Last Dance
Saterdag 15 April
10.30vm: Shame
2.30nm: Burning Secret
6nm: The Rainbow
8.15nm: The Music Teacher
10.15nm: The Secret Garden
Maandag 17 April
6nm: Welcome to Germany
8nm: Salome's Last Dance
10nm: Mystic Pizza
Dinsdag 18 April
6nm: Bodily Restraint or Rites of Love (voorlopig)
8nm: Virgin
10nm: The Lair of the White Worm
Woensdag 19 April
6nm: Iratan and Iracema
8.15nm: Bodily Restraint or Rites of Love (voorlopig)
Donderdag 20 April
6nm: Brightness
8nm: The Rainbow
Vrydag 21 April
6nm: Bodily Restraint or Rites of Love (voorlopig)
8nm: Love and Fear
10.15nm: Mascara
Saterdag 22 April
6nm: Welcome to Germany
8nm: Love and Fear
10.15nm: The Lair of the White Worm

In die Labia:
Maandag 10 April
6nm: Patty Hearst
8nm: Vincent
10nm: Track 29
Dinsdag 11 April
5.30nm: Come and See
8.15nm: The Secret Garden
10.15nm: A Short Film about Killing
Woensdag 12 April
6nm: Vincent
8nm: Patty Hearst
10nm: Rosa Luxemburg
Donderdag 13 April
6nm: Iratan and Iracema
8.15nm: Shot Down
10.15nm: Ballhaus Barmbek
Vrydag 14 April
6nm: The Cry of Reason, saam met Robben Island, Our University
8.15nm: Manifesto
10nm: Death of a Son
Saterdag 15 April
6nm: Haunted Summer
8.15nm: The Lair of the White Worm
10.15nm: I've Heard the Mermaids Singing
Maandag 17 April
5.45nm: The South
8nm: The Rainbow
10.15nm: Manifesto
Dinsdag 18 April
6nm: Brightness
8nm: Haunted Summer
10.15nm: Mascara
Woensdag 19 April
6nm: Death of a Son
8nm: Burning Secret
10nm: The South
Donderdag 20 April
6nm: Vincent
8nm: Love and Fear
10.15nm: Shot Down
Vrydag 21 April
6nm: The Cry of Reason, saam met Robben Island, Our University
8.15nm: Welcome to Germany
10.15nm: Virgin
Saterdag 22 April
6nm: Shame
8nm: Mystic Pizza
10nm: Salome's Last Dance

Kommersiële films

*** Sterk aanbeveel
** Sien gerus
* Vermy as jy nugter is
Prente sonder sterretjies is nog nie beoordeel nie
SK - Ster Kinekor
M - Metro
K - Kaapstad
PWV - Pretoria, Witwatersrand, Vereeniging

DANGEROUS LIAISONS - 'n Film wat spog met name soos Glenn Close, Michele Pfeiffer en John Malkovich kan nie anders as om goed te wees nie, veral nie wanneer daar gevaarlike emosionele en seksuele speletjies gespeel word nie. SK: PWV, K.

Onafhanklike bioskope op bladsy 12

RED SORGHUM - Wenner van die Golden Bear-toekenning vir beste film by die 1988 internasionale Berlyn-filmfees is 'n idealistiese verhaal oor liefde, smart en lyding. Dit speel af 1930 tydens die Chinees-Japanse oorlog. Met Gogn Li en Jiang Wen.

HIGH TIDE - Die bekende Australiese aktrise, Judy Davis en regisseuse Gillian Armstrong werk vir die eerste keer weer saam sedert My Brilliant Career. High Tide handel oor verlore liefde tussen moeder en dogter, die oorsaak en die gevolge daarvan. Ook met Jan Adele en Colin Friels. SK: PWV

TWINS - Danny DeVito en Arnold Schwartzenegger speel die hoofrolle as

tweelingbroers wat nie van mekaar se bestaan geweet het nie. Julius (Schwartzenegger) vind uit dat hy een van 'n tweeling is en besluit om sy broer op te spoor met skreeusnaakse gevolge. SK: PWV, K

***WOMEN ON THE VERGE OF A NERVOUS BREAKDOWN - Dit lyk of vroue tot vervelens toe gaan kla oor die feit dat die wêreld deur mans aan die draai gehou word. Die storie handel oor 'n paar vroue wie se mans hulle op een of ander manier bedrieg het en hul oorwinning oor smart. SK: PWV,K

***IMAGINE: JOHN LENNON - 'n Moet vir Lennon-liefhebbers. In die dokumentêre huldeblyk word 'n mens teruggeneem na die Beatle-era, John se kinderjare en sy lewe saam met Yoko. Sy seuns, Sean en Julian lewer ook kommentaar oor hulle pa. 'n Meer konserwatiewe Yoko met kort hare vertel ook hoekom sy besluit het om van die meer private beeldmateriaal aan die publiek te vertoon. SK: PWV.

***MIDNIGHT RUN - Die onvergeetlike Robert de Niro speel die hoofrol in Midnight Run. De Niro, wat sonder sy vetjies 10 jaar jonger lyk, is Jack Walsh, 'n gewese polisieman wat sy eie metodes inspan om misdaad te bekamp. Charles Grodin is Duke, die man wie se bloed Walsh soek... M, SK: PWV, K

***BABETTE'S FEAST - Dié film, wat 'n Oscar as die beste buitelandse prent gewen het, handel oor die invloed wat 'n vlugteling van die Communard-opstand in Parys (en spesifiek haar kookkuns) het op 'n klein dorpie op die Jutlandse kus in Denemarke. Gegrond op 'n roman van Isak Denisen. SK: PWV, K

***A FISH CALLED WANDA - Cleese en Palin van die Monty Python-span saam met Jamie Lee Curtis (as stomme femme fatale wat uiteindelik verlief raak) en Kevin Kline in 'n juweeldiefstal-avontuur. So snaaks dat almal huis toe gaan met seer wange. Wanda is 'n vis...en die mees sexy vrou wat Cleese sê hy ooit gesien het. SK: PWV, K.

**RAINMAN - Dustin Hoffman en Tom Cruise vertolk die rolle van twee broers wat weer ontmoet na hul pa se dood. Charlie (Cruise) stel dit ten doel om uit te vind hoekom hy net 'n motor en 'n klomp roosbome geërf het en wie die ander drie miljoen dollar ryker geword het. SK: PWV, K.

**THE ACCUSED - Jodie Foster is Sarah Tobias. Sy word deur drie mans, aangehits deur toeskouers, in 'n kroeg verkrag en haar stryd teen die skuldiges begin. Haar prokureur (Kelly McGillis) is huiwerig oor die hele aangeleentheid en Sarah beskuldig haar daarvan dat sy aan haar twyfel as gevolg van haar agtergrond. SK, M: PWV, K

**WORKING GIRL - Die verhaal van twee vroue: 'n n··dige baas en haar s·kretaresse en hulle oorlog om die man van hulle drome vas te trek. Wenner van vier Golden Globe-toekennings en genomineer vir ses Academy-toekennings maak die fliek 'n moet. Met Sigourney Weaver, Harrison Ford en Melanie Griffith. SK: PWV, K

**GORILLAS IN THE MIST - Gegrond op Dian Fossey se stryd om die berggorillas van uitwissing te red. Sigourney Weaver speel die hoofrol in die rolprent wat al twee Golden Globe-toekennings losgeslaan het. Ook met Bryan Brown en Julie Harris. M, SK: PWV, K

**TO KILL A PRIEST - Christopher Lambert speel die rol van Vader Alec, 'n priester wat die owerhede laat sidder met die charisma wat hy van sy preekstoel af uitstraal. Hoewel die naam Vader Alec gebruik word, word die werklikheid nie van die fiksie onderskei nie. In 1984 is Vader Jerry Popieluszko koelbloedig deur die Poolse veiligheidspolisie vermoor en dié is sy verhaal. SK: K

**COCKTAIL - Tom Cruise is Brian Flanagan, 'n ambisieuse jong man wat aan die hand van die ervare Doug Coughlin (Brian Brown) die beste kroegman in Manhattan word. 'n Romanse met 'n pragtige kunstenares bring nuwe perspektief in Brian se lewe. SK: PWV, K

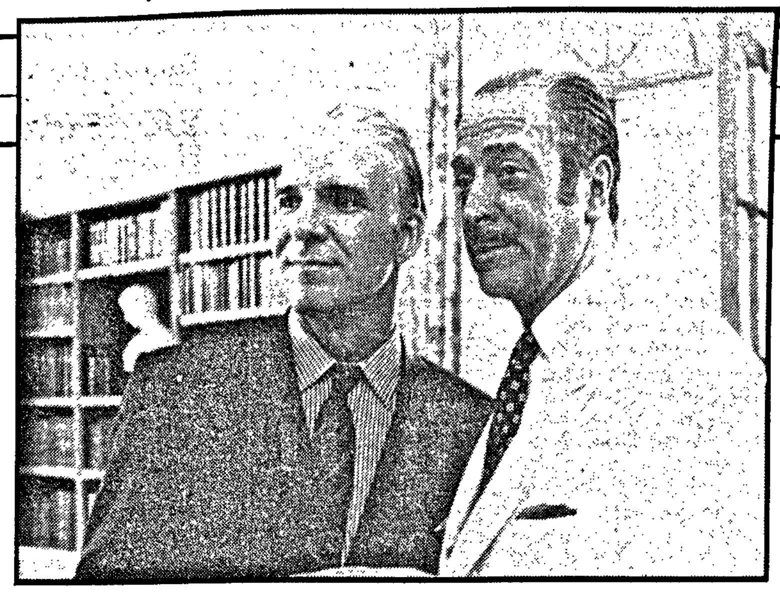

Steve Martin en Michael Caine in Dirty Rotten Scoundrels — sien bladsy 5

Die Afrikaanse weergawe van Kinekor se filmgids kom ongelukkig te laat om te plaas

Kaapstad

STER-KINEKOR 23-24 MARCH 1989
MOVIES

ALL CINEMAS & DRIVE-INS CLOSED THIS FRIDAY 24th BUT MIDNIGHT SHOWS AT SOMERSET WEST AND GOODWOOD DRIVE-IN (SEE BELOW) ● CINEMAS OPEN SATURDAY 25th & MONDAY 27th

CINEMAS ADVANCE BOOKING AT COMPUTICKET (ENQUIRIES (021) 21-4715)

JAMMER KAAPSTAD, DIÉ WEEK SE PROGRAM WAS (WEENS PASE) NIE VAN STER-KINEKOR BESKIKBAAR NIE. KAAPSE FILMFEES IS LANGSAAN.

Maynard Mall Wynberg
MAIN ROAD, TEL. 71-0131
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
THE NAKED GUN
LESLIE NIELSEN. Laugh-a-minute comedy hit. (2-10)

DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
Arnold Schwarzenegger, Danny de Vito as
TWINS Hilarious comedy. (All)

DAILY: 9.45, 12, 2.30 pm ONLY
LADY AND THE TRAMP
Walt Disney's all-time favourite classic. (All)
DAILY: 5.30, 8.00, 10.15 pm
JODIE FOSTER ● KELLY McGILLIS
THE ACCUSED
Powerful courtroom drama (2-18)

DAILY: 9.45, 12, 2.30 pm ONLY
JODIE FOSTER ● KELLY McGILLIS
THE ACCUSED
Powerful courtroom drama (2-18)
DAILY: 5.30, 8.00, 10.15 pm
LADY AND THE TRAMP
Walt Disney's all-time favourite classic (All)

Protea Claremont
MAIN ROAD, TEL. 61-7979
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
THE NAKED GUN
LESLIE NIELSEN. Laugh-a-minute comedy hit. (2-10)

DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
MELANIE GRIFFITH ● HARRISON FORD
WORKING GIRL
... her time has come. A Mike Nichol's film. (2-16)

DAILY: 10, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
● SIGOURNEY WEAVER ●
GORILLAS IN THE MIST
Critically acclaimed drama. (All)
★ SATURDAY at 9.45 am ★
GREAT MOUSE DETECTIVE

Constantia Rosebank
MAIN ROAD, TEL. 686-6849
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
GLENN CLOSE ● MICHELLE PFEIFFER
DANGEROUS LIAISONS
Lust, Seduction, Revenge — A must see! (2-16)

DAILY: 10, 2.30, 5.15, 7.45, 10.15 pm
DUSTIN HOFFMAN ● TOM [illegible]
RAINMAN
Brilliant drama. 8 Academy nomi[illegible]

DAILY: 9.45, 2.30, 8.00 p[illegible]
Don't miss this las[illegible]
LE GRA[illegible]
French with English [illegible]
DAILY: 12, 5.3[illegible]
TO K[illegible]
Christo[illegible]

Tyg[illegible] [illegible]-6710
DAILY [illegible] 10.15 pm
Arnold [illegible] nny de Vito as
TWI[illegible] [illegible]us comedy (All)

DAILY: 9.45, 12, [illegible]30, 8.00, 10.15 pm
MELANIE GRIFF[illegible] ● HARRISON FORD
WORKING GIRL
... her time has come A Mike Nichol's film. (2-16)

DAILY. 9.45, 12, 2.30 pm ONLY
LADY AND THE TRAMP
Walt Disney's all-time favourite classic. (All)
DAILY: 5.15, 7.45, 10.15 pm
DUSTIN HOFFMAN ● TOM CRUISE
RAINMAN
Brilliant drama 8 Academy nominations (2-18)

DAILY: 10, 2.30 pm ONLY
DUSTIN HOFFMAN ● TOM CRUISE
RAINMAN
Brilliant drama. 8 Academy nominations. (2-18)
DAILY: 5.30, 8.00, 10.15 pm
LADY AND THE TRAMP
Walt Disney's all-time favourite classic (All)

Monte Carlo
FORESHORE, TEL. 25-3052
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
GLENN CLOSE ● MICHELLE PFEIFFER
DANGEROUS LIAISONS
Lust, Seduction, Revenge — A must see! (2-16)

DAILY: 9.45, 12, 2.30, 8.00, 10.15 pm
JOHN CLEESE, KEVIN KLINE, JAMIE LEE CURTIS
A FISH CALLED WANDA
A wild, sexy comedy (2-18)
NIGHTLY: 5.30 pm ONLY
Tantalizing . . . War-of-the-sexes-comedy!
WOMAN ON THE VERGE OF A NERVOUS BREAKDOWN
(With sub-titles) (2-14)

Elite Sea Point
SEA POINT, TEL. 44-8941
DAILY: 2.30, 9.00 pm
THE UNBEARABLE LIGHTNESS OF BEING
DANIEL DAY-LEWIS A lover's story. (2-21)
DAILY 5 30 pm
BABETTE'S FEAST
(With sub-titles) Outstanding entertainment. (All)
Special ● Saturday & Next Week 10.30, 2.30 pm
NOTE: All tickets one price, R2,00 each
BIG TOM HANKS. (All)

Golden Acre
CITY, TEL. 25-2720
DAILY: 9.45, 12, 2.30 pm ONLY
LADY AND THE TRAMP
Walt Disney's all-time favourite classic. (All)
DAILY: 5.15, 7.45, 10.15 pm
DUSTIN HOFFMAN ● TOM CRUISE
RAINMAN
Brilliant drama 8 Academy nominations. (2-18)

DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
MELANIE GRIFFITH ● HARRISON FORD
WORKING GIRL
... her time has come A Mike Nichol's film. (2-16)

DAILY: 10, 2.30 pm ONLY
DUSTIN HOFFMAN ● TOM CRUISE
RAINMAN
Brilliant drama. 8 Academy nominations. (2-18)
DAILY: 5.30, 8.00, 10.15 pm
LADY AND THE TRAMP
Walt Disney's all-time favourite classic (All)

Kine Parow
Sanlam Centre, Parow Tel. 92-5126
DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
● LESLIE NIELSEN ●
THE NAKED GUN
Laugh-a-minute comedy hit (2-10)

DAILY: 9.45, 12, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
JODIE FOSTER ● KELLY McGILLIS
THE ACCUSED
Powerful courtroom drama. (2-18)
★ SATURDAY at 9.45 am ★
FOX AND THE HOUND

Stellenbosch
TEL. (02231) 4464
DAILY: 10.30, 2.00, 4[illegible]30, 8.45 pm
Arnold Schwarze[illegible] nny de Vito as
TWIN[illegible]
Hilarious com[illegible]
DAILY: 1[illegible]
T[illegible]N
[illegible].45 pm
[illegible]LY McGILLIS
[illegible]USED
[illegible] (2-18)
[illegible], 6.45, 9.00 pm
[illegible]FITH ● HARRISON FORD
[illegible]KING GIRL
[illegible] has come. A Mike Nichol's film. (2-16)
★ SATURDAY at 11 am ★
[illegible]EAT MOUSE DETECTIVE

Somerset West
TEL. (024) 2-5581
DAILY: 10.30, 2.15, 4.30, 6.45, 9.00 pm
● SIGOURNEY WEAVER ●
GORILLAS IN THE MIST
Critically acclaimed drama (All)

MIDNIGHT SHOW CINE 1
— Friday 24th into 25th —
THE NAKED GUN
LESLIE NIELSEN. (2-10)

DAILY: 10.30, 12 15, 2.00, 4.30 pm ONLY
LADY AND THE TRAMP
Walt Disney's all-time favourite classic. (All)
NIGHTLY: 7.00, 9.15 pm
DUSTIN HOFFMAN ● TOM CRUISE
RAINMAN
Brilliant drama 8 Academy nominations (2-16)

MIDNIGHT SHOW CINE 2
— FRIDAY 24th into 25th —
STRIPPED TO KILL
KAY LENZ. (2-18)

DRIVE-INS
★ NIGHTLY AT 8.00 pm ★
R9,00 per Car, Combi, or L.D.V. for 2 Films

Goodwood-Tel 54-4339
TWINS
Schwarzenegger, De Vito. Hilarious Comedy. (All)
SCROOGED
BILL MURRAY Hysterical comedy (All)
Midnight Show Friday 24th 12.01 am
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS
MICHAEL CAINE, STEVE MARTIN. (2-16)
— PLUS —
COLORS
SEAN PENN, ROBERT DUVALL (2-16)

Seabreeze - Tel 75-1821
THE NAKED GUN
LESLIE NIELSEN Laugh-a-minute comedy hit. (2-10)
A NEW LIFE
ALAN ALDO Comedy drama (All)

Skyvue - Tel 903-5130
MARRIED TO THE MOB
Michelle Pfeiffer, Matthew Modine (2-16)
JOHNNY BE GOOD
Robert Downey Jr., Paul Gleason. Comedy (2-12)

● ADGRAPHICS ●

SK STER-KINEKOR
31 MARCH – 6 APRIL
ADVANCE BOOKINGS AT COMPUTICKET
ENQUIRIES (011) 28-3040 – ALL WELCOME

MOVIES

PRETORIA COMPUTICKET ENQUIRIES (012) 322-7460

CENTRAL

KINE ENTERTAINMENT CENTRE 331-3841/2
Daily: 10.00, 12.15, 2 30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
A HILARIOUS TONGUE-IN-CHEEK COMEDY STARRING STEVE MARTIN & MICHAEL CAINE!
THE DEVIL AND THE SONG (A)
THE TRUE LIFE STORY OF SINGING STAR BLES BRIDGES!
DANGEROUS LIAISONS (2-16)
TWINS (A)
WORKING GIRL (2-16)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30 pm
LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 7.45, 10.00 pm
MARRIED TO THE MOB (2-16)
A FISH CALLED WANDA (2-18)
COCKTAIL (2-16)
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.20 pm
RAINMAN (2-16)
COMING ATTRACTION
14 Apr – COCOON 2 – THE RETURN

NORTH

SANDTON CITY 1-7 783-4430/1
Daily: 10.00, 12 15, 2.30, 5.30, 7.45, 10 00 pm
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
MICHAEL CAINE – A CONMAN WITH CLASS! STEVE MARTIN – A CONMAN WITHOUT!
DANGEROUS LIAISONS (2-16)
NOMINATED FOR 5 ACADEMY AWARDS! WITH GLEN CLOSE & MICHELLE PFEIFFER!
TWINS (A)
Daily: 10.00, 2.30, 5 30, 8.00, 10.20 pm
RAINMAN (2-16)
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
GORILLAS IN THE MIST (A)
Daily: 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
WORKING GIRL (2-16)
Daily: 10 00, 12.15, 7.45, 10.00 pm
A FISH CALLED WANDA (2-18)
Daily: 10.00, 12.30, 2.30, 5.30 pm
LADY & THE TRAMP (A)
COMING ATTRACTION
14 Apr – COCOON 2 – THE RETURN

STEVE MARTIN and MICHAEL CAINE are
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS
A HILARIOUS TONGUE-IN-CHEEK COMEDY!
THE "MUST SEE" MOVIE OF THE YEAR!

STER CITY 1-8 337-3033
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
THE NAKED GUN (2-10)
FROM THE MAKERS OF 'FLYING HIGH' A MUST SEE HILARIOUS COMEDY!
IN THE NAME OF BLOOD (2-12)
SOMEONE IS GETTING AWAY WITH MURDER! AN ACTION THRILLER WITH TED LE PLAT!
MY AFRICAN ADVENTURE (A)
THE ACCUSED (2-18)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45 pm
THE DEAD POOL (2-16)
Daily: 10.00 pm
THE ROCKY HORROR PICTURE SHOW (2-18)
IMAGINE JOHN LENNON (2-12)
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
GORILLAS IN THE MIST (A)
Daily: 10 00, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
MIDNIGHT RUN (2-18)
COMING ATTRACTION
14 Apr – SPLIT DECISION

KINE RANDBURG 1 & 2 787-5446
Daily: 10 00, 12 15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
THE DEVIL AND THE SONG (A)
THE TRUE DRAMATIC STORY OF A MAN'S RISE TO FAME! WITH BLES BRIDGES!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30 pm
LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 7.45, 10.00 pm
WORKING GIRL (2-16)
COMING ATTRACTION
14 Apr – COCOON 2 – THE RETURN

CRESTA RANDBURG 476-3802
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
WHATEVER YOU DO – DON'T TURN YOUR BACK ON THEM! A COMEDY WITH STEVE MARTIN!
THE DEVIL AND THE SONG (A)
THE TRUE STORY OF COURAGE & SUCCESS! WITH BLES BRIDGES!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30 pm
LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 5.30, 7.45, 10.00 pm
TWINS (A)
COMING ATTRACTION
21 Apr – THE EMISSARY

KINE HILLBROW 1-3 725-3134
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
TWO CONMEN YOU MIGHT WANT TO AVOID! A COMEDY STARRING STEVE MARTIN!
WORKING GIRL (2-16)
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.15, 10.30 pm
RAINMAN (2-16)
COMING ATTRACTIONS
14 Apr – COCOON 2 – THE RETURN
21 Apr – MISSISSIPPI BURNING

NORTHCLIFF 1 & 2 782-6816
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.20 pm
RAINMAN (A)
Daily: 12.30 pm
AN AMERICAN TAIL (A)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
DANGEROUS LIAISONS (2-16)
NOMINATED FOR 5 ACADEMY AWARDS! WITH GLENN CLOSE & MICHELLE PFEIFFER!
COMING ATTRACTION
14 Apr – COCOON 2 – THE RETURN

EAST

EASTGATE 1-6 622-3617/8
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10 00 pm
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
THE DEFINITE 'MUST-SEE' COMEDY OF THE YEAR! WITH MICHAEL CAINE!
THE DEVIL AND THE SONG (A)
BLES BRIDGES WITH THE TRUE AND AMAZING STORY OF HIS LIFE!
THE NAKED GUN (2-10)
FROM THE FILES OF POLICE SQUAD! A COMEDY WITHOUT END!
DANGEROUS LIAISIONS (2-16)
WORKING GIRL (2-16)
Daily: 2.30, 5.30, 8.00, 10.20 pm
RAINMAN (2-16)
Daily: 10.00, 12.15 pm
LADY & THE TRAMP (A)
COMING ATTRACTIONS
14 Apr – COCOON 2 – THE RETURN
14 Apr – THE ACCIDENTAL TOURIST
21 Apr – MISSISSIPPI BURNING
28 Apr – MY STEPMOTHER IS AN ALIEN

KEMPTON PARK 1 & 2 975-5023
Daily: 10.00, 12.15, 2 30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
THE DEVIL AND THE SONG (A)
THE DRAMATIC STORY OF A MAN'S RISE TO FAME! WITH BLES BRIDGES!
TWINS (A)
A LAUGH A MINUTE COMEDY WITH DANNY DE VITO!

CONSTANTIA BENONI 422-3305
Daily: 10.00, 12 15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
THE DEVIL AND THE SONG (A)
THE AMAZING AND TRUE STORY OF THE LIFE OF BLES BRIDGES!
COMING ATTRACTION
21 Apr – MISSISSIPPI BURNING

350 BOKSBURG 52-4631
Daily. 10.00, 12.15, 2.30 pm
LADY & THE TRAMP (A)
THE ANIMATED CLASSIC!
Daily: 5.30, 7.45, 10 00 pm
RAINMAN (2-16)
WITH DUSTIN HOFFMAN AND TOM CRUISE!

PALMSPRINGS 1 & 2 56-3223
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
TWO CONMEN WHO WILL STEAL YOUR HEART! A COMEDY WITHOUT END!
TWINS (A)
A FUN COMEDY WITH ARNOLD SCHWARZENEGGER & DANNY DE VITO!
COMING ATTRACTION
21 Mar – THE EMISSARY

POTCH

KINE POTCHEFSTROOM 930378
Daily: 10.00, 12.15, 2 30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
THE DEVIL AND THE SONG (A)
TRUE LIFE STORY! WITH BLES BRIDGES!
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
STEVE MARTIN & MICHAEL CAINE – TWO CONMEN IN THIS HILARIOUS COMEDY!
TWINS (A)

WEST

WESTGATE 1-3 764-2530
Daily: 10 00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10 00 pm
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
A HILARIOUS COMEDY STARRING STEVE MARTIN & MICHAEL CAINE!
TWINS (A)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30 pm
LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 5.30, 7.45, 10 00 pm
WORKING GIRL (2-16)
COMING ATTRACTIONS
14 Apr – COCOON 2 – THE RETURN
21 Apr – MISSISSIPPI BURNING

KINE FLORA 1 & 2 472-1658
Daily: 10.00, 12.15, 2 30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
THE DEVIL AND THE SONG (A)
THE TRUE LIFE STORY OF COURAGE AND SUCCESS! WITH BLES BRIDGES!
TWINS (A)
COMING ATTRACTION
14 Apr – COCOON 2 – THE RETURN

CINE HIGHGATE 1-5 474-2013
Tickets: Adults R4,50. Scholars R3,00
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10 00 pm
THE DEVIL AND THE SONG (A)
A TRUE LIFE STORY STARRING WELL-KNOWN SINGER BLES BRIDGES!
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
STEVE MARTIN & MICHAEL CAINE IN THIS LAUGH-A-MINUTE COMEDY!
IN THE NAME OF BLOOD (2-12)
ACTION, INTRIGUE, MURDER AND DRAMA! A THRILLER WITH TED LE PLAT!
TWINS (A)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30 pm
LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 5.30, 7.45, 10.00 pm
ACCUSED (2-18)
COMING ATTRACTIONS
14 Apr – SPLIT DECISION
21 Apr – MISSISSIPPI BURNING

KINE KRUGERSDORP 665-5330/1
Daily: 10 00, 12 15, 2 30, 5.30, 7.45, 10 00 pm
THE DEVIL AND THE SONG (A)
THE TRUE LIFE STORY OF BLES BRIDGES!
TWINS (A)
COMING ATTRACTION
14 Apr – SPLIT DECISION

VAAL △

RIVERSQUARE VEREENIGING 016-46928
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7 45, 10.00 pm
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
THE LAUGH-A-MINUTE COMEDY WITH STEVE MARTIN & MICHAEL CAINE!
THE DEVIL AND THE SONG (A)
COMING ATTRACTION
21 Apr – MISSISSIPPI BURNING

KINE VANDERBIJLPARK 016-330072
Daily: 10.00, 12.15, 2.30 pm
LADY & THE TRAMP (A)
Daily: 5.30, 8.00, 10.20 pm
RAINMAN (2-16)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
TWINS (A)
COMING ATTRACTION
14 Apr – COCOON 2 – THE RETURN

PRETORIA

STERLAND 1-8 341-7568/9
Daily 10 00, 12.15, 2 30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
THE DEVIL AND THE SONG (A)
THE TRUE LIFE STORY OF SINGING STAR BLES BRIDGES!
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
A HILARIOUS COMEDY STARRING STEVE MARTIN & MICHAEL CAINE!
THE NAKED GUN (2-10)
LAUGHTER AND ACTION IN THIS HILARIOUS COMEDY!
TWINS (A)
WORKING GIRL (2-16)
COCKTAIL (2-16)
A FISH CALLED WANDA (2-18)
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
GORILLAS IN THE MIST (A)
COMING ATTRACTIONS
14 Apr – COCOON 2 – THE RETURN
21 Apr – THE EMISSARY

SUNNYPARK 1-3 44-4069
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.20 pm
RAINMAN (2-16)
DUSTIN HOFFMAN AND TOM CRUISE IN THIS MULTIPLE-OSCAR-NOMINATION FILM!
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 7.45, 10.00 pm
DANGEROUS LIAISONS (2-16)
LADY & THE TRAMP (A)
COMING ATTRACTIONS
14 Apr – THE ACCIDENTAL TOURIST
21 Apr – MISSISSIPPI BURNING

TRANSVALIA 26-8387
Daily: 10.00, 2.30, 8.00 pm
JEAN DE FLORETTE (A)
Daily: 12.15, 5.30, 10.15 pm
MANON OF THE SPRING (A)
COMING ATTRACTION
7 Apr – MR NORTH

VERWOERDBURGSTAD 663-2034
[illegible] pm
[illegible] AND THE SONG
[illegible]IDGES!
TWINS (A)

ICE-RINK 44-5253
PUBLIC SKATING
MONDAYS – SATURDAYS
1st Session: 10.00-12.30 pm
2nd Session: 2.00-5.00 pm
Sun. 2.00-5.00 pm – 7.30-10.30 pm

Sun City Theatres 014651-21174
NOW SHOWING:
OPEN 7 DAYS PER WEEK
CINE 3
COCOON 2 – THE RETURN (A)
MESSENGER OF DEATH (2-16)
MASTERS OF THE UNIVERSE (A)
THE GOONIES (A)
FLASHDANCE (2-18)
BIGFOOT AND THE HENDERSONS (A)
CINE 1
PRETTY PEACHES (Adult)
COVER GIRL (Adult)
THE BLONDE NEXT DOOR (Adult)
CINE 2
SWINGING PARTIES (Adult)
MY NIGHTS WITH MESSALINA (Adult)
KINKY LADIES OF BOURBON ST (Adult)

SK THE MECCA OF QUALITY FILMS
Pensioner concessions only applicable Mon to Thurs at Constantia and The Mall
COMING ATTRACTIONS:
I PICARI
ACCIDENTAL TOURIST
MISSISSIPPI BURNING
TIME OF DESTINY
NIGHT OF THE PENCILS

THE MALL ROSEBANK 880-2866/7
Daily: 10.00, 2.30, 5.30, 8.00, 10.20 pm
RAINMAN (2-18)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15
DEAR AMERICA (2-12)
Daily 10 00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
IMAGINE JOHN LENNON (2-12)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
RED SORGHUM (2-12)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
WOMEN ON THE VERGE OF A NERVOUS BREAKDOWN (2-14)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
BABETTE'S FEAST (A)

CONSTANTIA ROSEBANK 788-4300
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
HIGH TIDE (2-14)
Daily: 10.00, 12.15, 2.30, 5.30, 8.00, 10.15 pm
DANGEROUS LIAISONS (2-16)
Covered parking available at back entrance of Constantia Centre

SK STER-KINEKOR PRETORIA DRIVE-INS

FOUNTAINS 44-2454
BLES BRIDGES' TRUE LIFE STORY!
THE DEVIL AND THE SONG (A)
IN THE NAME OF BLOOD (2-12)
7 Apr: COCOON 2 – THE RETURN/SEVENTH SIGN

SWARTKOPS 374-4902
LESLIE NIELSEN & PRISCILLA PRESLEY IN A HILARIOUS COMEDY!
THE NAKED GUN (2-10)
THE MONEY PIT (A)
7 Apr: DEVIL & THE SONG/IN THE NAME OF BLOOD

WONDERBOOM 57-1108
BLES BRIDGES' TRUE LIFE STORY!
THE DEVIL AND THE SONG (A)
IN THE NAME OF BLOOD (2-12)

LYNNWOOD 87-1633
A HILARIOUS COMEDY WITH STEVE MARTIN & MICHAEL CAINE!
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
LICENSE TO DRIVE (PG2-10)

UITSPAN 7-2515
THE TRUE STORY OF DIAN FOSSEY!
GORILLAS IN THE MIST (A)
RETURN TO SNOWY RIVER (A)
7 Apr: TWINS/AIRWOLF

JAKARANDA 54-9115
DANNY DE VITO IN THE HILARIOUS COMEDY!
TWINS (A)
SPACE BALLS (A)
7 Apr: NAKED GUN/TOP SECRET

WITBANK 01351-81064
MELANIE GRIFFITHS AND HARRISON FORD IN THIS ROMANTIC COMEDY!
WORKING GIRL (2-16)
MARRIED TO THE MOB (2-16)
7 Apr: CADDYSHACK 2/FUNNY FARM

RUSTENBURG 01421-29358
A NOT-TO-BE-MISSED COMEDY & DRAMA DOUBLE!
A FISH CALLED WANDA (2-18)
AMAZING STORIES (A)
7 Apr: MIDNIGHT RUN/SERPENT & THE RAINBOW

SK STER-KINEKOR 31 Mar – 6 Apr DRIVE-INS FOR A FUN NIGHT OUT
ONLY R9,50 PER CAR, KOMBI OR L.D.V. FOR 2 SHOWS.
Films change on FRIDAYS. Gates and cafeteria open 6.00 p.m. Shows start at 7.15 p.m.
INFORMATION CENTRE: EAST-RAND 816-1444, WEST-RAND 412-1843
Please Note: Extra late shows at 11.00 pm Friday and Saturday at Top-Star, Velskoen and Atlas. R6,50 per car, kombi or L.D.V.

TOP STAR (CITY) 412-1843/493-5877
STEVE MARTIN & MICHAEL CAINE! FILLED WITH LAUGHTER FROM START TO FINISH!
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
BUSTER (2-14)
EXTRA LATE SHOW FRI & SAT 11 pm R6,50 PER CAR DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS

VELSKOEN (RANDBURG) 412-1843/793-2812
TWO CONMEN WHO WILL STEAL YOUR HEART & ALL YOU OWN! A HILARIOUS COMEDY!
DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS (A)
THE BIG BLUE (2-16)
EXTRA LATE SHOW FRI & SAT 11 pm R6,50 PER CAR DIRTY ROTTEN SCOUNDRELS

ATLAS (BRENTWOOD PARK) 816-1444/973-1017
TRUE LIFE STORY! BLES BRIDGES!
THE DEVIL AND THE SONG (A)
IN THE NAME OF BLOOD (2-12)
EXTRA LATE SHOW FRI & SAT 11 pm R6,50 PER CAR THE DEVIL AND THE SONG

STADIUM (MALVERN) 816-1444/615-1131
A MUST-SEE ACTION COMEDY FROM THE MAKERS OF 'FLYING HIGH'!
THE NAKED GUN (2-10)
WILLOW (A)
7 Apr COCOON 2/BLACK EAGLE

5-STAR (HONEYDEW) 412-1843/795-1963
THE TRUE LIFE STORY OF DIAN FOSSEY!
GORILLAS IN THE MIST (A)
CADDYSHACK 2 (A)
7 Apr: WORKING GIRL/JOHNNY BE GOOD

KEMPTON PARK 816-1444/976-4905
DIRTY HARRY IS BACK AT HIS BEST EVER IN THIS ACTION FILM!
THE DEAD POOL (2-16)
FUNNY FARM (A)
7 Apr: NAKED GUN/WILLOW

SPEEDYS (SOUTH HILLS) 816-1444/613-4129
TRUE LIFE STORY! BLES BRIDGES
THE DEVIL AND THE SONG (A)
IN THE NAME OF BLOOD (2-12)

GERMISTON 816-1444/902-1607/8
WALT DISNEY'S ANIMATED CLASSIC STORY OF ROMANCE & ADVENTURE!
LADY & THE TRAMP (A)
CADDYSHACK 2 (A)
7 Apr: GORILLAS IN THE MIST/FUNNY FARM

STERLIG (ROODEPOORT) 412-1843/764-2468
BLES BRIDGES' TRUE LIFE STORY!
THE DEVIL AND THE SONG (A)
IN THE NAME OF BLOOD (2-10)

SPRINGBOK (SPRINGS) 816-1444/813-4138
LAUGH-A-MINUTE COMEDY DOUBLE FEATURE!
TWINS (A)
SCROOGED (A)

PANORAMA (MONDEOR) 412-1843/682-3411
A CHARMING BACHELOR A BOSS FROM HELL & THE SECRETARY – HER TIME HAS COME!
WORKING GIRL (2-16)
BUSTER (2-14)

MEIRINGSPARK (KLERKSDORP) (018) 91060
WALT DISNEY'S ANIMATED CLASSIC STORY OF ROMANCE & ADVENTURE!
LADY & THE TRAMP (A)
WHO FRAMED ROGER RABBIT? (A)
7 Apr: TWINS/SCROOGED

HILLFOX (FLORIDA) 412-1843/679-1212
A COMEDY WITH DANNY DE VITO & ARNOLD SCHWARZENEGGER!
TWINS (A)
TUCKER (A)

BRAKPAN 816-1444/915-3907
LESLIE NIELSEN & PRISCILLA PRESLEY IN A HILARIOUS COMEDY!
NAKED GUN (2-10)
TEEN WOLF 2 (A)
7 Apr: MY AFRICAN ADVENTURE/NINJA 3

VEREENIGING 816-1444/12-3211
WALT DISNEY'S ANIMATED CLASSIC STORY OF ROMANCE & ADVENTURE!
LADY & THE TRAMP (A)
WHO FRAMED ROGER RABBIT? (A)
7 Apr: WORKING GIRL/BIG BLUE

KINANDER (EVANDER) 816-1444/24117
SUPER ACTION PACKED DOUBLE FEATURE!
MESSENGER OF DEATH (2-18)
NINJA 3 (2-14)
7 Apr: MIDNIGHT RUN/SCROOGED

KRUGERSDORP 412-1843/953-1959
MELANIE GRIFFITHS AND HARRISON FORD IN A ROMANTIC COMEDY!
WORKING GIRL (2-16)
ALIEN NATION (2-14)
7 Apr: CADDYSHACK 2/BIG BUSINESS

NIGEL 816-1444/739-6616
AN ACTION PACKED ADVENTURE!
MY AFRICAN ADVENTURE (A)
SALSA (A)
7 Apr: LADY & THE TRAMP/CADDYSHACK 2

Hoogtepunte op TV

Woedende tamaties wil staat omverwerp

DIE rolprent van die week en sekerlik die swakste rolprent wat seker nog gemaak is, Attack of the Killer Tomatoes, wys Saterdagmiddag om 3.30 op M-Net. Woedende tamaties met net een ding - moord - in gedagte, word mal. Die staat asook die militêre eenheid het hulle hande vol. Met David Miller, Sharon Taylor en George Wilson.

AND NOW FOR SOMETHING COMPLETELY DIFFERENT is natuurlik 'n rolprent uit die Monty Python-kraal en sluit 'n reeks populêre sketse en animasies van die BBC-reeks in. Met John Cleese en Michael Palin. Die reggiseur is Ian McNaughton.

GOODBYE SUPERMOM is 'n drama oor die probleme van die kinders wie se ouers 'n besige loopbaan en lewe lei. Hulle ma (Valerie Harper) besluit om haar loopbaan prys te gee en haar daarop toe te spits om 'n goeie ma en vrou te wees. Met Carol Kane en Wayne Rogers. Goodbye Supermom wys Sondagaand om 8.30.

LOUIS MOTORS, 'n nuwe komedie wat Woensdagaand op TV1 begin handel oor die verhouding van die 'n motorhawepersoneel van Louis Motors en hulle ietwat eksentrieke klante. Daar is Louis (die eienaar) wat te saggeaard is om die onderneming suksesvol te bestuur, sy suster Mel en die bestuurder Percy. Met Dale Cutts, Theresa Iglich en Russel Savadier. Die petroljoggie Monday word deur Leslie Mongezi gespeel.

JOHN WAYNE kan in TV1 se Saterdagaand rolprent North to Alaska gesien word. Die fliek speel hom af tydens die goudstormloop in Alaska toe vroue skaars was en die mans nie skaam was om dit te erken nie. Geluk tref drie mans toe hulle goud in Alaska ontdek en toe een na Seattle vertrek om voorraad aan te koop, land hy ook met die taak om sy broer se verloofde terug te bring. Ook met Stewart Granger en Fabian.

DIE laataand fliek Donderdagaand op TV1 is die uitstekende riller, The Osterman Weekend, geregisseer deur die bekende Sam Peckingpah. 'n Televisie-nuusman wil die CIA-hoof op televisie vastrek, en om hom te help plaas hy sy integriteit op die spel deur met 'n gevaarlike CIA-agent te onderhandel. Hy, sy vrou, kind en vriende beland 'n naweek saam op 'n plaas en word blootgestel aan 'n uiters gevaarlike situasie. Met Burt Lancaster, John Hurt en Ryutger Hauer.

DIE roerende drama, Eye of the Sparrow word Dinsdagaand om 8.30 op M-Net vertoon. 'n Blinde paartjie se stryd om 'n kind aan te neem en die teenkanting wat hulle van die staat ondervind lei tot roerende oomblikke. Gegrond op 'n ware verhaal. Met Keith Carradine en Mare Winningham.

LOOKER, 'n wetenskapfiksie-drama oor 'n chirurg (Albert Finney) se ondersoek na moorde op sy vroulike pasiënte wys vanaand op M-Net. Hy ontdek 'n korporasie wat rekenaarbeelde van beeldskone modelle maak om hul produkte te verkoop waarna die meisies vermoor word. Met James Coburn, Susan Dey en Leigh Taylor-Young.

DIE 1980 musiekrolprent Can't Stop the Music, met die destydse treffergroep Village People in die hoofrol, wys Donderdagaand op M-Net. Die musiekblyspel handel oor 'n vooruitstrewende komponis (Steve Guttenberg) se opkoms in die musiekwêreld asook dié van 'n popgroep.

SILENT MOVIE is 'n komedie wat handel oor 'n regisseur wat besluit om 'n rolprent sonder 'n klankbaan te maak. Hy probeer om bekende akteurs te oorreed om in die rolprent op te tree. Met Liza Minnelli, Anne Bancroft, Burt Reynolds, Paul Newman en James Caan. Silent Movie wys Saterdagmiddag op M-Net

DIE 1958 Dracula-treffer, Horror of Dracula, kan Saterdagaand om 10.30 op M-Net gesien word. Van Helsing (Peter Cushing) stel ondersoek in na sy vriend se geheimsinnige dood en dit lei tot 'n konfrontasie met Oom Dracula (Christopher Lee).

DUTCHESS AND THE DIRTWATER FOX is 'n stout komedie wat tydens die ou ongetemde Wilde Weste afspeel. 'n Onbeholpe bedrieër (George Segal) probeer van 'n bende bankrowers, wie hy voorheen beroof het, ontvlug. Hy ontmoet 'n kabaret-danseres (Goldie Hawn) wat haar as 'n hertogin voordoen. Maandagaand op M-Net.

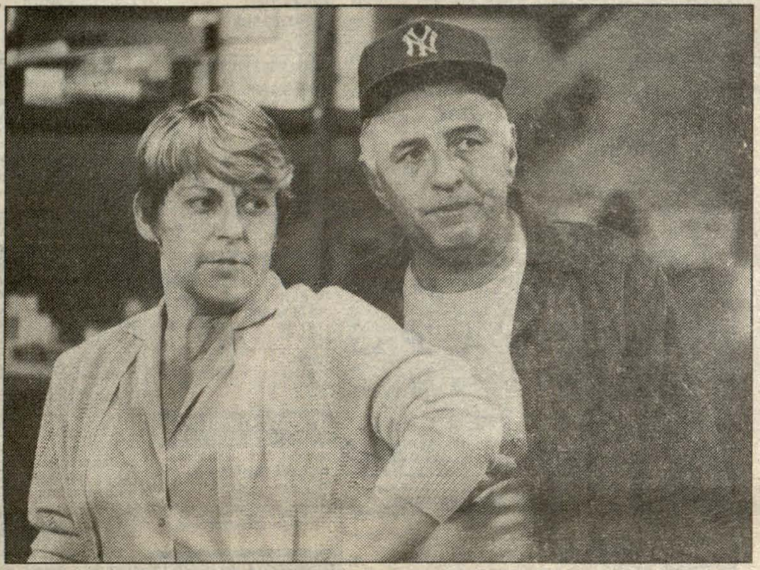

Theresa Iglich en Dale Cutts in Louis Motors

VRYDAG 31

TV1
6.00 Goeiemôre SA
3.30 Take a Break
4.00 The Pound Puppies
4.30 The Boy and the Book
4.35 Another Life
5.05 Fast Forward
5.35 Topsport
6.00 News
6.15 Sundowner
7.00 MacGyver
8.00 Netwerk
8.45 Police File
9.00 Derrick
10.00 Spies en Plessié
10.50 Neon en Beton
11.40 Oordenking

TV4
6.03 Topsport
9.03 Tunes of Glory
10.55 Frank's Place
11.22 Ohne Filter Extra

M-NET
10.30 Bobby Deerfield
3.00 Telygames
3.30 Haunted Honeymoon
4.50 Videofashion
5.00 Streetlights
5.25 Transformers
5.50 Care Bears
Oop Tyd
6.15 Loving
6.50 Amen
7.15 Tattingers
7.45 Supersport: Motorsport en sokker
Intekenare
8.00 Supersport vervolg
8.30 Looker - kyk onder hoogtepunte hierbo
10.00 The Pollards
10.14 Costa Rica is Different
10.30 Splash - 'n Romantiese komedie oor 'n alleenloper wat 'n meermin ontmoet en natuurlik verlief raak. Met Tom Hanks en Daryl Hannah.
12.15 Hot Hits

SATERDAG 1

TV1
5.57 Oggendboodskap
6.00 Opvoedkundige tv
6.30 Agriforum '88
7.00 Goeiemôre SA
9.00 Opvoedkundige tv
11.00 Topsport
1.00 Sakkie en Thomas
1.05 Amigo
1.10 Skatte-eiland
1.35 Bloedbroers
2.00 Topsport
5.57 Kompas
6.00 Nuus
6.15 Pryswys
7.05 Buck James
8.00 News
8.35 Magnum
9.30 North Top Alaska - kyk onder hoogtepunte hierbo
11.30 Late Night Live - Die eerste aanbieding van die nuwe reeks met Kevin Savage as aanbieder. Die program bestaan uit musiek en gesprekke met interessante gaste.
12.25 Epilogue

TV4
6.03 The Law and Harry McGraw
6.53 The Pink Panther
9.03 A Different World
9.30 Hooperman
9.58 That's Hollywood
10.25 The Tracy Ullman Show
10.51 Man sonder naam

M-NET
9.00 Love, laughter and Red Noses
1.30 Silent Movie - kyk onder hoogtepunte hierbo
3.30 Attack of the Killer Tomatoes - kyk onder hoogtepunte hierbo
5.00 Love, Laugther and Red Noses
Oop Tyd
6.15 Vorige program vervolg
7.00 Beauty and the Beast
Intekenare
8.00 Love, Laughter and Red Noses
8.30 And Now For Something Completely Different - kyk onder hoogtepunte hierbo
10.30 Horror of Dracula - kyk onder hoogtepunte

SONDAG 2

TV1
1.30 Pinocchio
1.55 ZET!
2.05 Storybook International
2.30 Ourselves and Other Animals
3.00 TC Robinson
3.25 Anne of Green Gables
4.30 Collage
5.20 The Wonderful World of Disney
6.10 50/50
6.50 Built for Life
7.05 Lifestyle
7.30 Thy Kingdom Come
8.00 Netwerk
9.00 Ludwig
9.45 TV1 - kamermusiek
10.30 Perspektief

TV4
6.03 Treasure Hunt
9.04 Highway to Heaven
9.57 Kate and Allie
10.25 Sing Country
11.00 Topsport

M-NET
1.30 Supersport: Golf
2.30 Supersport: Bonusboks
3.30 Robin Hood
5.00 Woman's Weekly (Natal Mercury) and M-Net Face of the Year
5.25 The Adventures of Teddy Ruxpin
5.50 Raggedy Ann and Andy
Oop Tyd
6.15 Heartbeat
7.05 Carte Blanche
Intekenare
8.00 Bon Voyage
8.30 Goodbye Supermom - kyk onder hoogtepunte hierbo.
10.10 Money Programme
10.30 Stand Up Virgin Soldiers

MAANDAG 3

TV1
6.00 Goeiemôre SA
3.30 Opvoedkundige TV
4.00 Another Life
4.30 Throb
5.00 Mio Mao
5.10 The Trap Door
5.15 Pumpkin Patch
5.30 The Boy and the Book
5.35 Bionic Six
6.00 News
6.15 Graffiti
7.00 Murder She Wrote
8.00 Netwerk
9.00 1945 (slot)
9.30 Met vakansie op ekspedisie (slot)
10.00 Topsport
11.00 St Eligius
11.55 Oordenking

TV4
6.03 Butterfly Island
6.30 Topsport
9.00 Head of Class
9.30 Dynasty
10.24 Wiseguy
11.16 The Forum Presents

M-NET
10.30 Jagged Edge
12.15 Videofashion Monthly
3.30 The Blue Lagoon
5.10 Adventures of a Mouse
5.25 The Spiral Zone
5.50 The Smurfs
Oop Tyd
6.15 Loving
6.50 Murphy's Law
7.45 Supersport: Ian Botham Special
Intekenare
8.00 Supersport: vervolg
8.30 Dutchess and the Dirtwater Fox - kyk onder hoogtepunte
10.10 West 57th: Fundamentalist
10.30 Class of '44

DINSDAG 4

TV1
6.00 Goeiemôre SA
3.30 Opvoedkundig tv
4.00 Die Swartwoudkliniek
5.00 Fanjan, die towenaar van Drakenstein
5.10 Wielie Walie
5.30 Koning Arthur
5.57 Kompas
6.00 Die Nuus
6.15 Potpourri
7.05 Jakkalsstreke
8.00 Network
8.30 You Be The Judge
10.00 Topsport
11.00 Educational - Open University
11.55 Evening Prayer

TV4
6.00 Fame - Die eerste aflewering van die gewilde reeks waarin die nuwe jaar by die kunsskool baie anders lyk. Met Billy Hufsey en Michael Cerveris.
9.03 The Irishman (1920) - Paddy Doolan is 'n Iers-Australiese voorman wat vasbeslote is om met sy professie voort te gaan al ondervind hy sterk teenkanting van sy een seun Will. Sy jonger seun Michael, wat baie na sy pa aard, ondersteun sy se besluit. Met Michael Craig en Robyn Nevin.
10.56 Easy Street
11.23 Gunsmoke

M-NET
10.30 Harry and Tonto
3.20 The Verdict
5.25 The Real Ghostbusters
5.50 GI Joe
Oop Tyd
6.15 Loving
6.50 China Beach
7.45 Hoogtepunte op M-Net
Intekenare
8.00 Hollywood Squares
8.30 Eye of the Sparrow - kyk onder hoogtepunte
10.06 Supersport: Sokker
11.36 Ladyhawke

WOENSDAG 5

TV1
6.00 Goeiemôre SA
3.30 Opvoedkundige TV
4.00 Silhouette
5.00 Mio Mao
5.10 The Trap Door
5.15 Tele 6
5.25 The Boy and the Book
5.30 Sea Hunt
6.00 News
6.15 No Jacket Required
7.00 The Cavanaughs
7.30 Louis Motors - kyk onder hoogtepunte
8.00 Netwerk
9.05 Cul De Sac III
9.35 Diagonal Street
10.00 Topsport
11.00 Die goeie aarde
11.30 Oordenking

TV4
6.03 First Impressions
6.30 Topsport
9.03 The Colbys
9.56 Misdaad
11.28 The Honeymooners

M-NET
10.30 That'll be the Day
12.10 Who Killed My Son?
3.00 Telygames
3.30 Teen Scene: My Dissedent Mom
4.15 Teen Scene: God, the Universe and Hot Fudge Sundaes
5.00 The Adventures of Teddy Ruxpin
5.25 The Flintstone Kids
5.50 The Adventures of the Galaxy Rangers
Oop Tyd
6.15 Loving
6.50 The Oldest Rookie
7.45 Supersport: Sokker
Intekenare
8.00 Supersport: Sokker
8.30 The Blue Lightning: 'n Geharde avonturier (Sam Elliot) word deur 'n behepte juweelversamelaar gevra om 'n waardevolle opaal, bekend as The Blue Lightning, terug te kry van die gewetenlose moordenaar wat dit gesteel het. Ook met Rebecca Gilling.
10.05 Godfather of the Ginza
10.18 What's it all about, Alby?
10.30 Looker

DONDERDAG 6

TV1
6.00 Goeiemôre SA
3.00 Opvoedkundig tv
3.30 Topsport
5.25 Tekkies
5.57 Kompas
6.00 Nuus
6.15 Uit en Tuis
7.05 Willem
8.00 Network
9.00 Hill Street Blues
10.00 Topsport
11.00 The Osterman Weekend - kyk onder hoogtepunte
12.35 Face to Face

TV4
6.03 TV4 Top 20
6.30 Muzik A La Carte
9.03 Life's Most Embarrassing Moments
9.56 Cheers
10.23 Tyd en die wind
11.17 Ripley's Believe It or Not

M-NET
10.30 Robin Hood
12.00 From Disney with Love
1.30 A Dog of Flanders
3.00 Cocoon: The Return - 'n Kykie agter die skerms na die vervaardiging van die rolprent.
3.30 Goodbye Supermom
5.05 Adventures of a Mouse
5.25 Dr Snuggles
5.50 Inspector Gadget
Oop Tyd
6.15 Loving
6.50 Designing Women
7.20 Empty Nest
7.45 Revue Plus
Intekenare
8.00 Revue Plus - vervolg
8.30 Can't Stop the Music - kyk onder hoogtepunte hierbo
11.30 Program sal aangekondig word
12.20 Carte Blanche

Onafhanklike bioskope

Kaapstad

LABIA - Orangestraat 68
Vanaand: 3.00 Zoro the Gay Blade. 6.00 Popeye. 8.15 Withnail and I. 10.15 Blue Velvet. **Saterdag:** 10.00 en 2.30 Short Circuit 1. 5.30 Wings of Desire. 8.00 Wifemistress. 10.00 Erendira deur Marquez wat ook verantwoordelik is vir 100 Years of Solitude. **Maandag:** 6.00 Popeye. 8.15 Good Morning Viëtnam. 10.30 Lenny met Dustin Hoffman. **Dinsdag:** 5.45 Wifemistress. 8.00 Paris Texas. 10.30 Married to the Mob. **Woensdag:** 6.00 Lenny. 8.00 Wings of Desire. 10.30 Good Morning Viëtnam. **Donderdag:** 5.45 Paris Texas. 8.30 Married to the Mob. 10.30 Popeye.

Johannesburg

CORLETT CINEMA - Corlett City, Louis Botha.
Cine I: The Unbearable Lightness of Being kan nog vanaand en Saterdagaand gesien word. Daarna is 'n Paasfees-filmaanbieding aan die beurt wat soos volg lyk: Maandag- en Dinsdagaand om 6.00 The Unbearable Lightness of Being (regtig die laaste twee vertonings) en 9.00 Man in Love. Woensdagaand 6.00: Die Franse film Gaby en 9.00 Punchline met Tom Hanks. Donderdag: 6.00 House of Games en 9.00 Withnail and I.
Cine II: Who Framed Roger Rabbit wys nog tot Saterdagaand en Maandag begin Gorillas in the Mist.

MINI CINE - Pretoriastraat 49, Hillbrow.
The Cry of Reason wat onderhoude met Beyers Naude insluit, word tot Woensdagaand vertoon waarna Brazil Donderdagaand draai.

Stephan Bouwer se TV-rubriek — bladsy 4